

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Sajtóüldözés.

Budapest, október 24.

A változatosság kedvéért a kormány most a Pesti Hirlap vasuti elárúsítását tiltotta meg. De az ujság címe mellékes. Népszava vagy Pesti Hirlap, szegényebb vagy gazdagabb ujság: az élv szempontjából egyre megy. Hogy az illető ujság ellenzéki: ez az oka az eltiltásnak s ez mutatja a kormány sajtóüldözésének veszedelmes tendenciáját.

De ez a legujabb üldözés szemléltetőbb eset a többinél, amennyiben ezen világosan demonstrálható, hogy a sajtóüldözése öncél. A kormány, tekintet nélkül arra, hogy megfélemlitheti-e a kiszemelt ujságot vagy sem, egyszerűen csak bosszantani akarja a fegyelmezhetetlen sajtót. Én is kellemetlenkedem az ujságnak, ha az kellemetlenkedik nekem: ez az egyetlen értelme a kormány eljárásának. Mert ha egy külföldi ujságtól, mely gyalázza az országot vagy a magyar nemzetet, megvonják a postai szállítás kedvezményét, ennek van értelme és célja. Az illető ujság nem jut el a magyar olvasóhoz és nem méltóztatik meg lelkét. Ha pedig igen, akkor legalább megfizette a szállítást, nem élvezett hozzá kedvezményt. Hasonlóképpen volna értelme és célja, ha megnehezítenék egy olyan ujság terjeszté-

sét, mely akár az állam, akár a nemzet ellen izgat. Ez jogos és szükséges megtorlás, nem boszu. De milyen jögon veszi igénybe a kormány a maga különleges kedve és kényelme szerint az állam és a nemzet védelmére szolgáló eszközöket? Ha én akár a legszenvedelme-sebb hangon bírálom a rendőrséget, megtagadhatja-e az tőlem a védelmet? Ha én kegyetlen bírálója vagyok az igazságszolgáltatásnak: a bíróság nem tartozik engem törvényeink szerint igazságomban oltalmazni? Vagy ha rossznak mondom a főváros közevét, kényszeríthet engem a főváros, hogy a telegráfdrótokon sétáljak s ne érintsem az ő közevét? A kormány azonban kitiltja az ő kritikáit a pályaudvarokról s kitiltja pláne ugy, hogy azok a pályaudvarok nem is az övéi. Én mondhatom gyalázatosnak a gáztársaságot, a villanytársaságot, a vízvezetékét: azért azok a társaságok tartoznak nekem gázt, villanyt és vizet szállítani, ami szerződéses kötelességük. Ellenben a kormány azokat az ujságokat, melyek neki nem tetszenek, kitiltja és nem a saját lakásáról, hanem a pályaudvarokról, melyekhez csak addig van köze, míg kormány s addig is csak annyi, amennyi az utazó közönség érdekével összefügg, azontul semmi. Bukjék meg holnap ez a kormány s következik olyan,

melyet a megrendszabályozott ujság támogathatónak ítél: akkor már megszűnt a kitiltás oka. Hát hol az a közérdek, melyet a kitiltás szolgált?

A kormány tehát nem a köz érdekében csinálja a sajtóüldözést, hanem leplezetlen önérdékből. Mint ahogyan megfizeti azt, aki szolgálja, ugy viszont bünteti azt, aki bírálni meri. De még ezt is értelmetlenül csinálja. Mert ha ráfogja egy gyáros gyártmányára, hogy az egészségrontó s megtiltja ennélfogva árusítását: akkor azt a gyárost tönkretetheti. De ha eltiltja egy ujságnak vasuti elárúsítását, mert az ellenzéki, akkor csak jobban rátereli a közönség figyelmét. Áll ez még a gazdaságilag gyöngébb ujságokra is. A tapasztalás bizonyítja, hogy az ekként megrendszabályozott ujságok közvetlen előfizetőkben nyerik meg azt, mit a vasuti árusításban vesztek. De hát még ha a megrendszabályozott ujság gazdag és a publikum szemében olyan közszükséglet, mint a kenyér? Hát el lehet akkor egy vasuti tilalommal vágni az olvasót az ő kedvenc olvasmányától? Ha kormányintézkedésekkel lehetne egy lapot népszerűvé, egy másikat olvasatlanná tenni: akkor a jó ujságírók letehetnék a pennát és a félvitalos volna az egyetlen kapós ujság. Pedig fordítva van. A kormány ajánló levele árt, üldö-

Visszatérés.

Írta: Várkonyi Titusz.

(Utánnomás tilos.)

Bendő János írnok volt egy ügyvédi irodában s bizony többször írta le a „tek. kir. Járásbíróságot, mint ahányszor meleg ételt evett. Egyáltalán nem mondható, hogy a szerencse tulzott módon simítgatta volna el az útját keresztező akadályokat. Csendes, lemondó természete dacára akadt olykor lázadásos órája, amikor nekikeseredetten dobta le a tollát a zöld posztóval bevont tintafoltos íróasztalra s bár szűk kis agyában nem nagyon torlódtak az egyéni hasonlatok, mégis clyasfélét mormolt ilyenkor: futballabda, igen, olyan vagyok, mint egy futballabda, melyet esztalan, ficzánkodló véru suhancok rugdalnak ide-oda. Ilyen forradalmi gondolatok főként tavasz-ildön születtek, amikor az áprilisi napsugár beszűrődött a nyitott irodaablakon s hancuzurozó, kis fénypernahajderek esiklandozták a fakó arczát és növényhomlokát, sőt még a komor fekete sorokkal telerótt papírlapot sem kimélték s forgatages fényfényekkel elkápráztatták a szemét.

Ilyenkor nagy keserűséggel nézett végig a sárguló akta-tömegeken s bizony-bizony szemének kiapadt forrásából még egy-egy kövér könyesebb előbgyant s nagyon szerencsétlen flótásnak érezte magát.

No de sodorintott egy cigarettát, bizonytalan színű bajuszán rántott egyet s megbillent lelki egyensulya ujra nyugalmi helyzetbe lendült.

Tartozunk azonban annak kijelentésével,

hogy Bendő Jánosnak voltak szürke hangulatai kívül érzelmi oázisai is: „az ábrándozási órák.“ Az irodai idő leteltével Bendő János lehuzta a könyök-védőt. Szinehagyott, öreg osztályostársát, a ruháját gyengéd óvatossággal végig kefélt s gallérsáncz közé szorított hosszú nyakát hátraszegve, a Dunapartnak tartott. Mint valami bus golya a lépésén egy ödögött a parton. Lassan megindult a lomha képzelete, apró, színes gondolatok bujtak elő az agytekervényeiből, valami melegség bizsergette a szívet s a parthoz verődő hullámgyűrűk esobbanása mint érzelmes dal esendült vissza a lelkében. Félig lehuntya a szemét s vöröslő ködfátyolon át egy nevető arczcska, két dévaj csillogású szem, egy világot fumigáló, pisze orrocska lebegett előtte. A kedves látomás fölött pedig fizetés-emelési bárányfelhők uszáltak reményteljesen.

Az egész dologban az volt a különös, hogy az a látomás, amely valósággal megígérte, csak „valaki“ volt. Valaki, akit még sohasem látott, akiről nem tudta, hogy él-e, de hitte egy írno ki szív hevületével, hogy el kell jönnie.

Csekély eltéréssel ilyen volt az élete nap-rap után. Az ábrándozási órák központjában olykor nem egy mesolygó szemű valaki, hanem valami kiadás vacsora ingerkedett vele. Azért zokszó nélkül költötte el még jómagánál is soványabb esetébédjét s rágyújtott egy cigarettára, melyet a képzelet havanna-jellegűzavál zománczozott be.

Harminez forint havi fizetést jól beosztani nehéz, ha egy kissé merész állítást akarunk megköczkáztatni, azt mondhatnánk be-

osztani is nehéz. Bendő János pedig néha oly aprókékos gonddal oesztotta be, hogy a hányados nulla lön. Pláne ugy 20—25-ike körül nem sikerültek az osztási műveletei.

Egyhangu életének folydogalását éppen egy balul kiütött alapvetési művelet idején epochalis esemény zavarta meg. Egy vidéken lakó öreg nőrokona elhunyt s Bendő Jánosra is hagyott valami háromezer koronát.

Mikor kezéhez kapta a pénzt, szinte bele-szedült a boldogságba. Néhány napig való-sággal mámoros volt. Dolgozni nem tudott s princezipális nem egyszer korholta, sőt olykor némi gyöngédtelenséggel vén számárnak is mondotta. Bendő azonban se nem látott, se nem hallott. Azaz, dehog is nem látott és dehog is nem hallott. Az ábrándozási órák fantomja még ragyogóbb színekben jelent meg előtte s most már szímfónikus zenévé erősültek a lelkében a hajdanta hallucinált kedves melódiák. Rosszullét ürügye alatt szabadságot kért a főnökétől.

Azután megindult kergetni az álmaít. Néhány napig a kávéházakat bujta s tágra nyílt szemekkel ugy bámult ki a nagy üveg-táblákon át a világba, mintha most látaná először. Ha egy kissé már elkoceptatott költői képpel akarnánk élni, azt irhatnók, hogy ké-kébbnek találta az eget, zöldebbnek a földet, fényesebbnek a napsugarat. Az egész világ ugy tünt fel előtte, mint egy csillogó mese-világ szinpadi dekorációja. Minden embert boldognak hitt s mintha minden emberaréz-ról az iránta való rokonszeny sugároznék feléje.

Színházba járt, ebédelt, vacsorált, sőt reggelizett és uzsonnált is.

zése használ minden ujságnak. A közönség nem törődik az olyan ujságokkal, melyekkel a kormány törődik, ellenben favorizálja azokat a lapokat, melyekre a kormány a fogát feni. Favorizálná akkor is, ha addig nem valami nagyon kedvelt volna. Mennyivel inkább favorizálja tehát akkor, ha a kormány boszuja az ő régi kedvencét próbálja bántani! Ha nem fogja megkaphatni a pályaudvarokon, hát megveszi másutt vagy egyszerűen előfizet rá, csak azt az egyet nem fogja tenni, amit a kormány szeretne, hogy ugyanis a félhivatalost vegye meg a kitiltott ujság helyett. Így aztán hiábavaló a kormány törvénytelen rendelkezése. Hiába rendelkezik a pályaudvarokon, ahol ilyen rendelkezési joga nincs. Hiába akarja a közönséget megszokott ujságjától elválasztani. Aki a közvélemény oltalma alatt áll, annak a kormány nem árthat. S csak az derül ki, hogy a kormány kicsinyes, boszuálló és tehetetlen. A gyöngöknék árthat, mert azoknak a szellő is árt, de az erőseken hiába akarja boszuját tölteni, mert csak magának árt.

A sajtó üldözésének legújabb stációja egy okkal több, hogy az alkotmányosságért folyó küzdelemben az ellenzék nagyobb súlyt fektessen a sajtószabadság intézményes biztosítására. Ha váltakozó kormányok az ő pillanatnyi érdekük szerint beegázolhatnak a sajtó szabadságába, akkor ez azt jelenti, hogy a parlamentből kiüldözött kritika se a betiltható népgyűlésekben, se a kitiltható sajtóban nem juthat szóhoz. A sajtó mégis csak utolsó mentsvára az üldözött kritikának s ha a sajtót nem veszik ki intézményes biztosítékokkal a kormányok önkénye alól, akkor ebben az országban szabadon gondolkozni se lehet többé. S kitehetjük Magyarországnak kapuja elé a figyelmeztető táblát: „Itt csak úgy szabad gondolkozni s beszélni,

A jóllakottság érzésével kapcsolatosan mindjebb előtérbe nyomultak azonban a szív jogai. Megindult hát jó Bendő János, hogy eleddig parlagon heverő szívének képzeleti jogait érvényesítse. Igen ám, de hol van az a dévaj két szem, az a világot fumigáló pisze orrocska.

Nem untatom önöket annak az odüsszeának esetelésével, melyen keresztülment Bendő János s melynek a végén egy hervasztó csalódás érte.

Szóval, ráakadt az álombeli valakire és nagy elhatározások és álmatlan éjek után megkérte a kezét. A szülők elképpedt arezot vágtak, a leány pedig végignézett rajta és elkezdett kacagni úgy, hogy talán még ma is kaczag.

Bendő hazaszárguldott. Lekapta a falról a tükröt és vagy öt perczig meredt bele végtelen szomorúsággal. Aztán csak ennyit mondott: értem.

Az ábrándozás óráit beszüntette, kávéházba is alig járt már, az uzsonnát kiküszövelte az étrendjéből s idővel a reggelit is fölösleges pazarlásnak tartotta. Az utóbbi időben általában aggályai támadtak a pénzragy megfoghatósága miatt. Ha újra egy elkoptatott költői képpel akarnánk élni, azt mondhatnánk, hogy úgy találta: az ég már nem olyan kék, a föld már nem olyan zöld s a napsugár is mintha hideg és fénytelen lenne, az emberek pedig gunyoros rosszindulattal nevetnének a szemébe.

A tétlenség idegessé tette. Azelőtti apró örömei unottakká váltak. Már nem tudott órákhosszat elüldözélni a kávéház márvány-

ahogy a kormánynak tetszik.“ A parlamentarizmus helyreállítása csonka és meddő volna, ha ugyanakkor a sajtó szabadságát intézményes biztosítékokkal nem veszik körül. Mert a sajtó védheti az alkotmányt parlament nélkül is, de a parlament szabad sajtó nélkül soha.

Lukács legújabb furfangja.

— Fegyverkezik az ellenzék. —

Unionisták a diktatura ellen.

— Hírek a politika világából. —

Budapest, október 24

Lukács László, szegény Lukács László még mindig abban a balga tévhitben él, hogy valamely taktikai sakkhúzással csak sarokba tudja majd szorítani a vele s Tiszával békülni nem akaró ellenzékot. A legújabbban kiesztelt furfangos terve az — miután a delegációba nem sikerült beédesgetni a kisebbséget — hogy a választójogi reform betérjesztésekor a miniszterelnök propositziót fog tenni, amely szerint a nagyfotosságu javaslat előzetes tárgyalására egy pártközi bizottság küldessék ki. Ez jelenti azt, hogy egy bizonyos számú társági helyet a kisebbségnek kíván fentartani s följajnlani a többség.

Ez volna tehát az áthidalás, amely elől — a kormány szerint — az ellenzéknek nem szabadna kitérnie s félretéve a Lukács és Tisza elleni gyűlöletet, erre a közvetítő utra rá kellene lépnie, miután a választójog kérdése a nemzet létére, jövőjére nézve a legnagyobb bordenövel, a legmesszebbmenő kihatással bír. De meg partikuláris érdekeiket is csak úgy érvényesíthetik a baloldali frakciók, ha meg egyezésre jutnak a munkapárttal. Ime, gondolja Lukács, ez a kiegyezés elegendő lesz arra, hogy a harcoss tábor föladjja eddigi intranzigens álláspontját s bevonuljon, Lukács és Tisza megmaradása daczára is, ebbe a pártközi bizottságba, amivel persze a rendes melorbe

asztalánál. Mindjebb érezte, hogy nem született nagystíli életre. A pénzköltés fizikai fájdalmat okozott neki. A fényes éttermekben úgy ült, mintha minden perczen kiutasíthatnák. Az étel sem ízlett neki s a hajladozó pincérek tiszteletteljes félelmet gerjesztettek benne. Szinte félt őket borraivalól megérteni. Minden perczen attól tartott, hogy egyszerre csak ráreccsent a princípálisának dörmögő, öreg hangja: „Vén szárnár!“ Ünneptelennel meghajolt: „Igenis, kérem ássan.“

A szabadságideje a vége felé járt s az utolsó napok közeledtével nagy nyugtalansággal fogta el. Elcsinte úgy tervezte, hogy végleg bucsut mond az irodának. De most a csalódásai után nem tudta, mitévő legyen. Gyerekes határozatlansággal várt.

A szabadsága utolsóelőtti napján, lázas izgalmakkal defilirczett el párszer az iroda előtt, aztán lehergasztott fejével kiszompolygott a Dunaparttra. Ujra úgy lépkedett ott, mint egy elesüggött, bóbiskoló gölya. A paktához torlódo hullámok monoton loccanása újra beköltöztette a szívébe a régi álmodat. Lehunytt szemhéjainak vörös ködén át újra kísértette a régi látomás.

Másnap reggel szorongó érzéssel öltözött fel s megindult az iroda felé. Amint belépett az ajtón, megcsapta az orrát az ólom, sárguló aktaacsomók ismert, dohos illata. Szinte lábujjhegyen sompolygott az íróasztalához, kezébe vette a tollat s hosszú, kemény betűkkel írta fel egy iv papirosra: „Tek. kir. Járásbiróság!“

sodródni ismét a tarthatatlan parlamenti helyzet.

Kétségtelen, hogy a demokratikus jogki-terjesztés a szövetszert ellenzék egyik legsar- kalatosabb követelése, de ez még nem egyér- telmű azzal, hogy paktáljon Lukácsal és Ti- szával. Paktumról ezzel a két emberrel szó sem lehet. Ezek ellen továbbra is a legádázabb, legkiméletlenebb harcot fogja proklamálni és folytatni az ellenzék, bármiféle csaletekekkel, ravaszággal is próbálkozzék a kormány. Az ország, de maga a milliányi jogtalan tömeg is a harcot kívánja s nincs közöttük csak egy is, aki azt hinné, hogy ez az eljárás akár csak a legkisebb mértékben is veszélyeztetné vagy hátráltatná a választójog ügyét, mert a függet- len közvélemény nagyon jól tudja, hogy a de- mokrácia diadalát csupán Lukács és Tisza bukása után vivhatja ki.

Mai híreink itt következnek:

A király budapesti útja.

Félhivatalosan jelentik: Azon Budapesten forgalomban lévő híreket illetőleg, mintha ő felségének tervezett budapesti utazása elma- radna, illetékes helyre fordultunk felvilágosi- tás végett. Mint a Magyar Távirati Irodát il- letékes helyről értesítették, ő felségének buda- pesti utazása dolgában még semmiféle intézke- dés nem történt. Nem is lehet tehát beszélni arról, hogy bizonyos diszpozíciók módosítat- tak volna.

Minisztertanács.

A kormány tagjai ma délután öt órakor Lukács László miniszterelnök elnöklésével a miniszterelnökségi palotában minisztertanácsra ültek össze, amelyhez Josipovich Géza horvát miniszteren kívül az összes miniszterek meg- jelentek. A minisztertanács, amely folyó ügye- ken kívül a pénzügyi bizottság és a delegáció küszöbön álló üléseseivel is foglalkozott, este nyolcz órakor ért véget. A jegyzőkönyvet Sker- lecz Iván báró miniszterelnökségi miniszteri tanácsos vezette.

A minisztertanács után Beöthy László, Teleszky János és Székely Ferencz miniszte- rek megjelentek ugyan a nemzeti munkapárt klubjában, de ott semmiféle közlést sem tet- tek. Ugyancsak hallgatásba burkolózott a fent időzött gróf Tisza István is. Egyelőre még eemmi pozitív hír arról, hogy a kormány a képviselőház és a delegáció összehívása alkal- mából mily karhatalmi intézkedéseket fog tenni. Egy verzió szerint semmiféle kordon nem lesz s az ellenzéki képviselők akadályta- lanul bejuthatnak majd a Házba, s majd csak onnan fogják a „kitiltottakat“ kiutasítani. Az sincs még végleg eldöntve, vajjon ezt a „kiuta- sítást“ már az üléssterem előtt vagy csak a te- rembelépés után hajtsa-e végre a rendőrség- gel a Ház elnöke. A delegáció tekintetében megismétlik azt, ami Bécében történt. A kar- zatra bizonyos számú ellenzéki bejuthat majd, de csak az alakuló gyűlésre, mert a további üléseket, miként Bécében, bizalmasnak vagy zártnak fogják nyilvánítani, s így ezekre sem- miféle hallgatóságot, tehát képviselőket sem fognak bebecsátani. A delegáció elnöke e rész- ben immár precedensre is hivatkozhatik.

A minisztertanács úgy határozott, hogy a pénzügyi bizottság, amely e hó 29-én meg- választja az egyes tárczák előadóit, párhuzam-osan a delegációval lépjen akezióba, s ké- szítse elő a plenáris tárgyalásra az 1913-as ál- lami költségvetést. November végén vagy de- cember legelején kerülne azután a Ház elé a budget, amelynek megvitatását — tekintet- tel arra, hogy az ellenzék aligha fog benno résztvenni — a kormány igen rövidre kívánja szabni, hogy a Házat ne kelljen sokáig együtt tartania. Alkalmasint ismét délelőtti s dél-

utáni ülések lesznek, úgy, hogy nyolcz-tíz nap alatt végezhet a Ház az előirányzattal. A *költéségetési vita idején fogja Lukács László, mint belügyminiszter a választójog reformjára vonatkozó javaslatait beterjeszteni, amelyeket egy később megalakítandó pártközi külön ad hoc bizottsághoz kér majd utasítani.* A kormány óhajtaná, hogy ebben a bizottságban az ellenzék is részt vegyen, s így ez váljék bázisul a normális viszonyokra való visszatérésnek. Természetesen, hogy ehhez az ellenzéknek a legkisebb készsége is mutatkoznék, — t. i., hogy közös munkára vállalkozzék a kormánnyal, — annak a legparányibb nyoma sem fedezhető fel.

Tisza István munkában.

Gróf Tisza István, a képviselőház elnöke ma délelőtt megjelent a képviselőházban, ahol intézkedett a képviselőház ülésének egybehívása dolgában s egyéb hivatalos teendőket intézett el. Valószínűleg kidolgozta a rendőrség és csendőrség eljárásának hadi tervét is.

Itt említjük meg, hogy ma egy reggeli lap azt írta, hogy Lukács László miniszterelnök és gróf Tisza István házelnök között erős nézeteltérés volt arra nézve, összehívassék-e az országgyűlés a delegációkat egybehívó királyi kézirat kihirdetése céljából vagy sem; a lap úgy tudja, hogy Lukács szerette volna elkerülni a képviselőház összehívását, ellenben Tisza az összehívás mellett foglalt volna állást. Illetékes helyen kijelentik, hogy ezen a miniszterelnök és a házelnök közötti nézeteltérésről szóló híradás az elsőtől az utolsó szóig valótlan. Ezt szívesen el is hisszük. Mert ugyan mikor mert Lukács, mióta miniszterelnök, más nézetet lenni, mint ura és parancsolója: a geszti Napoleon.

Készülődés a t. Ház ülésére.

Amint tudvalevő, a delegáció királyi kézirat felolvasása céljából a kormány, illetve az elnökség október 30-ára összehívta a parlamentet. A szövetkezett ellenzéki pártok *intéző-bizottsága* a napokban összeül, hogy a képviselőház jövő szerdai ülésével szemben az ellenzék taktikáját megállapítsa. Az ellenzéki álláspont előreláthatóan a harcra még fokozottabb erővel leendő folytatását fogja jelenteni, ez okból a pártok is értekezleteket tartanak a képviselőház ülése előtt.

„A kormánynak az a reménye, hogy a nehézségek, amelyekkel eddig küzdött, megfoghatottak, semmiesetre sem fog teljesedésebe menni, — írja a Justh-párt orgánuma. Az, hogy az ellenzék tagjai közt ötvenkilencen vannak a „kitiltottak“, a kormány reménykedését nem igazolja, csak azt jelenti, hogy még elegendő vannak, akik a képviselőházba bejuthatnak és elegendő vannak azok is, akik a törvénytelen kitiltás ellenére is be akarnak jutni az ülésterembe.“

Barabás Béla, a Kossuth-párt alelnöke a következőket mondotta a szituációról:

— Október 30-án folytatjuk az ellentállást ott, ahol elhagytuk. Sőt még erősebben, annál is inkább, mert az ülésekről való kizárás teljesen törvénytelen és annak nem tartozunk és nem fogunk engedelmessékedni. A kormány hiába kísérli meg, hogy delegációs tagsági helyeket ajánl fel, mert hiszen Lukácssal és Tiszával az érintkezés lehetősége ki van zárva, mint miniszterelnökkel és házelnökkel. Velük szóba nem állunk. Szerdára a bemenetelt mindenestre megkíséröljük a képviselőházba, majd azután a delegáció ülésére is. Ez utóbbira annál is inkább, mert nem vagyunk még kitiltva sem. Hogy mi módon, azt később határozzuk meg.

Gál Sándor, a képviselőház volt elnöke, a Kossuth-párt tagja így nyilatkozott:

— Nincs a világon egyetlen alkotmányos állama sem, ahol olyan dolgok előfordulhatnak, mint nálunk. A jog uralma megszűnt. A történelemért nemcsak Lukácsot és Tiszát kell vádolni, hanem az egész munkapártot is, amely

szolidaritást vállal a kormány minden törvénytelen cselekedetével. Az ellenzék kötelessége adva van: *harcoljunk a végletekig!* Ha elbukunk, elbukott a magyar alkotmányosság is, a nemzetre csak a pusztulás várhat. Mi megtűtük és meg fogjuk tenni kötelességünket!

Zboray Miklós néppárti képviselő, az intéző-bizottság tagja, ezeket jelentette ki:

— A képviselőház ülésére föltétlenül elmegyünk, mert magatartásunkon nem változtatunk. Hogy a kormánynak ez kínos és kellemetlen? Hát ezzel is mit törődünk? Igenis, a kitiltott képviselők is be fognak menni a Házba, mert a kitiltásokat törvényteleneknek tartják. Az új házszabályok legaljtását sem ismerjük el. Eddig sem rettentünk vissza a karhatalomtól, Ezután se ijedünk meg. Hogy mit teszünk, ha Lukács a szerdai ülésen az ellenzéknek följárul nyolcz delegátusi tagságot? Nos, hát nem hiszem, hogy a mi jelenlétünkben Lukács eddig eljuthatna. Különbösen is hiábavaló fáradozás volna. Azt hiszem, hogy az ellenzék nem reflektál a delegátusi helyekre és pedig abból az álláspontból folyólag, hogy amíg Lukács és Tisza helyén van, a kormánnyal együtt nem dolgozik. Azzal az eshetőséggel, hogy az ellenzék meginvitálják a delegációba, még nem is foglalkoztunk.

Mint értesülünk, a szövetkezett ellenzék intéző-bizottsága a legközelebbi napokban, szombaton, vagy hétfőn délelőtt tartja meg ülését.

A Kossuth pártkörből.

A negyvennyolczas függetlenségi Kossuth-párt Irányi-utcai körhelyiségében az est folyamán a párt tagjai nagy számmal voltak jelen. A vidéken időző képviselők annak a hírére, hogy a képviselőházat összehívják, feljöttek, hogy a követendő eljárást megbeszéljék. Megjelent a pártkörben Kossuth Ferenc is és hosszasan elbeszélgetett a párt tagjaival. Ott volt gróf Széchenyi Aladár is, akit lelkesen üdvözöltek pécsi szereplése alkalmából.

Tüntetnek a szocialistákat.

A szocialdemokrata párt október 30-án, szerdán, a parlament megnyitásának napján a fővárosban tíz népgyűlést rendez. Ezek a gyűléseken kívül a vidéki városokban is lesznek népgyűlések. Eddig a következő városokból jelentettek gyűléseket a központi pártvezetőségnek: Arad, Debreczen, Kolozsvár, Nagyvárád, Pécs, Pozsony, Szeged, Szolnok, Szabadka, Temesvár, Ujvidék, Zenta és Zombor.

Ellenzéki népgyűlések.

Szekszárdról jelentik: Gróf Batthyány Tivadar, a függetlenségi és 48-as párt alelnöke, kerületében, Szekszárdon, október hó 27-én akarta megkezdeni beszámoló-körútját. A választópolgárság széleskörű intézkedéseket tett, hogy képviselőjüket valószínű diadalmenettel fogadják, hogy az ország és kerületében kifejtett pártatlan munkásságát valamiképpen meghálálják. Az ország minden részéből annyi népgyűlésre való meghívás érkezik azonban nap-nap után gróf Batthyány Tivadarhoz, hogy az ország népének és választóinak is elegendő teendő, elhatározta, hogy a beszámolót nov. 3-án fogja megkezdeni s most vasárnap résztvesz a debreczeni népgyűlésen. November 2-án, szombaton este érkeznek az újabb diszpozíciók szerint gróf Batthyány Szekszárdra és innen vasárnap reggel Várdombra, onnan Báltaszékre s délután Battára menne s mindenik községben megtartaná beszámolóját is. A kerület székhelyén valószínűleg csak november második felében lesz alkalma beszámolóját megtartani. A november 3-án tartandó beszámoló rendkívül nagyszorúknak és érdekesnek ígérkezik. A képviselőház ülése előtti való napon bizonyára jelentős nyilatkozatok fognak elhangzani a beszámolóval kapcsolatos népgyűlésen, melyre gróf Batthyány kíséretében a szövetkezett ellenzék számos vezetőpolitikusa fog leutazni.

A székely vármegyékben mozgalom indult meg aziránt, hogy a jövő hó folyamán Marosvásárhelyen a kolozsvárihoz hasonló monstre-népgyűlést rendezzenek, amelyen a székelység állást foglal és tiltakozik a kormány alkotmány- és törvénytörései, valamint a gyűlékezési jog és a sajtószabadság ellen intézett merényletei ellen. A népgyűlést Marosvásárhelyen tartják meg és meghívják arra a szövetkezett ellenzék is. A mozgalom

az erdélyi vármegyékben nagy helyesléssel találkozott és már eddig is a három székely vármegyének, Csik, Háromszék és Udvarhely vármegyéknek ugyszólván valamennyi kerülete bejelentette csatlakozását. A tiltakozó nagygyűlésen résztvesznek Erdély összes ellenzéki képviselői is. A mozgalom kezdeményezői legközelebb érintkezésbe lépnek a szövetkezett ellenzék intéző-bizottságával a gyűlés idejének megállapítása végett.

A zilahi függetlenségi és 48-as párt november 3-án nagyszabású tiltakozó népgyűlést rendez, amelyen Szilágy megye függetlenségi szervezetei küldöttségileg vesznek részt. A szövetkezett ellenzék képviselő-tagjai közül az imponánsnak ígérkező népgyűlésre leutaznak: gróf Károlyi Mihály, Eitner Zsigmond, Jaczko Pál, Ráth Endre, Sümegi Vilmos és Barabás Béla. A képviselők fogadására a zilahi és a megyei függetlenségi párt már is nagy előkészületeket tett.

Kecskemét város polgársága november 10-én nagyszabású népgyűlést rendez, amelyen tiltakozni fog a kormány alkotmány- és törvénytörései ellen. A jövő hét folyamán nagyobb küldöttség érkezik a fővárosba Kecskemétről, hogy az ellenzéki pártokat a népgyűlésre meghívja.

Abaujtorna a kormány ellen.

Kassáról jelentik: Abaujtorna vármegye törvényhatósági bizottsága október hó 29-én tartja őszi rendes közgyűlést, mely a tárgyszorozaton szereplő politikai tárgyakra való tekintettel szokatlannul izgalmasnak ígérkezik. A közgyűlés ugyanis nemcsak a kormány iránti bizalmatlanság dolgában fog dönteni Zemplén és Torontál vármegyék átiratával kapcsolatban, hanem a közigazgatási biróság ítélete alapján állást fog foglalni Sziklay Ede főispán iránt jóideje beadott bizalmatlansági indítvány felől is. Barczay Gábor és társai ugyanis bizalmatlansági indítványt adtak be még a múlt évben a főispánnal szemben, azzal indokolva meg, hogy a főispán a választások előtt súlyosan megsértette a tisztviselők lelkiismereti szabadságát. Akkor a főispán nem bocsátotta szavazásra az indítványt, míg most a közigazgatási biróság a főispáni intézkedést megsemmisítette és a közgyűlés határozathozatali jogát megállapította.

A közgyűlésre a szövetkezett ellenzék nagy erővel készül. Gróf Andrássy Gyula nagyszámú híveivel megerősítve, a függetlenségi párt olyan erős a megyében, hogy a közgyűlés a kormánypárt legesufosabb vereségével fog végződni. A vármegyei ellenzék a közgyűlést megelőzőleg ülést tart, hogy az egyöntetű állásfoglalásukat biztosítsák. A közgyűlésen valószínűleg résztvesz gróf Hadik János volt államtitkár is, továbbá a megye ellenzéki képviselői is teljes számban. Az ellenzéki bizottsági tagok nagyszabású demonstrációra készülnek a kormány és exponensei ellen és szóba fogják hozni Barczay Ferenc gőnczi beszámolójának történetét is.

A megyei közgyűlés után a szövetkezett ellenzék nagyszabású népgyűlést fog rendezni Kassa városában az abaujtornamegyei függetlenségi szervezetek bevonásával. E tárgyban ma Korláth Ferenc, a kassai függetlenségi és 48-as párt elnöke és Hammersberg László orsz. képviselő a Löcsei-ház egyik különtermébe értekezletre hívták össze a kassai és a megyei függetlenségi pártok vezetőférfiit. Elhatározták, hogy november hó első felében fogják a felvidéki vármegyék bevonásával a tiltakozó gyűlést megtartani s annak végleges időpontját a szövetkezett ellenzék intéző-bizottságának kivánsága szerint fogják megállapítani.

A vas megyei ellenzék.

Szombathelyről jelentik: A vasvármegyei ellenzéki pártok egyesülésének hírével kapcsolatban illetékes helyről közlik, hogy az ellenzék nem egy pártba akarunk tömörülni, hanem az országgyűlési ellenzék mintájára csupán szövetkezni óhajtanak, hogy a kormány és pártja ellen vívott küzdelemben egységesen léphessenek fel úgy az ország, mint a vármegyei politika terén. A függetlenségi pártok annakidején való egyesülésének vannak ugyan hívei, de e tekintetben is a központ döntése szerint fognak eljárni. A novemberi népgyűlésen ki fogják mondani az ellenzéki pártok szövetkezését s a szövetkezett vas megyei ellenzék elnökévé Bezerédj István nyugalmazott főispánt és Weöress Iván közjegyzőt, a szombathelyi függetlenségi és 48-as párt elnökét kívánják megválasztani.

A horvát helyzet.

Cuvaj bán, királyi biztos ma délelőtt Bécsből Zágrábba érkezett. Cuvaj egy bécsi lap munkatársának kijelentette, hogy Horvátországban katonai uralomnak létesítését sem szükségesnek, sem pedig célravezetőnek nem tartja.

— Budapesten is azt a megfigyelést tettem — mondotta a bán — hogy a magyar kormánykörök nem kezdtek, de nem is akarnak kezdeni Horvátországban rendszer- vagy személyváltozást. A magyar kormány az a szándéka, hogy mindezekelőtt a Magyarország és Horvátország között fennálló gazdasági kötelekeket erősítsék meg, s azután térjenek rá a politikai ellentétek kiegyenlítésére. Ez alkalommal is nagy és fontos gazdasági kedvezményeket viszek magammal Horvátország számára.

Más bécsi forrásból viszont azt jelentik, hogy az irányadó körök a horvátországi katonai kormány kinevezéséhez elvben hozzájárultak, de a katonai kormányzó személyéről és a kinevezés napjáról még nem döntöttek. A kinevezés valószínűleg csak néhány nap múlva fog megtörténni.

Mint Zágrábról táviratozzák, dr. Ivic Sándor országgyűlési képviselő, az unionista Nemzeti Haladás Pártjának titkára, ma a következőképpen nyilatkozott:

— A katonai diktatúrának Horvát-Szlavonországokba való bevezetésének gondolata az unionista köröknek nagy mértékben lehangolta. Mint már pártunk elnöke, gróf Pejacevich Tivadar kijelentette, az ilyen változásra a legesekélyebb ok sem merült fel, mert mindlunk mindenütt nyugalom és rend uralkodik, míg ellenben ama gondolat megvalósítása az uniónak beláthatatlan károkat okozna s éppen azokat kedvetlenül el, kik eddig becsületesen az unió megerősödésén fáradoztak. Most, amikor bizalommal kezdtünk a jövőbe tekinteni, azzal a szilárd meggyőződéssel, hogy a legközelebbi választások a mi győzelmünkkel fognak végződni, most, amikor ugyszólván a normális parlamenti viszonyok helyreálltának külsőben állunk, katonának tartományfőnökké való kinevezése azt jelentené, hogy az annyi fáradsággal az unionizmus számára elért kedvező feltételek megsemmisülnek és Horvátország újabb bonyodalmaiba taszítatnák, melyekben bármely más irányzatok inkább találának támpontokat, mint a Magyarországgal való unió megszüntetésére irányuló mozgalom.

Budapest, október 24.

Gróf Berchtold hazautazása. Flórenczből jelentik: Gróf Berchtold külügyminiszter és neje, miután szívélyes bucsút vettek San Giuliano külügyminisztertől, Di Scalae külügyi államtitkártól, valamint a többi személynéktől és a flórenczi hatóságok fejeitől, akik őket valamennyien a pályaudvarra kísérték, este visszautaztak Bécsbe.

Justh Gyula üdülése. Brixenből jelentik: Justh Gyula országgyűlési képviselő, a függetlenségi párt kiváló vezére tegnap több heti kurára térkezett.

Kossuth-párti beszámoló. Mint nekünk jelentik: Kovácsy Kálmán, a fülöpszállási kerület országgyűlési képviselője a parlamenti szünet alatt sorra látogatja kerülete községeit és beszámolóbeszédet mond. A kerület minden községében nagy lelkesedéssel fogadják a népszerű és tövénny képviselőt. A múlt vasárnap Pál és Pétermonostoron mondott beszámolót nagy tetszés mellett. E hó 27-én, vasárnap Kunszentmiklóson tart beszámolót, ahová a szövetkezett ellenzéknek több képviselőtagja is leköszéri.

Főispánok egyesítése. Politikai körökben arról beszélnek, hogy Baranya vármegye és Pécs város különválasztott főispánjait újból egyesíteni fogják. Valami erőskezü politikust keresnek, mert Baranyában ugyancsak meggyült a munkapártnak a dolga az ellenzékkel. Új főispánnak Mándy Samu képviselő és Daróczy Aladár volt szabadelvűpárti képviselő neveit emlegetik.

Küldöttség a kereskedelmi minisztériumban. Beöthy László kereskedelemügyi miniszter és Kálmán Gusztáv államtitkár ma délelőtt fogadta a posta- és távirászemélyzet közigazgatási karának küldöttségét, amely a közigazgatási státuseredezés

következtében előlépett tisztviselők köszönetét fejezte ki. Dusemasin Albert postatanácsos üdvözölte a minisztérium vezetőit.

Madarász apó ünneplése. A sárkereszturi országgyűlési képviselő-választókerület ellenzéki érzelmi polgársága Sárkeresztúron, 1912. évi november hónap 3-án vasárnap délután 2 órakerületi gyűlést tart, amelyen a 98 éves Madarász József, aki a kerületet nyolczvan éve képviseli, független ségi programmal, elmondja beszámolóját. Ezenfelül állástfoglalnak a kormány és a nemzeti munkapárt által az országgházában rendőri erőszak és jogfosztások által felforgatott politikai helyzettel szemben. Résztvevőik eddig bejelentettek: gróf Zichy Aladár, báró Manndorf Géza, Csontos Andor, dr. Horváth Gyula és Szluha Pál országgyűlési képviselők. A rendezőség élén Koller Pál a sárkereszturi képviselő választókerület 1848-as függetlenségi pártjának elnöke áll.

Gróf Hadik Miksa kinevezése. Bécsből jelentik: A Wiener Zeitung jelentése szerint ő felsége a közös külügyminiszter előterjesztésére Dumba Konstantin dr. stockholmi osztrák-magyar követet és meghatalmazott minisztert saját kérelmére ezen állástól fölmentette és futtató gróf Hadik Miksa rendelkezési állományban lévő rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert a svéd királyi udvarhoz ebben a minőségben kinevezni kegyeskedett.

Az új japán nagykövet. A király Satsuo Akidzuki japán császári rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet 1912. évi október 17-én ünnepélyes kihallgatáson fogadta és új megbízólevelét átvette.

Az interparlamentáris magyar csoport ülése. Az interparlamentáris konferencia magyar csoportja ma délután öt óraker a képviselőház elnöki fogadó-termében Berzeviczy Albert elnök elnöklésével ülést tartott, amelyen Desseffy Arisztid, a képviselőház elnöki tanácsosa, mint az interparlamentáris konferencia magyar csoportjának titkára előterjesztette jelentését az ezidén Genfben megtartott XVII. interparlamentáris konferencia működéséről. A részletes ismertetés után bejelentik, hogy jövőre az interparlamentáris unió Németalföld függetlenségének százéves jubileuma alkalmából Hágában tartja nagygyűlését. Ugyancsak adják át ünnepélyesen rendeltetésének a Hágában Carnegie által alapított békepalotát. A jelentés előterjesztése folyamán Desseffy Arisztid titkár a Lánosy Leó, báró Lévy Lajos, az elnök Berzeviczy Albert és mások által hozzá intézett kérdések részletes felvilágosításokat adott. Elnök a magyar csoport titkárnak Genfben való eljárásáért a csoport elismerő köszönetét nyilvánította. Egyéb tárgy nem lévén, a csoport ülése esti hat óraker véget ért.

KÜLFÖLD.

Az osztrák költségvetési vita. Az osztrák Reichsrath ülést tartott ma, amelynek mindjárt előjáró részében a miniszterelnök nyilatkozott. Stürgkh gróf miniszterelnök örömet fejezte ki a fölött, hogy a véderőreform elvégzésével igazán emlékeztet alkotást hozott létre a parlament. A miniszterelnök megemlékezik egy másik kiváló alkotásról, mely méltóan csatlakozik ehhez az elsőhöz, arról ugyanis, hogy a delegáció a külügyi feszültség időszakában, mely a legkézseretöbbséket is arra kényszeríti, hogy a tüzhely biztonságáról, az államban egyesült gazdasági és eszmei javak védelméről gondoskodjon, a fegyveres hatalomnak hazafias készséggel és gyors elhatározással rendelkezésre bocsátotta a föltétlenül szükséges fejlesztéshez való eszközöket. A céltudatos, buzgó tevékenységnek ez erőteljes megnyilvánulása után bizalommal tekintünk a parlamentáriszmus jövője elé. A kormány nem osztózik a parlament munkaképességét illetően itt-ott fölhangozó pesszimizmusban, hanem őszintén hiszi parlamentáriszmusunk megerősödését, magasabb célok tisztázó erejének hatásaképp és a kormány azt hiszi, hogy az eredményes munkának előfeltételei ezidő szerint még teljes mértékben megvannak. A miniszterelnök a csehországi és galicziái kiegyezési tárgyalásokra tér át és az első föltételek konstataálja, hogy a két nemzetiség kiváló reprezentánsainak, kik a kiegyezési tárgyalásokban résztvesznek, áldozatkész kitartása eredményezte azt, hogy további közlekedés volt elérhető fontos kérdésekben és hogy a kiegyezésnek kontúrjai lassankint megrajzolódnak a figyelő szem előtt.

Fressl képviselő: Hohenburger-féle rendelkezések és cseh iskolák bezárásával a kiegyezést nem fogják előmozdítani! (Közbeszólások.)

Stürgkh miniszterelnök rámutat a cseh királyi ság pénzügyi zavaraira, másrészt hangsúlyozza a költségvetés elintézésének szükségességét és kifejti sajnálatát, hogy a képviselőház abnormis, sajnos, már egész megszokottá vált abnormis viszonyai következtében, az utóbbi időben speciális feladatok miatt is, éveken át kénytelen volt pusztán provizóriumokkal megelégedni. A kormány ezért a legmelegebben üdvözölné, ha a házzabályok rendkívül kívánatos általános reformjától függetlenül speciális akcióval a tanácskozási technika megjavítása által a költségvetés idejekorán való létrejövetele biztosítottá. A nagyfontosságú speciális feladatok között, amelyek legközelebb a házat foglalkoztatni fogják, a miniszter felsorolja a szolgálati pragmatikára vonatkozó törvényjavaslatot, melyhez hosszú idő óta a hivatalnoki kar jogos várakozásai fűződnek és amely közben az urak háza albizottságában tárgyalásra kerül. El kell továbbá intézni a vizsgadassági javaslatokat, valamint a helyi érdekű vasutakra vonatkozó javaslatoknak nagy komplexumát, amelyek mind már az előtanácskozás előrehaladott stádiumában vannak és amelyeknek elkészítését a kormány teljes nyomatékkal elő fogja mozdítani. Szociálpolitikai javaslatok egész sorával, azután a munkaszabályok nem kevésbé fontos és figyelmet érdemlő szükségletei kell, hogy teljesítenek. — Ittartozik különösen a szociális biztosításnak majdnem az egész kereseti életre kiterjedő alkotmány hatóság támogatására számítani és a kormány hatóság támogatására számítani és a kormány a gazdasági élet követeléseit figyelembe fogja részesíteni.

Stank képviselő szerb nyelven kezd beszélni. Kijelenti, hogy a Stürgkh-kabinet kudarcának oka Hohenburger igazságügyminiszter személye.

Höher kijelenti: A pénzügyminiszter téved, ha azt hiszi, hogy a mezőgazdaság ma kitűnő helyzetben van.

A beadványok fölolvása után dr. Dann sürgős beadványt nyújt be a határidőüzletnek Budapesten való sürgős megszüntetése dolgában.

A költségvetés folytatolagos első olvasásánál Zenker képviselő a délszláv kérdéstről szólva azt hiszi, hogy nem lehet egyes néptörzseket három állami alakulatba szétszakítani és így mind a háromban elégtelenséget szítani. Szómond nem akarja Ausztriát még továbbra is feldarabolni, ellenkezőleg ő egy birodalmi parlamentet és egy tényleg létező öszállamot kíván, melyben az egyes népek tényleges önkormányzattal bírnak. A tárgyalást megszakítják. A beadványok között Sedláček képviselő sürgősségi indítványa a budapesti törzse gabona határozatának megszüntetése tárgyában.

A legközelebbi ülés holnap lesz.

EGYHÁZAK.

— (Terjeszkednek a jezsuiták.) A kultuszminiszter kegyencei, a jezsuiták, egyre nagyobb tért hódítanak a szabad oktatás rovására. Így a kalocsai katolikus főgimnázium internátusának kibővítésére a vallás- és közoktatásügyi kormány az idei költségvetés terhére háromszázezer korona segélyt engedélyezett. Az internátusi építkezés már megtörtént, de mindenki úgy tudja, hogy jóval kevesebbbe került, mint a mennyi segélyt kiutaltak. Nagyon érdekes kérdés most már, hogy mi fog történni a megtakarított összeggel és hogy gondoskodott-e a kultuskormány arról, hogy elszámoljon a jezsuitarend, amelynek kezéhez a 300.000 koronát kiutalványozták, s az esetleg fennmaradt összeget az államkincstárba visszafizesse? De ezzel kapcsolatban fölmerül egy másik érdekes kérdés is. Mily jögon szerződött gróf Zichy János kultuszminiszter Bus Jakab páterrel, volt jezsuita provinciálissal a kalocsai főgimnáziumi internátus kibővítésére nézve, holott a kalocsai főgimnázium eddig mint érseki főgimnázium szerepelt és a jezsuita-rendet Magyarországon törvényesen eltörölték, úgy, hogy vele szerződéses viszonyba az állam nem is léphet.

— (Egyházkerületi közgyűlés.) A dunamélieki református egyházkerület november 2-án tartja évi rendes közgyűlést a Theológiai Akadémia új épületében (Ráday-utca 28.) Daróczy Ignác főgondnok és dr. Baksay Sándor püspök elnöklése alatt. Ez alkalommal lesz a Theológiai Akadémia új épületének ünnepélyes felavatása is. Itt helyezték el a nagybecsű Ráday-könyvtárat, melyet a jövő hó elején megnyitnak a nyilvános használatnak is.

Véres harczok mindenütt

Kirkilissétől Drinápolyig folynak a harczok. — Bolgár jelentések Kirkilisse bevételeiről. — A harcz változatlanul folyik. — Török-szerb ütközetek Kumanovo, Novibazár és Pristina körül. — Agyonlőtték Issa Boljetinac-ot, az albán felkelők vezérét. — Montenegró ostromolja Skutarit. — A nagyhatalmak újabb intervenczióra készülnek. — Ragaszkodás a status quo-hoz.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 24.

A Drinápolytól Kirkilisséig terjedő terület lett a balkáni háború legnagyobb harctere. Szinte ugy alakult a helyzet, hogy ezen a területen, amelyen már napok óta folyik eldöntetlenül a harcz, dől el az egész balkáni háború sorsa, mert a többi harczok csak mintha viaszhangjai lennének az itt folyó legnagyobb ütközetnek. Ha itt győzedelmeskedik a török sereg, akkor minden vonalon kiveri az ellenséget, míg ha a bolgárok győzedelmeskednek és beveszik Drinápolyt, akkor minden oldalon beözönlik az ellenség Törökországba és kezdetét veszi a még ennél is nagyobb háború, mert akkor természetesen *közbe kell lépniök a nagyhatalmaknak*, amelyek nem tűrhetnek semmiféle területi változást a Balkánon.

A harczterület különböző pontjairól a legborzalmasabb ütközetek híreit jelentik. Győzelmekről, egyes helységek elfoglalásáról is hírt adnak a táviratok, de ezeket a híreket már a legnagyobb fentartással kell fogadni. Bulgáriából hivatalosan Kirkilisse bevételeit jelentik és ugyanekkor Konstantinápolyból hivatalosan megegyezést jelentenek. Ugyanígy áll a helyzet Kumanovonál, ahol a szerbek harcolnak a törökök ellen, Skutarinál, ahol a montenegróiak támadnak és Ellasszonánál, ahol a görög sereg kísérel meg a betörést Törökországba. A különböző tendenciájú táviratoknak nem lehet teljes hitelt adni. Csak egy tény állapítható meg és pedig az, hogy egváloére minden pozitívabb győzelem nélkül, eldöntetlenül folynak a harczok.

A nagyhatalmak már újabb intervenczióra készülnek és ismételt hangszózzák, hogy ragaszkodnak a balkáni status quo-hoz, Ez egválersmind a négy balkáni állam kudarcát jelenti. A 4 szövetséges Balkán-állam között még a hadüzenet előtt titkos megegyezés jött létre, amelynek két pontja megmagyarázza a mostani hadműveletek hátterét. A megállapodásban ugyanis a Balkán-kormányok kimondták, hogy a hadjárat befejezése után egymással vámunióra lépnek, a szerződés egy másik pontja pedig úgy szól, hogy az operáló seregek tartoznak lehetőleg hamar megszállani azokat a területeket, amelyekre territoriális szempontból jogot formálnak és amelyeket érdekkörükbe akarnak venni. A szövetséges Balkán-államok ugyanis *abból a fellelésből indultak ki, hogy a háború után a nagyhatalmak nemzetközi konferenciát fognak egybehívni és a kongresszus tekintettel lesz a beati possidentes állapotára, vagy pedig a megszállott és kiűritendő területekért megfelelő kárpótlást fog ítélni.*

A porta ezzel szemben azon az állásponton áll, hogy nincs mitől tartania, mert a nagyhatalmak egymás között garantálták a status quot s azon nem változtat semmit, ha a Balkán-államok ignorálják a hatalmak elhatározását. Még a háború kitörése előtt a nagy-

hatalmak kormányai Belgrádban, Szófiában, Athénben és Czettinijében egyértelműleg kijelentették, hogy *valamennyien ragaszkodnak a jelenlegi birtokállomány fentartásához, tehát a szövetséges államok céltalanul viselnének háborút.* Kétségtelen, hogy a hadüzenetkor a Balkán-államok a hatalmak közt, de főleg a Pétervár és Bécs közt fenálló ellentétekre számítottak, amiben most alaposan csalódtak. A négy Balkán-kormány abban bizakodott, hogy Sasonow, aki nekik szálka a szemükben, el fog távozni az orosz külpolitika éléről. Most már meggyőződhetek róla, hogy Sasonow állása sohasem volt szilárdabb, mint éppen jelenleg és hogy a bécsi és pétervári külügyminiszteriumok között teljes az egyetértés a status quo fentartásáért illetőleg.

Mai táviratainkat a háború eseményeiről itt adjuk:

A Drinápoly-kirkilissei harc-vonal.

A kirkilissei vérfürdő.

Konstantinápoly, október 24. A hadügyminiszterium a következő közlést teszi közzé:

A drinápoly-kirkilissei csatavonalban folyamatosan levő harczok egyre véresebbek lesznek. A csatavonal most a Kirkilissétől északnyugatra terjedő vidéktől a Turdas-folyó keleti partjáig, vagyis Drinápolyig terjed. A veszteségek mindkét részről igen tetemesek. Az ideszállított sebessültek száma olyan nagy, hogy a katonai és városi kórház szűknek bizonyult fölvetelükre. Elrendelték az egyetemi épület kiűritését, hogy kórházat rendezzenek ott be.

Szófia, október 24. A bolgár csapatok Jurus falunál, a Maricza partján, közvetlenül Drinápoly előtt, tegnap egy török hadosztályt győzelmesen visszavertek. A törökök előnyomulást kíséreltek meg, de visszazoritották őket és sokan a Mariczába fulltak. Háromszáz török katona a bolgárok fogságába jutott.

Kirkilisse bevétele.

A „Magyar távirati Iroda“ Szófiából délután 5 óra 30 perczkor föladott hivatalos táviratot kapott, amely a következőket jelenti:

A bolgárok elfoglalták Kirkilisse török erődöt.

A délután 5 óra 40 perczkor feladott hivatalos távirat így szól:

Kirkilisset a bolgár csapatok általános roham után vették be. A bolgár csapatok számos török zászlót és egyéb hadijelvényt, Krupp-ágyukat, tekintélyes mennyiségű löport zsákmányoltak.

A délután 5 óra 40 perczkor feladott hivatalos távirat a következő:

A bolgár csapatok ma bevették Machomiát, mely Dsumajától délkeletre

fekszik. A bolgárok itt két ágyút kerítettek kézre.

A török hadifoglyok második szállítmánya ma érkezett ide. A török katonák beszélnek, hogy Drinápolyban és Kirkilissében általános anarchia van a török csapatok közt és a törökök mindent leégetnek, ami utjukba akad.

Ferdinand király a főhadiszálláson ma proklamációt adott ki a meghódított területek lakosságához s abban jogegyenlőséget hirdet.

Mit mondanak a török táviratok.

Konstantinápoly, október 24. Kumanovo környékén tovább tartanak a heves harczok a szerbekkel és bolgárokkal, melyek egválsúlni próbálnak. A törökök visszaverték a szerbeket és bolgárokat. A török csapatok négy bolgár és hat szerb ágyút és egy szerb zászlót kerítettek hatalmukba és több ellenséges katonát elfogtak. A törökök ágyúüzeltést kezdtek az ellenség ellen. Az ellenség Baljao felé, mely Kumanovótól 25 kilométernyire van észak felé, menekült.

A hadügyminiszterium hivatalos formában közli a következőket: A török nyugati hadsereg, mely Kumanovo környékén van koncentrálna, megtámadta a szerb főhadserget, mely Sándor trónörökös parancsnoksága alatt négy hadosztályból áll. Az ellenség, melynek e heves csatában jelentékeny veszteségei voltak, teljes vereséget szenvedett és az ottomán csapatoktól üldözötve, északkeleti irányban vonul vissza.

Ellentétes jelentések.

A bolgár távirati iroda a Frankfurter Zeitung-nak azt a jelentését, mintha a bolgárok Kirkilisszénél súlyos vereséget szenvedtek és 3000 embert veszítettek volna, tendenciózus fantazmagóriának jelenti ki.

Azokkal a hírekkel szemben, hogy már folyamatban van a döntő ütközet és a bolgárokat súlyos vereség érte, Gecov miniszterelnök kijelenti, hogy Drinápoly előtt semmi különös dolog se történt.

London, október 24. A „Daily Telegr.“ jelenti Starazagorából: A bolgárok délkelet felé előnyomultak. A határon túl 15 kilométernyire Kaglinál egy előrsi csatározásból fontos ütközet fejlődött ki, melyben a törököknek 400 halottjuk és sebessültek volt. Két század mizamkatona megadta magát.

A Daily Mail haditudósítója táviratozza Konstantinápolyból: Mint egy drinápolyi távirat közli, Marasnál a törökök kilencz órán át csatáztak 30.000 főnyi bolgár sereggel és az ütközet a bolgár csapatok vereségével végződött. A törökök négy ágyút és hét Maxim golyószórót zsákmányoltak.

A Standard tudósítójának jelentése úgy szól, hogy a bolgárokat a törökök Karagarba verték vissza, amely helység Drinápolytól nyugatra 30 kilométer távolságra van.

A Daily News kiküldött munkatársa jelenti lapjának, hogy Malkoclarnál a bolgárok vereséget szenvedtek és lovasságuk sietve vonult vissza a határon.

Török hadifoglyok.

Berlin, október 24. A „Tageblatt“ haditudósítója jelenti Starazagorából:

Ma reggel 9 óra tájban 368 török hadifogly érkezett a vasútállomásra, köztük 3 tiszti is. Véletlenül idejében megtudtam ezt és kimentem a vasúthoz. Én voltam ott egválsúlni a külföldi lapitudósítók közül. A török hadifoglyok egválsúlni sem sebessültek, valamennyien kérdésapás nélkül adták meg magukat. A bolgár tisztek, akik a transzportot fogadták, emberiesen bártak a török hadifoglyokkal, de a környékről összeesődült parasztnép, amely a mezőkön át futva jött a vasútállomásra, qunyolta őket, tréfálkozott rajtuk, de nem fenyegette.

Azt híresztelik a főhadiszálláson, azonban bizonyosat még nem lehet róla tudni, hogy éjszaka a bolgár sereg nagy győzelmet aratott. Részletes jelentést nem küldhettek, mert a cenzúra szigorúan működik. Mi hódítudósítók holnap állítólag dél felé mehetünk a harcvezetőkhöz.

Bolgár előnyomulás a Fekete-tenger felől.

Szófia, október 24. Egy bolgár hadsereg Vasziliko tengerparti város elfoglalása után, Viza felé nyomul előre. Malko-Tirnovó városát a bolgárok elfoglalták. A török foglyok azt beszélik, hogy a bolgárok heves offenzívája meglepte a török hadsereget, mely demoralizált, rosszul van táplálva és fegyelmetlen.

A török-szerb harcok.

Nagy török győzelem.

Páris, október 24. A „Havas“-ügynökség jelenti Konstantinápolyból délelőtt háromnegyed tíz órakor feladott távirattal:

„A török nyugati hadsereg, amely Kumanovo környékén van koncentrálni, megtámadta a négy hadosztályból álló szerb csapatokat. Véres csata fejlődött ki. A szerbeket tökéletesen megverték. Veszteségük óriási. A törökök még most is üldözik a szerbeket.“

Szalóniki, október 24. A török hadsereg a bolgárok: és szerbeket súlyos veszteségekkel kiűzte Kratovából, Kocsánából, Brianovcából, Ozmanjából és Kumanovából. A törökök 10 ágyut ejtettek birtokukba. A szerbek Sibefcsén át visszavonultak.

Szerbia czáfolja a török győzelmet.

Belgrád, október 24. Vranjából délután érkezett hivatalos jelentés szerint a szerb csapatok egy része ma bevonult Kusanovóba, miután a szerb tüzérség visszaverte a török tüzérség által megkísérelt támadást. E szerint a konstantinápolyi hír a szerb csapatoknak Kumanovo melletti vereségéről helytelen.

Az eddig érkezett hivatalos jelentések szerint a szerb csapatok bevették Novibazárt, Pristinát, Kumanovot, Stracint, Ratovot és Kocsánát.

Hírek egy szerb győzelemről.

Belgrád, október 24. Mint hivatalosan jelentik, a szerb csapatok ma délután 2 órakor bevették Sienicát. A szerb hadsereg ma Kumanovótól északra megtámadta a török pozíciókat, melyeket három török hadosztály védelt. Heves küzdelem után a törökök megfutamodva, Üszküb felé vonultak vissza. A szerb hadsereg jelenleg Kumanovo és Üszküb között van. Kumanovo szerb kézen van.

Novibazár bevétel.

Páris, október 24. A Havas-ügynökség jelenti Vranjából tegnapi: Jankovics tábornok tegnap, e hó 23-án, délután 3 órakor Novibazárt az erődítések három napi elkeseredett ostroma után bevette. A veszteségek ismeretlenek.

Czáfolja Novibazár bevételét

Berlin, október 24. Ellentétben azzal a belgrádi hírrel, amely Novibazár bevételét jelentette, a Deutsche Tageszeitungnak azt táviratozzák Belgrádból, hogy Novibazár bevételére nincs hivatalosan megerősítés, sőt ellenkezőleg, szavahihetőnek látszik az a magánjelentés, amely hírül hozza, hogy a szerb sereg Novibazár előtt jelentékeny vereséget szenvedett.

Prisztina elfoglalása.

Zimony, október 24. Belgrádban hivatalosan is közlik, hogy a szerb sereg bevette Pristinát, sőt már szerb közigazgatást is létesített a városban. A hivatalos jelentés megjegyzi, hogy Pristina meghódítása nagy vér-

áldozatba került, de török részen még sokkal súlyosabbak voltak a veszteségek. Kumanovo bevételére még nincs megerősítés az eddigi jelentések csupán arról szólnak, hogy a város körül egyes pozíciók szerb kézre jutottak. A törökök a Morva több hidját fölégették, hogy megakadályozzák a szerb sereg előnyomulását, ami eddig sikerült is.

Issa Boljetinac-ot agyonlőtték.

Belgrád, október 24. Szavahihető forrásból közlik, hogy Issa Boljetinac bandafőnököt a szerbek agyonlőtték. Egy verzió szerint maga Zsifkovics tábornok terítette le egy golyóval Boljetinacot, bandája pedig alkalmas vezér hiányában széjjeloszlott, legnagyobb részük a törökökhöz pártolt át.

A csapatok helyzete.

Vranja, (Főhadiszállás.) október 24. A törökök gyors visszavonulása, úgy látszik, arra a körülményre vezethető vissza, hogy a Kusztendilből elindult szerb-bolgár hadsereg, melynek Egri-Palánkánál nagy nehézségeket kellett leküzdenie, Stefanovics szerb tábornok vezetése mellett most már jó utakra ért és feleutat megtett Kumanovo felé, úgy, hogy elővédje talán már ma találkozik a szerb főcsapattal. Ilyen körülmények között a törökök kénytelenek kumanovói pozícióikat elhagyni, mert különben Stefanovics tábornok oldalba támadja őket. Ilyenformán itt is valószínűleg előbb lesz döntő ütközet, mint ahogy várják. Előreláthatólag az overzjepoljei fensík lesz a legnagyobb maczedóniai csata színhelye. Tegnap óta itt gyönyörű idő van. A csapatok közt a legjobb hangulat uralkodik. A tábori tüzek mellett esténként nagy szónoklatok folynak. — Holnap Üszkübbe, azután a tengerig hatolunk! — mondják, egyelőre ezek még csak jámbor kívánságok. Zekki basa százezer emberrel vár Üszküb előtt, hogy szándékukat megvalósítsa.

Hadifoglyok és sebesültek.

Bécs, október 24. A N. W. T. tudósítója jelenti Belgrádból: Tegnap érkezett meg a sebesültek második csoportja, 135 közkatonára, köztük 5 arnauta és 5 tiszttel. Hatalmas tömeg várta a vonat az állomáson. Pál herceg is kiment és vigasztalta a sebesülteket.

A török hadifoglyokat Nisben gyűjtik s onnan egy tömegben fogják őket a belgrádi kazamatába hozni. A skupstina valamennyi tagja lemondott napidíjairól a sebesültek javára.

Küzdelem Montenegróval.

Skutari ostroma.

Konstantinápoly, október 24. A montenegróiak a Skutari-tó keleti oldalán abba hagyták a támadást és Skutarit most nyugatról, a Tarabos hegy felől igyekeznek elérni. A skutari-i ottomán haderőket Valonából küldött redifekkel megerősítették és a várost nem fenyegeti közvetlen veszély.

London, október 24. A „Daily Mail“ jelenti Cettinjéből, keddi kelettel: Tarabosnál sürü köd nehezíti meg a hadműveleteket. A szakadó esőben a futóárkok teljesen megteltek vízzel és a talaj felpuhult, ami a csapatok és az élelmiszerzállományok mozdulatait nagyon késlelteti. Az ágyugolyók célpontjukat a ködben többnyire eltévesztik.

Bécs, október 24. Riekából táviratozza a N. W. T. kiküldött tudósítója; Nikita király egész nap a Skutari-tón gőzhajón tartózkodott. A montenegrói sereg Stejig nyomult előre, amely helység nincs messze Skutaritól. A montenegrói hadvezetésnek északra felől akarja megtámadni Skutarit és a roham legközelebb megkezdődik.

Stojban Nikita király haditanácsot tartott három fiával és a vezérkarral. Mirko herceg veszi át a Zeta-dandár parancsnokságát, amely Tuzi körül hősiességgel harcra készül.

tábornok serege tegnapelőtt Guzinjebbe vonult, de előbb véres csatát vívott több arnauta törzsszel, melyek közül különösen a Rugova-törzs harcra kész. A három szövetséges királyság követői Riekában vannak a montenegrói vezérkarnál.

Török győzelem Vranjánál.

London, október 24. A „Daily Express“ jelenti Konstantinápolyból, hogy a törökök harcra Vranjánál (Tuzi közelében) a montenegróiak ellen az előbbieket döntő győzelméért véget. A törökök a montenegróiakat visszaverték a saját területükre. A montenegróiak 300 embert vesztek. A törökök vesztesége 16 halott és 54 sebesült.

A felgyújtott Plevlje.

Szerajevo, október 24. A „Sarajevoer Tagblatt“-nak azt jelentik a szandzsák közelében fekvő Climiczából, hogy a montenegróiak felgyújtották Plevlje városát. A mohamedánok tömegesen menekülnek Boszniába. Tegnap 39 török katona és két tiszttel érkezett ide, akiket Cselebičnál fogtak el és lefegyvereztek. Ma ismét 80 katonát várnak. A tisztek azt beszélik, hogy tarthatatlan volt a helyzetük, mert a szerb lakosság segítségével törbe esalták őket is.

Cettinje, október 24. A montenegróiak tegnap este megszállták Srokat-hegyet; melyet a Tarabos-hegy ural.

Szalóniki, november 24. Essad pasa támadásra határozta el magát az előnyomuló montenegróiak ellen. Martinovics tábornok hadosztalpa még most is eredmény nélkül ostromolja Tarabos várát, s itt a legközelebbi órákban döntő ütközet lesz.

A görög előnyomulás.

Szerfidse elfoglalása.

Athén, október 24. A görög csapatok elfoglalták Szerfidset. Mielőtt a törökök Szerfidseből kitakarodtak, hetven görög embert, köztük egy lelkesített lemezárókat. A kormány a generalisszimushoz és a győzelmes sereghöz táviratot intézett, amelyben üdvözlö a fényes győzelem alkalmából.

Konstantin herceg, hadsereg főtábornoka Khani Vignából este 8 óra 40 perczkor a következő táviratot küldte: „Csapataink az ellenséget üldözik, Sanboniából Szerfidsebe és az Aliakmon síkságra. A török hadsereg föloszlott. 22 tábori ágyut munitációs kocsikkal, valamint nagymennyiségű lőszert és szállítószereket zsákmányoltunk.“

Danglis tábornok este féltíz órakor ezt táviratozza: „A törökök nagy veszteségeket szenvedtek. Sok törököt foglyul ejtettünk, köztük egy alvezérest is. Két zászlóaljunk Kousztakopulo műszaki alvezéres parancsnoksága alatt Vlaholvadonál megtámadott két török zászlóaljat, amelyet megfutamított.“

London, október 24. A „Daily Mail“ jelenti Athénből tegnapi kelettel: A szerfidse csata kedden délelőtt kezdődött és naplementéig a legnagyobb elkeseredéssel folyt, anélkül, hogy akár az egyik, akár a másik fél előnybe tudott volna kerülni. Azután holdvilágnál tovább harcra készülték. A görögök a harcmezőn ütötték fel sátraikat és reggel arra öbrödték, hogy a törökök az alacsonyabb hegyeket elhagyták és a legmagasabb pontokra húzódtak vissza, hogy visszavonulásukat Szerfidsebe fedezzék. A görögök nagyon sok embert vesztek.

Török ellenállás

Szalóniki, október 24. (Közvetett uton érkezett.) Elaszona környékén a görögöket tegnap óta további előnyomulásukban megakadályozták. A görögök kísérlete, hogy Mezononál körüljárják a török állomásokat, szintén meghiúsult. A görögöknek jelentékeny veszteségekkel vissza kellett vonulniuk.

A hatalmak.

Az intervenczió.

Bécs, október 24. Itt azt tartják, hogy azt az időpontot, amikor a nagyhatalmak közbe léphetnek, a háborús események határozzák meg. A hadviselő feleknek teendő javaslatok tartama és formája is attól függ, hogy miképpen dől el a háború sorsa a drinápolyi és az úszkúbi harcztereken. Ha Törökország győz, a hatalmak flottademonstrációra készülnek, ha pedig a balkáni államok győznek, akkor Ausztria-Magyarország és Oroszországnak együttesen kell fellépniük.

Poincaré miniszterelnök nem is annyira az osztrák-magyar-orosz megegyezés létrehozása körül fáradozik, mint inkább az angol-orosz megegyezéssel, amely sokkal nehezebb. Ausztria-Magyarország és Oroszország ugyanis a status quo kérdésében megegyeztek, de Anglia tudvalevőleg nagyon is törőpárti, míg Oroszországnak a balkáni szlávok felett való protektorátusa okoz sok gondot.

Berlin, október 24. A nagyhatalmak között csakugyan tárgyalások folynak a diplomáciai intervenczió módjáról és időpontjáról. Még a múlt pénteken történt, hogy a francia külügyminisztérium megpendítette a közvetítés tervét s arra nézve már megállapodás jött létre, hogy a nagyhatalmak interveniálni fognak a hadviselő felek között.

Magdeburg, október 24. Párisból jelentik a *Magdeburger Zeitung*nak: Poincaré miniszterelnök ma összesen tanácskozott gróf Szécseny osztrák-magyar nagykövettel, aki kormányának nevében kijelentette, hogy Ausztria-Magyarország állja a nagyhatalmaknak azt a megállapodását, hogy nem tűr semmiféle területváltoztatást, bármilyen legyen is a háború kimenetele.

A monarchia és Olaszország megegyezése.

London, október 24. Ausztria-Magyarország és Olaszország — mint a *Daily Mail* jól értesült bécsi forrásból jelenti, a skutarii és janinai vilájeteket illetőleg teljesen megegyeztek, míg Ausztria-Magyarország és Oroszország egyformán azt óhajtják, hogy a monasztiri, kosszovói és szalonikii vilájetekben a statusquot fentartsák.

Egyéb hírek.

A Magyar Vörös-Kereszt Egylet.

Josipovich Géza miniszter, az egylet alelnöke és dr. báró Schwartzler Ottó központi főmegbízott-főgondnok a hadügyminiszter kivánságára elrendelték, hogy a Magyar Vörös-Kereszt Egylet missziója október 26-án, szombaton délután 3 óra 20 perczkor induló gyorsvonattal a központi pályaudvarról Szófiába utazzon. Az igazgatóság megbízása alapján a misszióknak mindennemű ügyét az alelnök s a főmegbízott-főgondnok intézik, akik mellett, mint az igazgatóság előadói szerepelnek Kirchner Ármán altábornagy, Horváth Zsigmond udvari tanácsos, dr. Klasz Pál közegészségügyi tanácsos, továbbá a segédhivatal igazgatója, Argay János királyi tanácsos s dr. Rapcsák Lajos főorvos. A misszió négy katonaeorvosból és ápolószemélyzetéből áll, amelynek tagjai: Ibrányi Alice főnőkésszony, Sediví Ágota, Junger Erzsébet, Czell Katalin, Pets Mária, Molnár Róza, Kneif Julia, Boros Paula és Gáspár Réza; velük még a misszió titkárja: Fényes László, továbbá egy számvevő hivatalnok és 21 katonai kórházi ápoló. A misszió készülsége magában foglal egy tábori kórházat s egy tábori köztözhelyet, amely készülség gazdagon van ellátva minden szükséges anyaggal, ágyakkal, fehéruemlével, felszerelési eszközökkel, fürdőkádakkal, konyhaeszközökkel, tápláló- és üdítőszerekkel, orvosságokkal, orvosi műszerekkel, sterilizáló készülékekkel s fertőtlenítő eszközökkel. A misszió egyes tagjainak a horgylétéről s tartózkodása helyéről készségesen nyújt felvilágosítást a Magyar Vörös-Kereszt Egylet napos hivatalnok (L. Vár, Dísz-tér 1.), aki a

misszió egyes tagjainak szóló leveleket is továbbítja, de csak azzal a feltétellel, hogy ha azokat nyitva adják át a napos hivatalnoknak azért, hogy a főmegbízott-főgondnok azok tartalmáról tájékozódjék.

Az orosz trónörökös titokzatos esete.

— A nihilisták követték el a merényletet. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 24.

Az orosz trónörökös betegségéről elterjesztett hírekkel szemben most már bebizonyultnak látszik, hogy Alexej nagyherceg ellen gyilkos merényletet követtek el. Nihilisták műve a merénylet. Egy nihilista udvari szolgának öltözve jutott be a csári kastélyba, ahol merényletet követett el a czarevics ellen. Az egybehangzó hírek után kétségtelen, hogy a nihilista merénylet az egész csári család ellen, az egész csári család kipurítására irányult. Egyik hír szerint törrel, másik szerint revolverrel követték el a merényletet, de mind-egyik forrás szerint a czarevics állapota rendkívül súlyos és végzetes lehet az életére. Ez az esemény lángba boríthatja egész Oroszországot. II. Miklós czárnak és Alexandra czárnának egyetlen fia a kis trónörökös. Négy leány, Olga, Tatjana, Mária és Anasztázia nagyhercegnők után született meg 1904. július 30-án a várva-várt trónörökös. Addig a czár fivére, Mihály nagyherceg szerepelt a trón leendő ura gyanánt. A czár rajongva szereti a kis fiát, a czárné, a különben is hisztériás, beteg asszony, majdnem örültje lett a katasztrófának. Fia szerencsétlensége fölött érzett fájdalomában öngyilkossági kísérletet követett el.

Az orosz trónörökös titokzatos esetéről az újabb részletes értesítéseket itt adjuk:

Odesszai távirat szerint a kis trónörökös ellen egy Vasziljev nevű kertész követte el a merényletet. Vasziljevet ezelőtt hét esztendővel egy tüntetés alkalmával, amelyet a szocialisták a trónörökös születése napján rendeztek, szuronyral megsebesítették és Vasziljev ekkor megesküdött, hogy meg fogja magát bosszulni. Három hónappal ezelőtt mint kertész alkalmazást kapott a spalai kastélyban és a legelső alkalmat fölhasználta arra, hogy a kis nagyherceget tőrrel megsebesítse.

Másik párisi hír szerint az udvari inasnak öltözött merénylő revolverből lőtt rá a trónörökösre. A rémes esetnek Alexandra czárné is majdnem áldozatul esett. A trónörökös sérülésének veszedelmessége ugyanis horzasztó szándékot érelelt meg az agyonzaklatott lelkű, gyöngye idegzetű czárnében. Amikor tegnap este hosszas faggatás után elárulta neki az orvos, hogy a trónörökösnek a veséje sérült meg, megrendülten ajult bele a székébe s amikor valamennyire magához tért: fölrohant a második emeleten lévő szalonjába, fölrántotta az ablakot s az udvarra akarta vetni magát. Egyetlenegy szempillantással az öngyilkosveszedelem előtt rántotta vissza az udvari orvos, aki ha rosszat sejtve utána nem siet: ma már talán egy megsanyargatott lelkű fejedelemasszony is halott volna. Az amugy is gyöngye idegzetű czárné súlyosan megbetegedett. Az uralkodópár egyetlen férfitársja ellen elkövetett merénylet természetesen valóságos forrongást okozott a csári család környezetében. A rendőrség összeszkülvöket keres s magasállású személyek lakásába is behatol, hogy házkutatást tartson. Sok gyanúsítottat letartóztatnak. Az orvosok tegnap konziliómot tartottak. Biznak benne, hogy a trónörökös életét megmenthetik. A fájdalmak esőkkentek. A ház gyöngült s Feodorov professzor állandóan a beteg ágyánál időzik. Hivatalos bulletinek szerint a trónörökösöt vesébaj gyötéri.

A pétervári távirati iroda utján ma kiadott orvosi bulletin szerint a trónörökös a tegnapi napot nyugodtan töltötte. Fájdalmat nem érzett. A hőmérséklet nappal 38.2, este 38.5, érverése 132 volt.

Kokovcevez miniszterelnököt, aki ma Spalába

akart utazni, az utolsó pillanatban táviratilag szólították fel utja elhalasztására. Kokovcevez visszatartása a trónörökös megbetegedésével van összefüggésben.

Moszkvából jelentik: A „Golos Moskvi“ a trónörökös megbetegedéséről azt írja, hogy Alexej czarevics a spalai udvari park egyik fásorában futballban gyakorolta magát s mikor a lapda után futott, az egyik pad vastámasztékának szaladt és eszméletlenül omlott a földre. Az odasiető udvarlölgyek nyomban a szobájába vitték s ott a bal vese táján látogató sebet konstataáltak a trónörökösön.

A bécsi orosz nagykövetségen nem akarnak tudni a merényletről. A nagykövetség egyik főtitkárja következőleg nyilatkozott az újságtudósítók előtt:

— Merényletről mi semmit sem tudunk és erre nézve hivatalos értesülésünk nincsen. Igazán nem tudom, hogy ilyen hírek hogyan kerülhetnek forgalomba. A *Russischer Regierungsbote* tegnapi száma közli is, hogy a trónörökös bal lágyékán véletlenül megsebesült. Különben pedig az orosz Távirati Iroda is ilyen értelemben adta ki jelentését. A sebesülés mineműségéről nem tudunk közelebbit, de az összes jelentések minden kétséget kizáróan megállapítják, hogy a sebesülés véletlenül történt. Minden ezzel ellenkező hírads kóholt és valótlan. Ismétlem és hangsúlyozom, hogy merényletről szó sincsen.

UJDONSÁGOK.

A spalai titok.

* * *

Valami történt Spalában, ahol az orosz csári család időzik jelenleg. Valami nagy, rettenetes, félelmet és iszonyatot keltő dolog lehetett, mert igen nagyon titkolják és minden lehetségest és lehetetlent elkövetnek, hogy rejtély is maradjon.

Csak egyet nem tudtak titokban tartani: hogy a gyermekkorban lévő, alig nyolczesztendős trónörökös súlyosan megbetegedett s hogy állapota nemcsak aggodalomra ad okot, hanem egyre rosszabbra is fordul. Ezt már csak azért sem lehetett titokban tartani, mert egy trónörökös betegágyához nem egy, hanem isten tudja hány orvost hívnak meg, akinek kötelessége és hivatása a betegség eredetéről és forrásáról meggyőződést szerezni, hogy aszerint kezelhesse a beteget. Orvosokon kívül lakájsereg van talpon, hogy minden pillanatban parancsot teljesítsen és segítségre legyen.

A spalai császári kastélyban tehát az orvosokon kívül legalább ötven ember szükség-szerűen tudja, hogy mi baja a gyermek-trónörökösnek, vagyis inkább azt, hogy voltaképpen mi történt vele. Amit ennyi ember tud, az viszont egészen titok nem maradhat. Hiszen — a közmondás szerint — az sem titok már, amit három ember tud meg.

Igy szivárgott ki lassankint, hogy a trónörökös ellen gyilkos merényletet követtek el. De annyi különböző verzióban vette szárnyaira a hír ezt a dolgot, hogy a világ érthető zavarban van ebben a kérdésben. A két főverzió ez: a trónörökös egy nihilista akarta megölni. A merénylő úgy jutott be a kastélyba, hogy udvari inasnak öltözött. A másik verzió az, hogy az élénk vérmérsékletű trónörökös-nagyherceg játékos kedvében nagyon is vehemens módon ugrált, közben elcsett és súlyosan megsérült. Valameennyi tudósítás azonban abban egyezik meg, hogy a trónörökös a has tájékán sebesült meg s az orvosok attól tartanak, hogy a vese is megsérült, ami igen nagy aggodalmat kelthet Oroszországban.

Minderről azonban biztosat tudni nem lehet. Az orvosi hivatalos bulletinokból nem lehet semmi pozitívumot megállapítani annak az egynek a kivételével, hogy a trónörökös igenis súlyosan beteg. Ezt az egyet nem tudták titokban tartani a dolog természeténél fogva. Ha lehetett volna, bizonyára ezt is titokban tartották volna, jóllehet, absolute nem lehet

— Letartóztatott bankárok. A rendőrség ma két veszedelmes embert tett ártalmatlanná, akik már évek óta üzük a szélhámosaikat. Az egyik — Arany Győző, a mai számunkban már írtunk is róla — egyike a legfurfangosabb embereknek. Állandóan mint a szerénsetlen emberek mentője szerepel. A bajbajutottakat szorosán behálózza és a keze közül többé nem tudnak szabadulni. Mind-egyik kliensét a végromlásba döntötte. A rendőrség már régen figyelte az állítólagos mérnököt, de csak most tudta végre ártalmatlanná tenni. A legutóbb harmadfél hónappal ezelőtt többrendbeli zsarolás miatt gyűlt meg a főkapitánysággal a baja. Akkor sikerült kibujnia, de a nyomozás tovább folyt ellene és annyi terhelő bizonyíték gyűlt össze, hogy a rendőrség ma délben többrendbeli uzsora vétsége, továbbá zsarolás, hamis tanúzásra való rábírási, többrendbeli csalás és magánokirat-hamisítás, hamis eskü és sikkasztás vétsége miatt *letartóztatta*. Kiderült ugyanis, hogy Arany Győző állandóan és iparszerűen foglalkozik uzsoráskodással. Szegény, teljesen vagyontalan embernek tüntette föl magát, aki mások pénzét közvetíti. Ez csak szemfényvesztés volt, mert magának tekintélyes vagyona volt és legutóbb, amikor elődöt kértek ellene, mégis *letette a vagyontalan-sági esküt*. Azt is kiderítették róla, hogy *hamisan esküdt*. Az uzsorás mérnök rendszerint a társadalom előkező köreiből szedte áldozatait. Több száz, sőt néha egy-kétezer perczentes kamatra dolgozott és nemcsak hogy váltókezesekkel biztosította követelését, hanem feleitől valótlán, *hamis bizonyítványokat és nyilatkozatokat csikart ki*, hogy ily módon később egy-egy prolongáczióval *erőlteti nyomást* is gyakorolhasson adósaira. Ezeket az alávaló, erkölcselen, előre elkészített csarudákat rábizonyították és egyiket-másikat ő maga sem tagadta. De rábizonyították azt is, hogy több tanut hamis vallomástételre akart bírni. A sok terhelő adat alapján ma délben Arany Győzőt *letartóztatták*. — A másik csaló bankár: Buth Dezső ügynök, Erzsébetfalván működött, a Török Flóris-utca 45. szám alatt lakott. Összeköttetésben volt a gödöllői takarékpénztár-részvénytársasággal és ennek a pénztár közvetítette Erzsébetfalva háztulajdonosai és üzlettulajdonosai között. Legnagyobb részét jelzálogkölesönöket adott, körülbelül *másfélmillió korona erejéig*. A kölcsönösszeggel azonban furfangos módon manipulált. A nagyobb kölcsönökből különböző czimeken visszatartott ötszáz—ezer koronát, többeknek a kölcsönösszeget, amelyet ő egy összegben vett föl a gödöllői takarékpénztártól, csak részletekben fizette. Nagyobb kamatokat számított, a kamatok nagy részét nem fizette be a gödöllői takarékpénztárba, sőt több ember részlettörlesztését is a saját céljaira fordította. Többek följelentésére Vaday László rendőrtanácsos, az erzsébetfalvai kapitányság vezetője tegnap délután detektívekkel vitette a kapitányságra Buth Dezsőt, aki beismeri, hogy körülbelül *húszezer korona kárt okozott az erzsébetfalvaiaknak*. A kár azonban valószínűleg sokkal nagyobb lesz. Házkutatást is tartottak a lakásán, *lefoglalták a könyveit, Buth Dezsőt pedig letartóztatták*.

— A máramaroszigeti rongyos katonák. Megírtuk, hogy Máramarosban, aki csak épkezláb hadköteles volt, az idei sorozáson mind katonának maradt benn. A fősorozáson 1912 ujonczot vettek be, de szedik a katonákat a már megindult *utóállításokon is*. A vége pedig a dolognak az, hogy *Máramaroszigeten ma már annyi a katona, hogy alig tudják elhelyezni*. A közös kaszárnyában az *ágyakat összetolták s két ágyban három 85-ös baka alszik*. Ezenkívül *tele van a barak is ujonczokkal, ezek a földön, szalmán alszanak*. De ez még mind kevés. Mintegy 500—550 ujonczot a *temető melletti kincstári esür faépületébe helyeztek el*. Ezek nagy részének már *bakancs sem jutott*. Mintha csak a szerb hadsereghez tartoznának, *bockorosán járnak-kelnek*, gyakorlatoznak. A ruhájuk is *foltozott*. A polgárság kíváncsian lesi várja, mi lesz ezekkel a kaszárnyákból *kiszorult ujonczokkal*.

— Pusztító vihar. Odesszából jelentik: Ott nagy vihar dühög, mely számos fát tépett ki gyökerestől. Négy száz táviró-oszlopot döntött fel és sok háztetőt söpört el. A városi vasut közlekedése megszűnt. A Cherson és Nikolajev felé utban lévő gőzösek nincsenek veszélyeztetve.

— A többszörös gyilkos katona vallomása. A bécsi helyőrségi fogház lakója most *Czibula Emil*, a volt tatari bányamunkás, aki mint *katona több gyilkosságot követett el*, s akit büneiért a *bécsi hadbíróóság kötél általi halálra ítélt*. Czibula elítélése előtt konokul tagadott, de mikor kihirdették előtte a halálos ítéletet, megtört és elmondta sorjában életének egész biulajstromát. A többszöri rablógyilkos katona kezdetben sehogysém akart megbarátkozni a „Garnisons arist” szigorú szokásaival. Nem evett, nem ivott. Megtörtént, hogy *két napig egyetlen falat sem volt a szájában*. A rettenetes erejű ember dühében nem egyszer *kettétépte bádorsajkját*, amelyben az ételt bevitték czellájába. Amikor a Landesgericht utján beszállították a helyőrségi fogházba, *sűrű fekete bajusza volt, de másnapra mind egy szálíg kitépte s a kitépt szőrszálakat lenyelte*. Az elvetemült ember így, mondotta el borzalmas élet-történetét:

— A csehországi *Budweisban*, 1878-ban születtem. Négy éves koromban szüleimmel együtt *Komáromba* kerültem. Amikor a katonaságtól megszöktem, *Tatán* bányamunkásnak állottam be. Onnan Budapestre kerültem. Egy reggelen a *Lágymányoson* egy tejet szállító uradalmi kocsi utolért. Tejet kértem a kocsiától, de az ostarával a nyakam közé csapott. Ekkor az utszérlől felkaptam egy dorongot, s leütöttem a kocsist, aki nyomban meghalt. Amikor meggyőződtem róla, hogy vége van, *megittam egy félkanna tejet*, mert éhes voltam. Aztán az utmenti árokba hurezoltam a holttestet és elföldeltem. Pár hónap múlva elfogtak s miután elmeállapotomat sokáig figyelték, *tizenötgy évi fegyházra ítélték*. Ezt az időt egy ausztriai katonai tébolydában kellett volna eltöntenem. Szabadulni akartam, mert az édes anyámat szerettem volna látni. Mielőtt azonban onnan megszöktem volna, *agyonütöttem egy fiút*, mert nem akarta megadni a nekem járó pénzt, *egy koronát*. Meg kellett szökniem a tébolydából is. Szökésemet természetesen hamarosan észrevették, de én menekülésem közben *egy árokba elástam magam s a következő éjjelig úgy maradtam*. Aztán Bécs felé vettem utamat. Néhány nap alatt gyalog a Bécs melletti Baumgarten község alá értem, ahol két részeg munkásember veszekedett. Mindig utáltam a részeg embereket, s ezért mind a kettőt *egy tégladarabbal agyonütöttem*. Aztán az egyik halott munkás ruháját magamra vettem s ruhahámát otthagytam. Mint munkás állítottam be Bécsbe, kaptam is alkalmazást mint téglahordó egy építkezésen.

— *Üngyilkos városi főorvos*. Magyarkanizsai jelentés szerint ott ma reggel *agyonlőtte magát Roxer Gyula városi tisztii főorvos*. Roxer, aki ötvenhat éves volt, pillanatnyi *elmezavarásban követte el az üngyilkosságot*. A jómódu és köztisztelőben állott főorvost néhány év előtt súlyos csapás érte: *egyellen leánya fiatalon, hirtelen meghalt*. Azóta állandóan *bushomor volt Roxer* és az elmebaj tünetei is mutatkoztak rajta. Tragikus halála széles körben keltett őszinte részvétet.

— *Tüntetés a berlini mészárosok ellen*. Berlin népe tüntetett a kapzsi mészárosok ellen; mert a tegnapi hirdett oroszországi hus árusítása a vásárcsarnokokban elmaradt. A mészárosok ugyanis nem akarták az olcsó hus kiárusításra elfogadni. E miatt több vásárcsarnokban izgalmas jelenetek és zavargások játszódtak le, melyek a szegényebb nép lakta északi Berlinben emelkedtek a tetőpontra. Ezer és ezer asszony sietett kora reggel a vásárcsarnokba, hogy minél hamarább az olcsó hushoz jussanak és mikor látták, hogy be vannak csapva, az árusító asztalokat darabokra törték, a húsdarabokat leszaggatták a horgokról és összetaposták. A vásárcsarnok alkalmazottai közül néhányat megverték. Több vásárcsarnokot rendőrileg elzártak. Az oroszországi husz ezentul berlini városi hivatalnokok fogják hatósági mészárszékekben árusítani. Az orosz hus kilója 30—60 pfenniggel olcsóbb, mint a németországi hus.

— *Verekedő rendőrök*. Szarvasról jelentik: A csabai vásáron a rendőrök megverték *Jeszenszky Béla* gyulai tekintélyes szabómestert, mert iparigazolványát nem tudta felmutatni. *Jeszenszky* ücsesc, dr. *Jeszenszky Nándor* gyulai ügyvéd bünvádi följelentést adott be a rendőrök ellen. Ez ügyben most szigorú vizsgálat folyik. Csaba tegnapi közgyűlésén szóváltették a rendőrök eljárását s erről a közgyűlés elítélőleg nyilatkozott. Csaba iparosai ez ügyben vasárnapra gyűlést hívtak egybe.

— *A hidmunkás halála*. Nagytapolcsányból jelentik: A Nyitrabánya és Privigye közt épülő vasutnál *Décsi János* munkás, aki egy hidnál dolgozott ötven méter magasságban megcsuszott és lezuhant. Azonnal meghalt. Felesége és két gyermeke maradt hátra.

— *A czári hajó parancsnoka üngyilkos*. Pétervári jelentés szerint *Csagin* ellentengernagy, a czár Standard nevű jachtjának parancsnoka városi lakásán ma agyonlőtte magát.

— *Megtámadott őrszem*. Eperjesről jelentik: Az eperjesi gyakorlótéren levő cs. és kir. lőszer-raktár felé az éjjel 11 órakor egy ismeretlen ember közeledett. *Leskó András* 18. gyalogezredbeli tüzérszem az ismeretlenre kiáltott, hogy álljon meg, mire az rálőtt *Leskóra*, de nem talált. Erre az őrs is lőtt, de szintén czélt tévesztett. Az ismeretlen erre megfutamodott a malomárok felé, de az őrség nem bírta elfogni. A katonai állomásparancsnokság ez esetre való tekintettel elrendelte, hogy az őrs ezentul töltött fegyverrel őrködjenek és az alkonyat beálltával minden gyanus embert tartóztassanak fel. *Saly Győző* rendőrkapitány erre a város közönségét falragaszokon utján figyelmeztette.

— *Leánykereskedés*. Kaposvárról jelentik: *Hudi Nándorné* helybeli lakos igen tekintélyes üzletet üzött ártatlan leányokkal, kiket Somogy-megyei éjjeli mulatóhelyekre szállított. E napokban egy 13 éves kis leánykát kerített hálózába, kit egy somogy-megyei földbirtokosnak akart megszerezni. *Hudiné* közben két asszonnyal is tárgyalta. Ma *Pölcz Antal* rendőrszakaszvezető lakásán meglepte a bűnös asszonyt és letartóztatta a leánykereskedőnőt, ki már évek hosszú sora óta üzi ezt a gyalázatos foglalkozást. Az eddigi nyomozás révén megállapítást nyert, hogy *Hudiné* két leánykát 40 koronáért akart eladni. A veszedelmes leánykereskedőnőt átkísérték az ügyészségre.

— *Merán hó alatt*. Meránban, az enyhe klímájáról híres tiroli gyógyhelyen tegnap olyan természeti tűneményt láttak, amilyent Meránban és környékén már évtizedek óta nem észleltek. Több órai szélesend után egyszerre *sűrűn kezdett hullni* a hó és rövid idő alatt az egész táj hó alá került.

— *Vörhenyjárvány*. Miskolcraól jelentik: A vörhenyjárvány miatt az ottani katolikus gimnáziumot bezárták. A növendékek között több megbetegedés volt két halálessettel. Más intézetekben csak szörványosan fordultak elő megbetegedések.

— *A romlott hus*. Tegnap Pestszentlőrinczen a *Hartmann-telepen* lévő lakásán *Kukoricza János* napszámos hattagu családjával rosszul lett. A mentőket hívták hozzájuk és ezek megállapították, hogy *Kukoricza* családja *húsmérgezésben szenved*. *Kukoriczáné* állítólag Pestszentlőrinczen az *Üllői-ut 23. szám* alatt levő hentesboltban vásárolta a romlott húst, amittől mindnyájan megbetegedtek.

— *Házasság*. Dr. *Öffenberger Jakab* brassói ügyvéd ma vezette oltárhoz *Vértes Rízát, Vértes Lajos* ditrói polgári iskolai igazgató és neje *Gizella* nevű leányát.

Zilahi Sebes Jolán és *Sajóhalmi István* október 20-án délelőtt 11 órakor tartják esküvőjüket Marosvásárhelyen.

Trakostjani gróf *Draskovich Iván*, cs. és kir. kamarás, a magyar főrendiház és a horvát-szlavon-dalmát országgyűlés tagja, a cs. és kir. huszárezred tartalékos hadnagya e hó 20-án tartja esküvőjét a szelokofi kastély kápolnájában *Lützow Nóra* grófnővel, *Lützow* és *dreylützow* és *seedorfi* gróf *Lützow Henrik* v. b. t. t., cs. és kir. kamarás, cs. és kir. nagykövet r. á, az osztrák urakháza tagjának és *Lützow Eleonora* grófné, szül. *Serooskerkeni Tujil báróné* cs. és kir. palotahölgy leányával.

Badini Badiny Gyula, *badini Badiny Lajos* országgyűlési képviselő és nagybirtokos fia, ma délelőtt tartotta a *Deák-teri* evangélikus templomban esküvőjét *Tobayan Mária*val, *Tobayan Simon* effendi budapesti török konzul és neje, szül. *Graeffenthal Jozefin* leányával. Tanúk voltak: *Achmet Hikmet* bey budapesti török konzul és orezi *Orcey Zoltán* nagybirtokos.

— *Életuntak*. Zsemmel Imréné, *Dielka Anna* 33 éves napszámosnő *Ék-utca* 9. számú lakásán kénoldatot ivott. Az új Szent János-kórházba vitték. — *Molnár István* huszonegy éves gyári munkás a *Kőbányai-uton* a *Ganz-gyár* telepén mellbelőtte magát. Az *István-kórházba* vitték. — Ma reggel a *Dembinszky-utca* 10. számú házban *Bruszer Lőrincz* ötvenöt éves cipészmeister föblelőtte magát és nyomban meghalt. *Bruszer* évekig élt Amerikában, ahol pátezer koronát gyűjtött össze. A pénzzel néhány évvel ezelőtt hazautazott. Itt körülfozták a régi cimborák és addig nem nyugodtak, amíg *Bruszer* rájuk nem költötte a pénzét. Tegnap azután elfogytak az amerikai ezresek s *Bruszer* előlötti elkésereződésben lett üngyilkossá. — *Lukesch Antal* negyvenkét éves hiedetési ügynök ma délelőtt *Szász Károly-utca* 4. szám alatti lakásán mellbelőtte magát. A mentők súlyos sérülésekkel az új Szent János-kórházba szállították.

— Az asztalos támadói. A rendőség letartóztatta Balogh József „Express“-bojt és Zrim István csavargót, akik hétfő éjszaka — mint már jelentettük — a Bérkocsis-utczában megtámadták Köröndi Károly asztalos, véresre verték, azután elrabolták aranyóráját és lánczát.

— Sirlátogatás. November elseje, mindenszentek és halottak napja közeleg. A szent hamvakon virágok nőnek: a kegyelet virágai és a síremlékek tövében kigyulnak a szeretet fénycsóvjai. Imádságok halk mormolása száll a novemberi levegőben. Hangtalan és szárnyatlan zsolozsmák ezek, amelyek elszállnak nyomtalan. Ájtatos ihletet, szárnyas szavakat, menybeszáló imákat csak azok rebegetnek, kiket a „Fohások könyve“ tanít meg erre. E temetői imádságok gyűjteményét ingyen adja a „Párisi Nagy Áruház“ mindazoknak, kik nála vásárolják a kegyelet forrásait: a sirlámpákat vagy sírkoszorúkat. Vidékre minden koszoru-postacsomaghoz is mellékeli az imádságos könyvet.

— Halálozás. Dobák Ferenc földbírtokos, volt, városi tanácsnok meghalt Félégházán. Az elhunyt a félégházi függetlenségi párt egyik vezérényisége volt. Nagy részvételt temették el ma délután. Závatzky Sándor, istvántelki görög katolikus kántortanító életének 28-ik évében elhunyt. Duihally Aladár kir. járásbíró, a gyergyószentmiklósi járásbíró, 41 éves korában Budapesten meghalt.

Pogácar Alajos I. osztályú cs. és kir. főkonzul hosszas, súlyos betegség után Laibachban meghalt.

Gróf Scapány László, volt fiúnevelő-kormányzó apósa, Ungvárd-Weissenwolf Konrad birodalmi gróf nagybirtokos, ma rövid betegkedés után 62 éves korában Steierregben elhunyt. A temetés szombaton délután lesz Steierregben, ahová egy délelőtti 11 órakor Bécsből induló különvonat viszi a gyászoló közönséget.

Ozv. Köhalmi József, Fichner Eugenia 68 éves korában Thököly-ut 4. sz. alatti lakásán meghalt. Temetése holnap délelőtti fél 4 órakor lesz a kerepesi-úti temető halottasházából. Az elhunytban Köhalmi József hírlapírósrunk édesanyját gyászolja.

Köcsi Péterné, Szűgyény Etelka életének 30-ik évében meghalt Nagyhadason.

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Akinek fájós foga van, vagy bármilyen okból orvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. Batizfalvy I. Z. kir. Egyt. tanár, a műfogászat szakorvosának Fogorvosi intézetét ajánlhatjuk. A főváros ezen legelső intézete Károly-körút 10. sz. alá lett legújában áthelyezve, egyenesen a czétra átalakított, a legkittünőbb gépekkel és villanyos készülékekkel ellátott, hejyiségbe, melyek lehetővé teszi a fogaknak teljesen fájdalommentes kezelését. A nm. v. községi miniszter is elismerő leiratával tüntette ki a maga nemében páratlan intézetet, melynek technikai osztályában, mint számtalan esetben alkalmunk volt meggyőződni, a természetből meg nem különböztethető műfogások eszközöltek, melyekkel tökéletesen lehet beszélni és rágni. Természetes, hogy minden művelet dr. Batizfalvynak, az ismert szakembernek felügyelete alatt és részben általa is végeztetik, miért is a legteljesebb bizalmat is megérdemli.

NÉPOPERA GRAZIILLA PARETO
AZ ÚJ PATTI

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Opera. Néhány napi pihenés után ma este a Tannhaeuser czimszerepében folytatta vendégszereplését Burrian Károly. Talán nem ártott volna, ha pihenését hosszabb időre szabja: a kedvelt művész erősen meghűlt és meglehetősen indiszpozícióban játszotta el szerepét. Az együttesből különösen Takáts melegbangu Wolframja vált ki, de jók voltak a többiek is, a Tannhaeuser ismert szereplői. Az előadást, ezuttal is az eredeti partitúra szerint, Kerner István vezényelte komoly tudásával és művészetével. A színház szépen megtelt és a közönség lelkesedésében sem volt hiány. Különösen Burrian és Takáts kaptak sok tapsot.

(*) Graziella Pareto. A nagy vendégjárás során ma este egy nálunk eddig ismeretlen spanyol koloratura-énekesnő, Graziella Pareto, lépett fel a Népopera-ban. A művésznőnek tagadhatatlanul nehéz volt a helyzete: jöttét nem előzte meg a világhír, hiszen alig öt éve, hogy énekel, spanyol, koloratura-énekesnő és Rosina szerepét kellett énekelnie azon a színpadon, amelyen alig egy éve aratta nagy diadalait honfitársnője, Maria Barrientos. Lehet, hogy a mű-

vészi önérték és a hagyományos spanyol büszkeség indították arra, hogy győzelmes elődök szerepében mutatkozzék be nálunk — ha így van, imponál a merészség. A Szevillai borbély harmadik felvonásában azután teljes mivoltában bontakozott ki művésze és hallottunk kétszer egymásután egy hosszan kitartott háromvonalas f-et: az ilyen énekesnő teljes joggal és öntudattal veheti fel Barrientossal a versenyt. Graziella Pareto szép és karcsu, mint egy fehér lilium és az ének-művésze emlékeztet az öreg genovai ötvös-művészek remekbékészült filigránmunkájára. Rosinája egy meglehetősen Goya-kép, keskeny ujjainak finom megmozdulásai foglalták le a figyelmet jelenéseinek ama részeiben, amikor nem énekel. A hangja nem nagy gazdagságu, nem az a telt, bőséges szoprán, amely a koloratura-énekesnőknek gyakran átka is lehet, inkább a légyságu, kristályos tisztasága lep meg és ejt bámolatba. Végtelen művészet, differenciálódott izléssel és káprázatos technikai készséggel énekel, egy nagykulturájú hangművészet ez, életteljes, ragyogó koloratura. A betétül énekel Strauss-kerülő nehéz futamai gyöngyökhöz hasonlatosan perregnek, könnyedén, minden megerőltetés nélkül. Matematikai finomságu szaccaták, pazar hajlékonyság, tünetnyesen biztos hangvétel, bámulatbaejtő trillák, hihetetlen flageollették: ez a Graziella Pareto éneklése. Mindereken kívüli pedig egy csodás szépségű asszony, aki mindössze még csak huszonhárom éves! A közönség, a népeperai gála-esték nagy és fényes közönsége, az igazán nagy művészeknek kijáró rendkívül meleg és zajos lelkesedéssel fogadta bemutatkozását, percekig tapsolt minden énekszáma után, a betétet pedig — ritka eset — megisméteztette. A mosolygószerű szép művésznő pedig szívesen énekelte el újra elejétől végig a „Primavera“-t. Aki ilyen hanggal és ilyen művészettel rendelkezik, annál nem számít egy ily nehéz, fáradszó dal ismétlése. — Az előadás egyébként a Népopera ismert „Sevillai borbély“-a volt. A zenekart Reiner Frigyes művésze emelte az előkelő vendéghez méltó színvonalra. (—n)

(*) Carmen: Labia. Labia Mária hódító Carmenjét, amelylyel Budapesten egyik legteljesebb sikerét aratta, pénteken este ismét lesz alkalma hallania a Népopera közönségének. Szombaton este jubileum lesz a Népopera-ban: huszonötödik születésnapja ugyanis a színház népszerű és mulatságos operettjét, a Tengerész Katót, természetesen ezuttal is Szoyer Ilonával a czimszerepében.

(*) Hírek az Operából. Az Operaházban pénteken Verdi „A tévedt nő“ (La traviata) című dalműve kerül előadásra. Szombaton Buttykay-Bakonyi „Hamupipóke“ című meseoperája kerül színre először. A szereplők legnagyobb buzgalommal készülnek a bemutatásra, az Operaház pedig pazar bőkezűséggel állította ki a darabot. A czimszerepében fog bemutatkozni a színháznak új tagja, Buttykay-Kosáry Emma. A királyi-Könyvecz Béla, a kiffő tenorista lesz. Toronyi Gyula, az Operaháznak szintén új tagja, a parasztfiú (Pista) szerepében fog új alakítást bemutatni. Nagyobb szerephez jutottak még: Berts Mimi (a mostoha), Ambrus Etelka, Bársony Dóra (Hamupipóke mostohatestvérei), Marschalkó Rózi, N. Bodor Karola, Havas Gyöngyike (a három tündér) és Kertész Ö. (az országbíró). Az előadást vezényli Kerner István karuagy, rendező dr. Hevesi Sándor. (Évadberlet 14. szám, kezdete 7 és fél órakor.) Vasárnap a „Rózsalovag“ hirdetőt előadása helyett Korai Richárd betegsége miatt Hnyadi László adja.

(*) Sarah Bernhard 69 éves. Londonból jelentik: Szűk családi és baráti körben tegnap ülte meg 69-ik születésnapját Sarah Bernhard. Ismerősei elhalmozták szerencsekívánatokkal és ajándékokkal.

(*) Nagyváradi mozik ellen. Erdélyi Miklós, a nagyváradi Szigligeti-színház igazgatója tudvalevőleg memorandumban kérte a városi tanácsot, hogy nyújtsa a színháznak védelmet a gombamódra szaporodó mozik antikulturális veszélye ellen. A memorandumnak volt is valamelyes eredménye: nagyváradi tudósítónk jelentése szerint a városi tanács eltiltotta a mozikat az artisták és színészek vendégszereplésétől. Kívánatos volna azonban, ha a vidéki városok vezetősége mélyebben benyulna a mozik dolgába és pozsonyi mintára tüzzrendszert és műsört illetőleg is erősen megrendszabályozná őket.

(*) Hangversenyek. Vecsey Ferenc hegédű-művész szombaton, 26-án tartja hangversenyét a Zeneakadémia nagytermében. Jegyek Rózsavölgyi. — A Waldbauer-Kerpely vonósnyegyes I-ső bérleti hangversenyét 27-én, vasárnap délután tartja a Royal-teremben. Műsorában Szendy Ár-

pád, Beethoven op. 18. D-dur és Schumann op. 41. négyeseket találjuk. Jegyek Rózsavölgyinél. — Lhevinne József világhírű zongoraművész november 7-én önálló hangversenyt rendez. Jegyek Rózsavölgyinél.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* Életsiratás. Kassák Lajos, az ifjú irógárda egyik erős tehetségű tagja „Életsiratás“ czimű novellás kötetet rendez sajtó alá, melyben az élet valóságát, embersorsok szomorúan rut meztelenségét szedte toll alá — de soha sem gondolva a sokéyes ingerek, bosszúságok és szánalmak felverésére. A kötet ára 3 korona. A megrendelések legkésőbb november 15-éig a szerző czimére: Budapest V., Visegrádi-u. 92., I. em. 30 alá küldendők.

* A Magyar Történelmi Társaság ma délután öt órakor gróf Teleki Géza elnöklete alatt rendkívüli választmányi ülést tartott a Magyar Tudományos Akadémia heti ülésstermében. Ez ülésen Iványi Béla választmányi tag mutatta be Karácsonyi János rendes tag „Világbolondító Tomkó János“ című dolgozatát. A nagy tiszszéssel fogadott felolvasás után folyó ügyeket intéztek el.

FŐVÁROS.

(*) A községi választások. Ugy látszik, mentől rövidebb idő választ el a községi választásoktól, annál erősebben domborodik ki a főváros polgárságának az a törekvése, hogy a törvényhatóság mai korhadat szervezetébe friss, eleven, a közért hevülő elemeket juttasson. Csak a napokban irtuk meg, hogy a VII. kerületben összefogott a polgárság és a polgárságnak igen sok testülete és szervezete politikai pártkülönbség nélkül „Egyesült községi ellenzék“ czimű, hogy a községi választásokon felvegye a küzdelmet az Ehrlichék klikkje ellen. Ma hasonló szervezkedésről adhatunk hírt. „Ferenecvárosi Polgárok Községi Pártja“ cím alatt egyesültek a Ferenecváros vezető pártjai. Az alakulóban levő párt a kerület legtekintélyesebb embereiből áll. A párt kidolgozta programját és szétküldte a választó polgároknak. Ez is arra mutat, hogy a kerületek elgületlen elemei elérkezettnek látják az időt, hogy zárkóztassák előlájukat. Tegnap a VII-ik kerület, ma a IX-ik, holnap és holnapután pedig a többiek fogják példájukat követni. És csaknem bizonyos, hogy a novemberi községi választások nem fognak olyan csöndben végleg menni, amint azt a klikkek szerették volna.

(*) Közlekedési rendőrség. A villamos vasuti balesetek ügyében még május havában a központi városházán ankétet tartottak, amelyen szóba került az ugynevezett közlekedési rendőrségnek a kérdése is. A tanács egyik legutóbb tartott ülésében foglalkozott a közlekedési ügyosztály erre vonatkozó előterjesztésével és úgy határozott, hogy a közlekedési rendőrség felállítását úgy közfoglalmi szempontokból, mint szerződéses jogainak megóvása érdekében szükségesnek tartja, mert ily módon ellenőrző szolgálatot tud létesíteni, amely a főváros területén levő összes közlekedési rendőrség felállítása természetesen költséggel járna s ezért a tanács felhívta a pénzügyi osztályt, hogy a költségek fedezetéről a jövő évi költségvetésben gondoskodjék. A szervezés területében később fog határozni a tanács.

(*) A Piccadilly és a Hotel de la ville. A kisajátítási albizottság tudvalevőleg három tagját delegálta annak az ajánlatnak szakszerű felülbizárlására, melyet egy pénzesoport a főváros telkein felépülő szállodák dolgában a tanácshoz benyújtott. A delegátusok ma értekezletre ültek össze és újabb számításokat tettek a két telek értékesítésére. Ezek szerint a bérlőkkel szemben kikötnék, hogy kötelesek a maguk tőkéből a Rákóczi-úti telken 2,100.000, a Petőfi-téri telken 2,500.000 koronát befektetni és erről pontosan beszámolni. Ennek megtörténte után megengedi a főváros, hogy a két telekre hétmillió korona amortizációs építési költséget vegyenek fel, de ebből az összegből az 1,400.000 koronára számított berendezési költség nem fedezhető. Az amortizációs költségek felvétele előtt a főváros folyószámlájára kellene elhelyezniök az építés első részletéül kiszámított négy és

félmillió koronát. Ezt az új számítást ma adták át a bérlő-vállalkozóknak, akik egy-két nap alatt megadják a válaszokat.

(**Atlétika az iskolákban.** A tanács, mint hogy iskoláiban tág teret önhajt nyitni a szabad-terei sportnak, elhatározta, hogy közép- és polgári iskolában az *athletikai gyakorlatokat* bevezeti. Három athletikai ágban, úgymint a helyből való távolugrás, mindkét kézzel való súlydobás és a rövidtávú futásban *athletikai osztályversenyek tartását* is engedélyezte. Ezeknek az osztályversenyeknek az egyéni versenyek felett iskolai szempontból az az előnyük, hogy az osztályversenyeknél nem az egyesek eredményei döntenek, hanem az osztály átlagos képessége. Bizonyos osztályszellemet létesít tehát és fokozza az együvé tartozás érzetét. A tanács gondoskodni fog arról, hogy az *osztályversenyekre megfelelő számú tiszteletdíjat* tizenek ki. A versenyek előkészítésével és a versenyszabályok kidolgozásával, valamint az összes munkálatok végrehajtásával a tanács a közoktatási ügyosztályt bízta meg.

(**Gyermekénekek és a filharmónikusok.** A filharmóniai társaság ez idén délutáni előadás keretében Máté passzióját akarja előadni. Ennek az előadásához azonban szüksége van egy nagyobb énekkarra, miért is azzal a kérelemmel fordult a fővároshoz, hogy az Érsek-utcai iskola nyolczvan növendékéből erre az alkalomra egy gyermekénekkart szerveztesse. A tanács a társaság kéréséhez hozzájárult.

(**Erzsébet-nap.** A tanács ma tartott ülésében elrendelte, hogy ezentul november 19-én, Erzsébet napján a fővárosi óvodákban is szünnapot tartsanak. Eddig tudniillik az volt a szokás, hogy csak a fővárosi elemi és középfokú iskoláiban ünnepelték meg az Erzsébet-napot.

(**Nyugdíjazás.** A tanács Zachár Antal pénztárgazdát negyven évi szolgálat után nyugdíjazta.

KÖZIGAZGATÁS.

Zombor város kegyelete. Zombori jelentés szerint a város holnapi közgyűlésén *Buday Gerő* plébános indítványt fog előterjeszteni, hogy *Schweidel* József zombori származásu aradi vértanú csontjait hazaszállítsák és hogy hamvait a zombori plébánia-templom alatti sírboltban helyezék el. Ezt az indítványt ki fogják egészíteni azzal, hogy az épület előtt *Schweidelnek* emléktáblával immár megjelölt szülőházával szemben *obeliszket* emeljenek. Egy másik indítvány *Buday* plébános javaslatát azzal akarja kiegészíteni, hogy *Schweidelnek* Zomborban álló szobra mögött mauzóleumszerű épületet emeljenek. Minderre vonatkozó javaslat a köztörvényhatósági bizottsági tagok osztatlan helyesléssel találkozik és valószínűleg egyhangu helyesléssel fogják határozattá emelni.

Nyiregyháza mint katonaváros. Nyiregyháza város közönsége értesítést kapott a honvédelmi minisztériumból, hogy az új *lovasdandár-parancsnokságot* Nyiregyháza kapja meg, ha hajlandó új, megfelelő *honvédehúszáraktanyát* építeni. A város erre kimondta, hogy *készséggel épít két millió korona költséggel új húszáraktanyát és a tárgyalások megindítására* ki is küldte a maga megbízottait. Tegnap egy előkelő katonatiszt járt Nyiregyházán, hogy a kaszárnya-ügyekben tárgyaljon a várossal. A magyarangru katonatiszt a következőket mondta el egy hírlaptudósítónak:

— Egyrészt a most megindult háborúságok, másrészt azonban a már előbb megnyilatkozott orosz agresszió arra indította a monarchia hadvezetőségét, hogy gyökeresen átszervezze a had-erő mai elhelyezését. A monarchiának különösen északi és északkeleti részében szándékoznak nagyobb változásokat keresztülvinni és különös gond-
dal erősítik meg a határszéleket. E határkombinációkkal kapcsolatban nagy átalakítások lesznek Magyarországon északkeleti részében is, ahol újabb csapatelhelyezéssel erősítik a helyőrségeket és újabb parancsnokságokat szerveznek. Nyiregyházának a hadvezetőség különösen fontos szerepet szánt ezekben a kombinációkban. Ezt a várost jelentős katonai gőcponttá teszik és az egész határszéli operáció legelső fázisa az lesz, hogy a most szervezendő lovasdandárparancsnokságot már a jövő év tavaszán fölláttják Nyiregyházán. Ha a város idejében ad megfelelő helyiségeket, akkor a nyiregyházi dandárparancsnokságok már 1913. évi márczius 1-én megkezdik működését és ebben az esetben idehelyezik *Kassáról az ötödik honvédehúszáred törzset is.* A város közölte a honvédelmi kormány megbízottjával, hogy addig is, míg az új kaszárnya felépül, készséggel gondoskodik megfelelő irodahelyiségekről és így kétségtelen,

hogy az új dandárparancsnokság már márcziusban megkezdje Nyiregyházán működését.

Rendőrkapitány, mint adóhajtó. Szatmári jelentés szerint *Demidov* Ignác nagykarolyi rendőrkapitány tegnap több nagykarolyi lakost letartóztatott, mert az *utadót nem dolgozták le és pénzzel sem fizették ki.* Az intézkedésről jelentést tettek a főispánnak, aki nyomban fegyelmi eljárást indított a főkapitány ellen *súlyos hivatali vétség* miatt.

A családi pótlék. Aradról jelentik: Arad város tisztviselői családi pótlék engedélyezése iránt fordultak a város törvényhatóságához, amely ma délutáni közgyűlésében elvben megszavazta a családi pótlékok és megbizta a városi tanácsot, hogy e tekintetben részletes tervezetet dolgozzon fel, hogy az alkalmazottak sürgősen megkaphassák a pótlékokat. A város közgyűlése 110 gazdasági munkásház építését is elhatározta és azt egy aradi vállalkozónak ki is adta.

TANÜGY.

A román egyetemi ifjak köre. Petru Maier román egyetemi hallgatók köre tegnap tartotta ezidei első gyűlését Mátyás-utca 11. szám alatt lévő helyiségében. A kör most lépett fenállásának ötvenedik évébe s kizárólag a tudományt és irodalmat kultiválják. Ez évben számos új és érdekes terv megvalósítását tűzte ki feladatául. Többek között egy nagyszabásu estély rendezését tervezik a Vigadóban, amikor is *Vámbéry* Ármint kéri fel előadás tartására az aktuális török kérdésekről és ismertetik a modern román irodalmat, mely sok tekintetben vonható párhuzamba az újabb magyar irodalommal. Legközelebb november 3-án este fél nyolcz órakor a Saskörben tartanak hangversenyyel egybekötött irodalmi estét *Grigore Alexandrescu* születésének századik évfordulója alkalmából. *Alexandrescu* a múlt évszázal közepé táján a románoknak legnépszerűbb költője. Az estélyen érdeklődőket szívesen lát a rendezőség.

A Budapesti Tanítótestület válsága. A Budapesti (hivatalos) Tanítótestület elnökét, *Rákos* Istvánt, a székesfőváros tanácsa szakfelügyelőnek jelölte s így a miniszter kinevezése sem marad el. Mivel szakfelügyelő semminemű bizalmi állást, amit a felügyelete alá rendelt tanítószázadványaitól szerezhet csak meg, el nem fogadhat és meg nem tarthat: a jövő hó folyamán a Budapesti Tanítótestület elnöki széké megürül. A lemondó elnököt természetesen szokás szerint az egész tisztikar és igazgatótanács is követi. A tanítószázadvány között máris élénk a korteshangulat, bár *Rákos* utódjában még nem állapodtak meg. — Ugyanis a következő elnöknek a mandátumot a tisztességes fizetésrendezésért indítandó harcra való készség ellenében adja csak a tanítószázadvány.

Nyilttér.

Erőváltan közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Nagy terület

raktárhelyiség, több óriás souterrain szoba

november 1-re

olcsón kiadó.

VII., Szabó József-utca 25.

72-54.

Budapesti Autóipari R.-T.

Béruitói

ÉJJEL - NAPPAL.

Garage. Javító műhely.

72-54.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Ellenzéki képviselők becsületsértési pöre. A zajos parlamenti események a legkülönbözőbb pörök egymásutánját szültkék. Egy ilyen foglalkozott ma a büntetőjárásbiróság. Mint emlékeztetes, az idén, márczius másodikán a képviselőháznak izgalomteli ülésén, dr. *Pályi* Ede szerkesztő becsületsértő kifejezéseket használt több ellenzéki képviselővel szemben. A sértő kifejezéseket *Polónyi* Dezső és *Eitner* Zsigmond képviselők magukra vették s *Pályi* Ede ellen följelentést tettek a büntetőjárásbiróságon. A pört ma tárgyalta *Csilléry* járásbíró. A két panaszos közül csak *Polónyi* Dezső jelent meg személyesen. Megjelentek továbbá, mint tanúk, gróf *Batthyány* Tivadar, *Szmracsányi* György és *Farkas* Pál képviselők. Az ügyészi megbízott nyilvános becsületsértés címén vállalta a vád képviselést. A vádlott kijelentette, hogy a gazember szót nem használta, a többi sértő kifejezést pedig *Just* Gyulára, *Batthyány* Tivadarra és *Polónyi* Gézára értette. A tanúk közül először *Szmracsányi* György országgyűlési képviselőt hallgatták ki. Elmondta, hogy zárt ülést kérvet vitt az elnöknek, amikor hirtelen nagy tumultus támadt. Láttá, hogy *Pályi* többekkel dulakodik s hallotta, hogy azt kiáltja: gazemberek. Hogy kire értette, határozottan nem mondhatja, de azt hiszi, hogy az ellenzékre értette. Gróf *Batthyány* Tivadar után *Kovácsy* Kálmánt hallgatták ki, aki hallotta, hogy *Pályi* sértő szavakat kiáltott az ellenzék felé.

— Igaz-e az, — szölt most *Pályi*, — hogy ön is sértő szavakat kiáltott felém?

— Ez igaz, — válaszolt *Kovácsy*.

Pályi ezen az alapon viszonyvadt tett *Kovácsy* ellen, ugyszintén *Polónyi* Dezső, *Eitner* Zsigmond és gróf *Batthyány* Tivadar ellen is. A bíró úgy határozott, hogy a viszonyvadtak együttesen tárgyalandók a szóbanforgó ügygyel és az együttes tárgyalás lehetővé tétele céljából a mai tárgyalást elnapolta. *Polónyi* Dezső e határozat ellen a panaszosok nevében fölfolyamodást jelentett be.

Kovácsy Kálmán országgyűlési képviselő a következők közlését kérte: Egyes lapok dr. *Pályi* Ede ügyében *Kovácsy* Kálmán képviselőnek valomását úgy tüntetik föl, mintha a mai tárgyaláson vallomásában azt mondogta volna, hogy az ellenzéki képviselők *Pályi* sértéseire szintén sértésekkel válaszoltak volna. Ezzel szemben kijelenti, hogy egy szóval sem vallotta ezt, hanem a történelmi hűségnek megfelelően elmondotta, hogy amint dr. *Pályi* Ede gazemberezte az ellenzékét, a maga részéről azonnal sietett megtorolni a sértéseket hasonló sértésekkel és egyben kiabált az elnöknek, hogy távolítsa el a tereméből azt, aki sérteti a képviselőket. Folytatólagosan *Pályi* Ede kérdésére azt adta elő, hogy valóságjüünek tartja, hogy a többiek sem türték el az inzultust, de ő azt, hogy sértettegtek, nem hallotta és nem is tud róla semmit.

§ A kalandornő. A postvidéki ügyészség fogházában egyrendbeli csalás büntette és egyrendbeli csalás büntettének kísérlete miatt van vizsgálati fogságban egy veszedelmes kalandornő, aki magát *Mitropolit* Amáliának adja ki, holott a valódi névén *Mitrics* Annának hívják. Valamikor eseléd volt, most azonban elegánsan kiöltözött uri dáma. *Mehmed Rensi Delitsch* belgrádi mohamedán pap ez év márczius 31-én levelet kapott Gyömrőről. Ezt a levelet állítólag atyja, *Alija* Delitsch szerajevói pap írta neki. A levélben az apa megírta, fiának, hogy Budapestre való utazása közben baleset érte, úgy, hogy utját Gyömrőn meg kellett szakítania és most ott fekszik betegen. A fia, *Nehmed* Rensi Delitsch, mikor ezt a levelet megkapta, nyomban tisztában volt vele, hogy egy szélhámos akarja őt lépre csalni. Eszébe jutott atyjának, *Alija* Delitschnek az esete, akit két évvel ezelőtt hasonló levéllel szedtek rá s károsították meg 600 frank erejéig. *Alija* Delitsch szerajevói pap ugyanis 1910. július 19-én levelet kapott Ruszesukból. A levelet fia, *Mehmed* Rensi Delitsch küldte neki és ebben azt írta atyjának, hogy Ruszesukban váratlanul letartóztatják, s szabadlábra helyezése érdekében sürgős

szüksége volna 600 frankra. A levélben részletesen ecsetelte azokat a fájdalmakat, amelyeket letartóztatása idején élt. Az öreg szerajevói pap távirati uton nyomban el is küldötte a 600 frankot fiának Ruszcsukba és csak utóbb tudta meg, hogy a pénz illetéktelen kezekbe jutott, mert fia nem volt Ruszcsukban s még kevésbé volt letartóztatva. Alija Delitsch akkor feljelentést is tett, de a nyomozat nem tudta a család kideríteni. Most, amikor Mehmed Remsi Delitsch a belgrádi mohamedán pap megkapta atyjának állítólagos levelét, nyomban visszaemlékezett a két év előtti csalásra s a levelet a belgrádi rendőrségnek megmutatta. A rendőrség tanácsára papírral bélelt pénzeslevelet adott fel postára Mitropolit Amália címére Gyömrőre. Együttal intézkedett a belgrádi rendőrség, hogy Gyömrőn a levélért jelentkezőt nyomban tartóztassák le. Így került letartóztatásba ez év április elején Mitropolit Amália. A furfangos nő kihallgatását alkalmával tagadta, hogy a két év előtti csalást, amikor Alija Delitsch szerajevói paptól 600 frankot csalt ki, ő követte volna el. De tagadta a mostani csalást is. Dr. Reismann vizsgálóbíró erre próbáirást végeztetett a letartóztatott szélhámosnővel és ezt a próbáirást összehasonlítás céljából kipróbálta Prenoszil és Weber törvényszéki írásszakértőknek. A két írásszakértő beható tanulmányozás után most terjesztette be szakvéleményét a vizsgálóbíróhoz. A szakvélemény határozottan kijelenti, hogy úgy a Gyömrőről küldött levél, valamint a ruszcsuki levél kétségtelenül Mitropolit Amália kezeiről. Ez alapon a vizsgálóbíró most egyrendbeli csalás büntetése és egyrendbeli csalás büntetése miatt rendelte el a letartóztatott kalandornő ellen a vizsgálatot a vizsgálati fogsággal együtt.

§ **Serbán Miklós sajtópöre.** Az általános képviselőválasztás idején Fogarason, az oláhság főfészkében a munkapárti Werner Gyulát választották meg elkeseredett küzdelem után dr. Serbán Miklós és Vajda-Vojvoda Sándor román nemzetiségű jelöltekkel szemben. Egy hónap mulva Serbán Miklós lapja, a „Tara Oltului”, mely azóta megszűnt, két cikket szentelt a választásnak, melyekben az átkok özönét zúdította mindazokra, akik a győztes képviselőre adták szavazatukat. Így aztán a marosvásárhelyi esküdtbíró dr. Serbán Miklóst, aki fogarasi ügyvéd és országgyűlési képviselő, ez év elején tizenkét rendbeli nyomtatvány utján elkövetett becsületsértés és négy rendbeli rágalmazás vétségeért elítélte öt hónapi fogházra s ezerhatszáz korona pénzbüntetésre, mely nemfizetés esetén további nyolcvan napi fogházra lesz átváltoztatva. A Kuria első büntetőtanácsa Vavrik Béla elnöklésével a vádlott büntetését, miután a négy rendbeli rágalmazást is becsületsértésnek minősítette, tizennégy napi fogházra és hatszáznegyven koronára szállította le.

§ **Bérgyilkosok.** Szabadkáról jelentik: A szabadkai törvényszék mint esküdtbírósg ma foglalkozott Jólies Józsefné bűnpörével. 1912. július 18-án Ada községből Jólies József vagyos szerb gazdálkodóra éjszaka rábírtak. A csendőri nyomozás kiderítette, hogy a felesége akarta eltétetni láb alól és felbízta kocsisát, Gojcs Szávát és ennek fiát, Dancikát, hogy löjjék le az urát. Mind a három börtönbe került. A legfontosabb tanú Döme András Dénes, akit Jóliesné előzőleg szintén rá akart venni arra, hogy gyilkolja meg a férjét, de attól való félelmében, hogy neki is baja támadhat a bírósággal, a tárgyalás előtt szöveg lőtte magát. Az esküdtek később hozták meg verdiktjüket, amelyben bűnösnek mondták ki gyilkosság kísérletében mind a három vádlottat. A bíróság Gojcs Dancikát fiatal korára való tekintettel 4 évi fogházra, Jólies Józsefnét 6 évi fogházra, Gojcs Szávát pedig 5 évi fogházra ítélte a vádlottak semiségi panaszt jelentettek be az ítélet ellen, azt azonban a bíróság visszautasította. Az ítélet kimondása után az asszony a bíróság előtt kijelentette, hogy nem is ő bízta fel férjét az ura meggyilkolására, hanem az anyja. A vádlottak szabadlábra a férj bement elítelt feleségéhez, ott keblére borult és kibékült vele.

§ **Felmentett hitvesgyilkos.** Temesvárról jelentik: A temesvári esküdtbírósg előtt kétnapos igazolmányos tárgyalás után ma ért véget a hitvesgyilkossággal vádolt Gyügo Jánosné, Mosnica község legszebb asszonyának bűnpöre. A vádirat szerint az asszony arzénikkal és higanyval mérgezte meg még a múlt év őszén férjét, aki kinos szenvedés után meghalt. A holttestben az exhumálás alkalmával nagymennyiségű mérget találtak. A főtérzvalás azonban nem bizonyította a

vád álláspontját, mire az ügyészség képviselője eljettette a vádat, a bíróság pedig megszüntette Gyügenő ellen az eljárást és nyomban szabadlábra helyezte. Az asszony négy hónapig volt vizsgálati fogságban.

§ **Kaposvár pöre egy ügyvéd ellen.** Kaposvári tudósítónk írja: Még a múlt év május 12-én történt, hogy egy sajtópört tárgyalt a pécsi törvényszék, melyben főmagánvádló dr. Hegyi Árpád országos képviselő, vádlott pedig Salgó Sándor, a „Somogyvármegye” felelős szerkesztője volt. Salgót dr. Hajdu Gyula védte és védőbeszédében állítólag azt mondta, hogy ott „a polgármestertől az utolsó utcáseprőig mindenki csal, lop és sikkaszt” s hogy az újságírókat is azért zárták ki a képviselőtestületi közgyűlésekből, hogy annál szabadabban garázdálkodhassanak. E kifejezések miatt Kaposvár város tisztviselő kara és alkalmazottai nyomban az azóta elhunyt Németh István polgármester hétérendbeli rágalmazás címén sajtópört indított. A sajtóper megindításával érdekes jogi kérdés vetődött föl, az, hogy a védő, azért amit a tárgyalási teremben, védői tiszte teljesítésében mond, felelős-e másnak is, mint a tárgyalás vezető elnöknek, akinek a törvény módot nyújt rendretesítések és megbírásgolások által megtorolni az esetleges sértő kifejezéseket? A pécsi ügyészség első ízben nem vállalta a vád képviselést. Amikor pedig a főügyészség a vád képviselést vállalta, a törvényszék vádtanácsa nem helyezte vád alá az ügyvédet, míg végül a tábla mégis kimondta a vád alá helyezést. Így került az ügy a pécsi törvényszék elé. Kaposvár város képviselőjében dr. Korács József jelent meg. Dr. Hajdu Gyula a valódiság bizonyításának elrendelését kérte. E kérelemnek a bíróság helyt adott és a tárgyalást elnapolta.

§ **A halálraítelt kegyelmi kérvénye.** Szabadkáról jelentik: Lőrinc Máté, a halálraítelt topolyai hitvesgyilkos védője, kegyelmi kérvénnyel járult a király elé. A bíróság a kegyelmi kérvényt a bűnper irataival együtt felterjeszti a Kurliához, melynek kegyelmi tanácsa fog határozni afelett, hogy kegyelemre ajánlja-e Lőrinc Mátét a királynak.

SPORT:

Budapesti üggetőversenyek.

— Hatodik nap. —

Mozgalmas lefolyású volt a mai nap; így mindjárt a megnyitó futamán nagy kavardást keltett *Joung Tonquin* balesete, amely a hosszadalmas kísérletezések következtében igen féktelenül viselkedett s végül is hajtójával és sulkyjával együtt felfordult s nem is vett részt a versenyben. Az igazgatóság nobilitását élénken jellemzi, hogy a rája elhelyezett téteteket — a szabályoktól eltérően, mely jogot ad arra, hogy husz százalék levonásba jöjjen, — hiány nélkül visszafizette. A versenyt különben a favorit *Antal* nyerte meg. *Déliabót* még az sem segíthette győzelemhez, hogy ma Tappan hajtotta.

A *Lee Simmons-dij*-at megnyerte ugyan *Es-pagnola*, de mivel a czélaban felvágott, diszkvalifikáltak a reás favorit *Fortuna* javára. *Illusion* igen nyugtalanul üggett s nem is jutott szerephez.

Márta győzelme kisebb meglepetés számba ment a harmadik futamban. De sok szerenese játszott közbe győzelmében, mert összes veszélyes ellenfelei egymásután mentek levegőbe s így szorult a második helyre a favorit *Bolygó* is.

A *Kárpáti díj*-ban *Peter Bellini* rögtön a startnál megszökött ellenfeleitől, úgy, hogy ezek nem is igen igyekeztek, hogy beérjék, mert ez haszontalan kísérlet lett volna. Legélénkebb bizonyíték erre *Heimweh* második helye. A *Bellini*-menny oly kitünő kondícióban van ma, hogy nem egy idősebb üggetővel szemben is sikerrel állna meg helyét.

A *Nemzetközi handicap* a legutolsó helyről indult *Sir Toddé* lett. Mint az elért idő mutatja, nem igen kellett megerőltetnie magát a *Todd*-mennynek, hogy *Zalem*-et és *Lexington*-t megverhesse, mert a két utóbbinak csak hátrányukra voltak hajtójaik. *Feniks* és *Hauteur* pedig meg sem közelítették legutóbbi szép futásaikat.

Az *Urkocsis-versenyben* a három fogat közül *Maba C.*—*Charivari* volt a favorit. Nverték is, de

ki is dobták őket, oly rettenetesen rosszul viselkedtek az egész uton. Részletes eredmények ezek:

I. *Hajnalosi díj.* Díj 1200 korona. 1. Aichberger J. *Antal* (Novák), 2. Gyüger (Cassolini), 3. Délibáb (Tappan). Nem helyezve: Daline, Hilda M., Onward, Róza, Adalbert, Chance, Elmar, Ernstl, Max. Tot.: 10:20, 20:27, 80, 35. Könyvfogadások: 1 és egyegyed *Antal*, 4 *Déliabáb*, 5 *Róza*, 6 *Hilda M.*, 10 *Daline*, *Adalbert*, 12—20 a többi. Idő: 1.38.2.

II. *Lee Simmons-dij.* Díj 2000 korona. 1. Grimmer J. *Fortuna* (Dieffenbacher), 2. Páva G. VI. Y. (Ryerson), 3. Medium (Wöss.) Nem helyezve: Illusion, Ifigenia, Espagnola, Mety, Nachtigall. Tot.: 10:17, 20:26, 35, 44. Könyvfogadások: 1 és egyegyed reá *Fortuna*, 3 *Illusion*, 7 *Páva G. VI. Y.* 8—20 a többi. Idő: 1.38.7.

III. *E. L. Robinson-dij.* Díj 1500 korona. 1. Zsombakoli ménes *Márta* (Wöss.), 2. Bolygó (Rauch), 3. Imitator (Feiser.) Nem helyezve: Gryzelda, Mumpitz, Lehemann, Sei' schnell. Tot.: 10:65, 20:41, 28, 77. Könyvfogadások: 1 és fél *Bolygó*, 3 *Sei' schnell*, *Lehemann*, *Gryzelda*, 6 *Márta*, 10 *Imitator*, *Mumpitz*. Idő: 1.34.9.

IV. *Kárpáti díj.* Díj 2600 korona. 1. Schlesinger V. *Peter Bellini* (Brown), 2. Heimweh (Tappan), 3. Lizzie (Wöss.) Nem helyezve: Kontrás S., Mágna. Tot.: 10:13, 20:23, 31. Könyvfogadások: 3 és fél reá *Peter Bellini*, 5 *Lizzie*, 6 *Kontrás S.*, 8 *Heimweh*, 12 *Mágna*. Idő: 1.29.8.

V. *Nemzetközi handicap.* Díj 2000 korona. 1. Mr. Black és Pusztaberényi ménes *Sir Todd* (Wöss.), 2. Zalem (Giorgi), 3. Lexington (Ederer.) Nem helyezve: Mina N., Feniks, Huskám, Prokop, Rendezvous, Hauteur. Tot.: 10:27, 20:37, 38, 34. Könyvfogadások: 2 és fél *Sir Todd*, 3 *Lexington*, 4 *Hauteur*, 5 *Feniks*, 8 a többi. Idő: 1.31.3.

VI. *Kettesfogatu urkocsis-verseny.* Díj 1500 korona. 1. Ifj. Bernrieder J. *Vanda Téves* (tulajdonos), 2. Pipiske—Hekla (Dr. Trebitsch.) Nem helyezve: Charivari—Maba—C. Tot.: 10:22. Könyvfogadások: pari *Charivari*—*Maba C.*, 1 és fél *Pipiske*—*Hekla*, 2 és fél *Vanda*—*Téves*. Idő: 1.45.4.

() **Bécsi versenyek.** Három reás favorit győzött ma, még pedig *Trója*, *Lesbos* és *Gerbeaud*, sőt *Viz* is első favoritja volt az általa megnyert versenynek, hanem a többi három futam eredménye aztán annál nagyobb meglepetést okozott. Ezek közül *Istvánffy* győzelme keltett legnagyobb emóziót, mert a *Springer-ló* csak úgy juthatott az első pénzhez, hogy *Waterloo*-t diszkvalifikálták mert *Dugan*, szokásához híven, ismét erőszakos folyamodott. Hogy biztosítsa a győzelmet, neki lovagolt *Istvánffy*-nak. — Részletes eredmények:

I. *Előző háromévesek gátróverseny.* Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Mühlhoferi ménes *Trója* 61 kg (Aylin), 2. Du 63 és fél kg (Sparkes), 3. Florika 62 kg (Maas.) Futott még: Láthatlan. Igen könnyen két hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:17, 20:23, 53.

II. *Nyeretlen kétévesek versenye.* Díj 5000 korona. Táv 1100 méter. 1. Egyedi L. *Tonking* 54 és fél kg (Miles), 2. Liebkind 56 kg (Janek), 3. Adoma 56 kg (Varga.) Futottak még: In Petto, Marszalek, Kis pajtásné, Marquis, Snap, Florestan. Biztosan egy hosszal nyerve, másfél hosszal harmadik. Tot.: 10:170, 20:77, 48, 75.

III. *Asperni díj.* (Háromévesek.) Díj 5000 korona. Táv 1200 méter. 1. Baltazzi A. *Lesbos* 52 kg (Ferguson), 2. Erlkönig 53 és fél kg (Schuster), 3. Macaulay 53 és fél kg (Carslake.) Igen könnyen egy hosszal nyerve, fél hosszal harmadik. Tot.: 10:12.

IV. *Kétévesek októberi handicapja.* Díj 15000 korona. Táv 1600 méter. 1. Br. Springer G. *Istvánffy* 51 kg (Ferguson), 2. Lump 52 és fél kg (Gulyás), 3. Macdon 49 kg (Kozach.) Futottak még: Enoch, Hadd, Nicolas, Merész, Zabfaló, Biro II., Spleen, Waterloo. Tot.: 10:113, 20:76, 73, 93. Másfél hosszal nyerve, két hosszal harmadik.

V. *Flodóverseny.* Díj 3000 korona. Táv 2800 méter. 1. Mr. Redgrey *Viz* 51 és fél kg (Schuster), 2. Bänk-bán 54 kg (Heilt), 3. Bombardon 59 kg (Laznik.) Futottak még: P. S., Hablaqr. Biztosan ötnegyed hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. Tot.: 10:20, 20:26, 33.

VI. *Lotus-akadályverseny.* Díj 5000 korona. Táv 4000 méter. 1. Br. Rothschild J. *Gerbeaud* 65 és fél kg (Aylin), 2. Gara 75 kg (Rybenki), 3. Son of Nan 61 és fél kg (Kisziváth.) Futottak még: Le Premier, A-canto. Igen könnyen két hosszal nyerve, nyolcz hosszal harmadik. Tot.: 10:13, 20:23, 40.

VII. *Handicap.* Díj 3000 korona. Táv 1800 méter. 1. Jaross S. *Good Luck* 44 és fél kg (Brooks), 2. Dummer Karl 55 kg (Ferguson), 3. Rojtos II. 52 és fél kg (Pretzner.) Futottak még: Tempora mutatur, Titan, Ravenswood, Golconda, General, Térance, Ferdusi, Poppy, Fechter, Vocativus, Tarantó. Küzdelem után egy hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. Tot.: 10:128, 20:100, 58, 89.

() **Turffirek.** Nagy galoppja volt ma Csatar-nak, a tápiószentmártoni ménes Henchel-Memorial crackjének *Salvator*-ral. Az istállót teljes mértékben kielégítette az eredmény s így a Pardon-műn biztos induló az értékes díjban. Nyergébe ugyan nem Janek száll, hanem Miles, de még így is elsőrendű esélye van. — *Giergl* megvette az osztrák kormány. — *Lord Firebrand* biztosan induló a Buccanec-versenyben. — A *Springer-istállótól* a Buccanec-versenyben *Chilperic* és *Jaquemart* indul. — *Korbball* még nem újította meg Mautner Viktor a szerződést s nagy a valószínűség, hogy

az idén feltűnően gyengén lovagló zsoké jövőre eltávozik tőlünk.

() MTK—BAK. Az üllői-uti pályán vasárnap délután fél 3 órakor a MTK találkozik a BAK-kal. A találkozás érdekességét rendkívül emeli a BAK formajavulása. Ugy a Testgyakorlók, mint a BAK teljes legénységével áll a küzdelemben és így klasszikus mérkőzésre van kilátás. Ezen mérkőzés előtt a két egyesület második csapatai mérkőzést rendeztek a szövetségi díjért. Ez a mérkőzés fél 1 órakor kezdődik.

KÖZGAZDASÁG.

A második szövetségi kongresszus.

Budapest, október 24.

A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége ma tartotta második országos szövetségi kongresszusát a kötelékébe tartozó szövetkezetek kiküldötteinek élénk részvétele mellett. A gyűlés kétségtelenül elérte a maga célját; magyarán tüntetés volt a szövetségi eszme mellett éppen Budapesten, az ország legnagyobb kereskedő városában.

A kongresszusra 600 szövetkezet körülbelül másfélszer képviselőt küldött, kikkel zsufolásig megtelt a Vigadó nagy terme. A földmivélségi minisztert dr. Othlik Iván államtitkár, a kereskedelemügyi minisztert dr. Emich Gusztáv miniszteri tanácsos képviselte. Általános figyelem mellett nyitotta meg gróf Mailáth József a kongresszus tanácskozási. Megnyitó beszédében utalt arra, hogy a nagy számban való megjelenés igazolja, hogy a rokonlelkű keresek egymást. Hogy a becsületes szövetkezés erőt, hatalmat képvisel, ezt érvekkel nem kell támogatni. Ebben a pénzügy világban ezek a jogosulatlanok nevezett szövetkezetek derekasan megállták helyüket. Ott, ahol a szövetségi élet egészséges alapokon nyugszik, ott a falunak bizonyos önállóságot biztosított a nép gondolkodásában, életfelfogásában, igyekezetében és életbátorságában. Gróf Károlyi Sándornak államférfiúi belátása abban állott, hogy míg egyrészt mélyre vissza tudott látni nemzeti életünk multjába, addig más részről éppen ilyen messzelátó volt a jövő el-takaró méhébe is. Aki épít, aki ment, aki romokat takarít, az a jövő embere. Az ő eszméinek győzel-mét a jövő gondolata biztosította. Mi a rom-lásokat látjuk, de mi nem a romokon akarunk állni, hanem a becsületes munkában a kipróbált alapokon való alkotásokban. Mert mentől gyengébb lett a törvényhozás a munkának, mentől jobban elszállott onnan a higgadság és a személyes tekintetek érzése, annál erősebbnek kell lennie a gazdálátásnak a nagy nemzeti munkára, annál erősebben kell éreznünk a felelősség jelentőségét a szövetkezetek országgyűlésén.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után felolvasták a kongresszust üdvözlő táviratokat; ilyen küldött Darányi Ignác, a Magyar Gazdaszövetség elnöke. Dr. Schandl Károly tett ezután jelentést a múlt kongresszus határozatainak végrehajtásáról. Az első határozat a szövetkezetek oktatásának a tanítóképzőknek és papnevelőkben való bevezetésére vonatkozik. E tekintetben jelentékeny engedményeket sikerült elérnie.

A kongresszus első előadását Meskó Pál tartotta a városi fogyasztók ellátásáról és a termelői szövetkezéséről. Az előadó szerint a termelői szövetkezeteknek kell közösenként a különböző élelmiszerek termelésére, mert másképpen nem lehetséges, hogy a városi lakosság közvetlenül a termelőktől szerzhessen be szükségleteit. Részletesen vázolta a közlelmező-vállalatok szerepét és kifejtette, hogy a szövetségi értékesítő központok mit tehetnek a termelés fejlesztése érdekében. Előadása végén határozati javaslatot nyújtott be, amelyben annak kimondását kéri, hogy a második országos szövetségi kongresszus örömmel fogadja és készséggel támogat minden olyan intézményt, amely a fogyasztókat és termelőket egymással közvetlen kapcsolatba hozza. Sajnos, a helyes megállapításhoz mindjárt hozzáfűzte, hogy szükségesnek tartja, hogy a szövetkezetek küldeményei tarifakedvezményben is részesüljenek; ugyanezt azonban nem követelte a kereskedők részére is.

A határozati javaslatnak egyhangulag történt elfogadása után Ujhelyi Imre tartotta meg előadását a tejszövetkezetek szervezéséről és a tejszövetkezetek központjairól. Előadásában rámutat arra, hogy a tejszövetkezetek kiváló jelentősége abban csuesosodik ki, hogy különben elkallódó értékeket mentenek meg, új, eddig meg nem levő értékeket termelnek s a belterjes jövedelmező gazdálkodás alapjait vetik. A nagy tetszéssel fogadott előadás után Ujhelyi Imre javaslatára kimondta a kongresszus, hogy az ország különböző tejszövetkezteinek egre-

sülését egy központban elodázhatatlanul szükségesnek tartja és hogy az országos központ esetleg vidéki központokat szervezzen, hogy ezen vidéki központok az országos központtal egyetemben a tejszövetkezetek létesítésénél, a meglévők támogatásánál a gazdaközönség rendelkezésére álljanak.

Nagy érdeklődéssel hallgatta meg ezután a kongresszus Kovács József gazdasági akadémiai tanárnak az állattenyésztés fejlesztéséről és a szövetkezetek állatbiztosításáról szóló előadását. Javaslatára kimondja a kongresszus, hogy az ország állatállományában évenként előforduló nagymérvű károk elhárítását, állattenyésztésünk mennyiség és minőségbeli emelését a központilag szervezett kölcsönös közszégi állatbiztosító szövetkezeteknek az egész országra való kiterjesztése által véli elérhetőnek.

Andrássy Kálmán buji ref. lelkész a szövetkezetek jövőbeli adózása dolgában intéz kérdést a kongresszushoz. Dr. Dömötör László a felszólalásra reflektálva indítványozza, hogy intézzen a kongresszus feliratot a pénzügyminiszterhez és kérje a rendelet említett szakaszainak oly értelmű megváltoztatását, hogy a fogyasztási szövetkezetek által tagjaik részére nyújtott bevásárlási visszatérítések a vállalatok kereseti adójának kivételénél az adóköteles jövedelemből levonhatók legyenek és az öt százalékos vállalati adó alá eső szövetkezeteknél az adókules meghatározásánál a vásárlási visszatérítések figyelmen kívül hagyassanak. Az indítványt elfogadták.

Mezey Gyula kir. tanácsos szóváteszi azt a körülményt, hogy az önálló hitelszövetkezetek központot alapítottak és ezt a kormány által is el akarják ismertetni, hogy az adótvényben biztosított kedvezésekhez hozzájussanak. Indítványozza, hogy mondja ki a kongresszus, hogy szükségesnek tartja, hogy az állam a szóbanforgó fontos közgazdasági és szociális érdekekre való tekintettel csupán oly szervezeteket ismerjen el központok gyanánt, amelyek kellő erkölcsi biztosítékot nyújtanak, hogy a kötelékébe tartozó szövetkezetek fellett a szövetségi szellem szempontjából szigorú ellenőrzést gyakorolnak. A javaslatot egyhangulag elfogadták. Végül gróf Mailáth József elnök a kongresszust néhány rövid lelkes szóval be is rekesztette.

A kongresszus befejezte után a Vigadó emeleti termében közös ebéd volt, amelyen mintegy ötszázan vettek részt. A felköszöntők sorát Karsai Imre pogrányi esperes-plébános nyitotta meg, aki lelkes szavakkal méltatva a szövetkezetek vezető munkáját, gróf Mailáth Józsefet éltette. A közönség ezután gróf Károlyi Mihályt kívánta hallani, aki a közóhajnak engedve, szólásra emelkedett. Beszédében vázolta a szövetkezetek által elért eredményeket s a szövetkezetek nagy nevelő hatását, összetartásra buzdította az ország minden egyes lakóját. Bár kerülni akarja a politikai vonatkozásokat — lehetetlen rá nem mutatnia a mai politikai szomorú helyzetre, amelynek előidézője éppen az egyetértés hiánya. Tanuljon mindenki a szövetkezetektől, értsék meg egymást végrevalahára mindazok, akik a haza javát akarják; akik pedig az egyetértést akadályozzák, tünjenek le a közélet mezejéről. Perczekig ünnepelte a beszéd után a közönség gróf Károlyit, aki után Meskó Pál tartotta derültségben az ebéd közönségét a szövetkezetek életből vett aktualitásokkal, majd éltette a szövetkezetek derék vezetőit. Ladisinszky Sándor (Kövesfala) a szövetkezetek kiváló szervezőjét, Meskó Pált éltette. A közönség még sok ideig maradt együtt a leglelkesebb hangulatban.

Kamatlábemelések. Sajnos, amire pénzügyi körökben számítottak: a német birodalmi bank mai ülésén 4 és fél százalékról öt százalékra emelte fel a kamatlábat. A Reichsbank kamatlábemelésének közvetlen okát a külföldi váltóárfolyamok rosszabbodásában kell keresni. A német devizák kedvezőtlen helyzete kényszerítette a Reichsbankot, hogy készleteiből nagymennyiségű londoni csekket és váltót bocsásson a piac rendelkezésére, s ez csökkentette a Reichsbank érzékenységét, amelyet másképpen, mint a kamatláb felemelésével, nem tudott volna megvédeni. Olyan időkben, mint a mostani, minden jegybank védi a maga aranykészletét, s ennek a védelemnek leghatásosabb eszköze: a kamatlábemelés. Az Angol bank megkezdte ennek a eszköznek alkalmazását, követte a francia bank, s most a Reichsbank. A szász bank is tegnap emelte fel fél százalékkal, öt százalékra a kamatlábat. Hogy az Osztrák-Magyar Bank kapva-kap majd az alkalmon kétségtelen. Lehet, hogy már a jövő héten szintén felemeli a kamatlábat, jöllehet eddig nem nagyon emelkedett a devizák árfolyama. Pénzügyi körökben elterjedt hírek szerint nincs kizárva

az sem, hogy az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa megvárja a Reichsbank kamatlábemelésének hatását, csak azután határozza el, hogy mennyivel emelje fel a kamatlábat. — Bécsből jelentik nekünk: Berlinben a magánkamatláb ma 1/2 százalékkal emelkedett s ennek következtében a pénzpiacra általános az a vélemény, hogy az osztrák-magyar bank főtanácsa, amely a jövő héten fog összeülni, szintén felemeli a hivatalos rátát, ámbar nincs kizárva, hogy amennyiben a devizaárfolyam tovább is ugyanolyan marad, mint most, akkor a jegybank annál is inkább eltekint a kamatlábemeléstől, mert a német birodalmi bank csak fél százalékkal emelte a kamatlábat 5 százalékra, tehát most érte el azt a magasságot, amely már régebben érvényben van az osztrák-magyar banknál.

Nagyobb fa-szállítás a MÁV. részére. A MÁV legutóbb árlejtést hirdetett többrendbeli fa-szállításra. Megbízást nyert — a többek között — 89.750 m³ hasábfá szállításra Spür István budapesti cég (6.70-től 8.50 egység mellett) 680.215 korona értékben. — A Csucsai faipar rt. 441.000 köteg kötegfá szállításra (—33-tól —38 fillér egységben) 154.860 korona értékben. — A Neuschloss-cég 204.464 korona értékben szállít 24.360 m³ hasábfát 7.80—8.85 korona egységár mellett. — A legnagyobb megrendelést a Bihar-megyei tűzifaárusító rt. nyerte el. Szállít 1.200.000 korona értékű hasáb-, dorongfát és széldezsát. — A Zentai és raskányi egyesült iparvállalatok rt. is 274.000 korona értékű megrendelést kapott. Ebből 31.000 m³ hasábfá és 8000 m³ dorongfa.

Tallózás a cégjegyzékből. A Marta magyar automobil r.-t. igazgatóságából kilépett Hatvany Deutsch Károly. — Becégezték a faszénkartelt. Czege: Faszénközpont r.-t. Alaptőkéje 100.000 korona. — A felszámolás alatt álló Hungaria taxaméter r.-t. kimulását is feljegyezték. Törölték a cégjegyzékből. — A Budapesti Bank igazgatóságából kilépett Zombory Richárd. Ezt most tudomásul vették. — Törölték a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja igazgatóságából Sugár Sándor igazgatót. — A Földhitelbank r.-t. új igazgatóit: dr. Landsberger Gyulát és lovag Wassilko Miklóst bejegyezték. — A Gazdák biztosító szövetkezete is új igazgatót kapott dr. Szomjas Lajos miniszteri tanácsos személyében. A földmivélségi miniszter delegálta. — Megtudjuk a mai Központi Értesítőből azt is, hogy maróth! Fürst Bertalan részes a Selyemipar részvénytársaság cím alatt Ujvidéken 100.000 korona tőkével alakult vállalatnál is.

A Budapesti Kereskedelmi Testület igazgatósága lovag Falk Zsigmond elnöklete alatt ma tartotta a nyári szünet után első igazgatósági ülését. Lovag Falk Zsigmond elnök bejelentette, hogy Breitner L. Zsigmond a Budapesti Kereskedők Menháza javára már előzőleg tett 5000 koronás alapítványát 10.000 koronára emelte fel. Az igazgatóság tárgyalta ezután az iparos és kereskedőtanonczotthon országos egyesületének kérelmét. A magyar-bosnyák-hercegovinai gazdasági központ részére 1000 korona segélyt, a magyar vámpolitikai központ költségeihez való hozzájárulás gyanánt pedig 1000 koronát szavazott meg az igazgatóság. Új tagok felvételtek: Achtzehner József, Brehm György, Spitzner Miksa, Abraham Emil, Bleier Jónás, akiket lovag Falk Zsigmond elnök üdvözölt, hatáson beszédben felhívta az új tagok figyelmét a testületnek és intézményeinek közérdekű munkásságára. Az igazgatóság köszönettel vette tudomásul szegedi Lukács József igazgatósági tagnak azt a bejelentését, hogy a Magyar Általános Hitelbank a budapesti kereskedelmi akadémiának 1500 koronát adományozott. Több kisebb segély megszavazása után az ülés az elnök elterelésével ért véget.

A Magyar építő r.-t. nagyobb munkája. A Magyar építő részvénytársaság legutóbb elnyerte a földmivélségi minisztériumtól a Sió-csatorna Siófok és Simontornya közötti szakaszán végrehajtandó mederbővítési munkálatokat. Ez az idegen vállalat 981.000 koronáért végzi el ezt a munkát.

Az Első Magyar Serfözde osztaléka. A részvényserfözde ma tartott igazgatósági ülésén elhatározta, hogy közgyűlését 1912 november 16-án tartja meg. Az osztalékot, amely a folyó üzleti évre kétszázötven koronában állapított meg, november 18-ától kezdve fizeti ki a Magyar Országos Központi Takarékpénztár.

A magnezit-ipar szanálása. Megirtuk, hogy ez év májusában a Magnezit ipar és bányászati részvénytársaság közgyűlésén szanálták az állandóan veszteséggel működő társaságot. A szanálás úgy történt, hogy az eddigi alaptőkét 315.000 koronára leszállították olyképpen, hogy az eddig egyenként 200 korona névértékű részvények névértéke egyenként 60 koronára lebélyegeztetett és az ekképpen lebélyegezett minden 10 darab részvény helyett három darab 200 koronás új részvény adatt ki. Ugyanezen a közgyűlésen elhatározták, egyttal az alaptőke felemelését, s eszerint a most jelzett módon leszállított alaptőke 3425 darab egyenként 200 korona névértékű új részvény kibocsátása által 685.000 koronával emeltetett fel. A részvénytársaság ez időszertinti alaptőkéje 1 millió korona, mely 5000 darab egyenként 200 korona névértékű bemutatásra szóló részvényből áll.

Pályafentartási fák szállítása. A győr—sopron—ebenfurti vasutak pályázatát hirdet az alant részletezett fára: 25.904 m³ faragott vagy metszett szurkos fenyőfákra vagy erdei fenyőfákra; 28.925 m³ metszett szurkos fenyőpallóra vagy erdei fenyő pallóra; 19.182 m³ metszett szurkos fenyődeszkára vagy erdei fenyődeszkára; 74.011 m³ szurkos fenyő vagy erdei fenyőanyagra és 9.025 m³ fűrészelt erdei fenyőfa léczekre. Az esetben, ha szurkos fenyő anyaga nem volna, akkor erdei fenyő (Föhre) anyagot is elfogad. Ezeket a faanyagokat az 1911/12. évi téli vágású rönkökből kell termelni. Ezek nem létében 1912/13. évi téli vágású rönkökből levő anyagot is elfogadnak. A fák szállítási határideje 1913. évi márczius hó 15. Az összes faanyagokat a termelési helyhez legközelebb eső Győr, Sopron, Czellödömök, Répezelak vagy Pándorfalu vasuti állomások egyikére bérmentve kell szállítani. A pályázati határidő november 10. Egyttal pályázatot hirdet a vasut 1096 darab 135.075 köbméter tölgy váltótálpára is. Határidő november 8.

A Déli Vasut törlesztési huzásának elhalasztása. Bécsből jelentik nekünk: A szabadalmazott déli vasutttársaság igazgatótanácsa ma ülést tartott, amelyen dr. Weber vezérigazgató forma szerint felhatalmazást kapott arra, hogy az elsőbbségi kötvények tulajdonosainak gondnokaival, dr. Gröss és dr. Mauthner ügyvédekkel megegyezést létesítsen a december 1-én esedékessé váló törlesztési huzás elhalasztása céljából. A francia kötvénytulajdonosok a törlesztés újabb elhalasztását néhány feltételtől tették függővé. Így azt kívánják, hogy a déli vasutttársaság terjeszzen újabb tervet a vállalat szanálása végett a francia kötvénytulajdonosok elé, amely javaslat megfeleljen a jelenlegi viszonyoknak. Az elhunyt gróf Széchenyi Tivadar helyébe az igazgatótanács báró Láng Lajost kooptálta.

Tisztogatás a berlini tőzsdén. Berlinből jelentik nekünk: A tőzsdetanács becsületbírósa 4 tőzsdéügynököt kizárt a tőzsde látogatásából, mert bélyegletagadásokat követtek el. Három bizomá-

nyos kitiltása félférvé szól, az egyiké egy egész évre terjed.

A Magyar Adria Egyesület tengerészeti szakosztálya tegnap este Muzeum-köruti helyiségében *Gonda Béla* min. tanácsos elnöklete alatt gyűlést tartott, melynek egyetlen tárgya a szakosztály működési programjának megállapítása volt. A szakosztály elhatározta, hogy a kereskedelmi és haditengerészet minden kérdésével a legbehatóbban fog foglalkozni és e célból igen érdekes és minden tengerészeti kérdést felkaroló működési programot fogadott el.

Egy évszázados bankcézég bukása. Berlinből jelentik nekünk: A több mint egy évszázad óta fennálló *F. W. Weiss* bankház a porosz-sziléziai Reichenbachban ma fizetésképtelenséget jelentett be. A cézégnek 4 sziléziai városban fiókjai vannak. A passzívák tulságosan magasak. A két cézegtulajdonos, Weiss és Opitz engamentjeit a mai tőzsdén átvették az érdekelt bankok.

A Ganz-gyár külföldi fióktelepe. A Ganz és társa, Danubius gép-, waggon- és hajógyár részvénytársaság — amint annak idején megirtuk — *Ratibor*-ban fióktelepet állított fel. Ezt most a cézgbírósaúgal is bejegyzték.

Szabvencziók. A kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszter hozzájárulásával az 1907. évi III. t.-cz.-ben meghatározott állami kedvezményeket a „*Hungaria*” aradi pamutáru gyár részvénytársaság cézégnek aradi pamutfonó és szövőgyár ipartelepe részére az 1911. évi július hó 31-től, mint az üzembe helyezése napjától számítandó 15 évre engedélyezte. — Ugyanezen állami kedvezményeket engedélyezték a „*Phylaxia*” szerműtermelő részvénytársaság budapesti bej. cézég budapesti telepének sertésszerműtermelő üzemágra részére az 1912. évi január hó 1-től számítandó tíz évre.

A katonafelszerelési gyár utódja. A nagy botrányok között kimult Magyar katonafelszerelési czikkek gyára részvénytársaság pozsonyi cézég élvezte a kereskedelemügyi minisztériumtól az 1907. évi III. t.-cz.-ben meghatározott állami kedvezményeket. A miniszter most az 1906. évi márczius hó 1-től számítandó 10 évre engedélyezett állami kedvezményeket az 1911. évi márczius hó 5-től kezdődő hatálylyal a *Hunnia hadfelszerelés és fémiparművek részvénytársaság* pozsonyi cézégre, mint a Katonafelszerelési utódjára, átruházta.

Még egy esch Bank Budapesten. Tőzsdéi körökben beszélnek, hogy a *Zalozi Uverni Ustav v Hradci Kralove* königgractzi bank Budapesten fiókot óhajt felállítani. Ez ügyben — hir szerint — már megkezdette kísérleteit bizalmi emberei által a bank.

Az Európai utipodgyász biztosító terjeszkedése. Az évekig holt ponton állott Európai utipodgyász biztosító részvénytársaság, mióta a *Generali* biztosítótársaság erőteljes égiszé alatt működik, a legkiválóbban fejlődik. Legutóbb — amint

értesülésünk — Göteborgban állított fel a társaság fiókot. A társaságnak ezidőszertint Berlin, Szarajevó, Wien, Bruxelles, Páris, Monaco, Milánó, Rotterdam, Bern (Schweiz) Göteborgban van fióktelepe.

Déli Vasut. A déltiroli üdülőhelyekre utazó közönség kényelmére november 1-étől kezdve Budapest déli vasut és Merán között a nemzetközi hálókocsitársaság hálókocsijait fogják forgalomba helyezni. E hálókocsik nyolcz első- és hat másodosztályu hálólhelyyel vannak ellátva. Ezenkívül ugyancsak e viszonylatban egy közvetlen I. és II. osztályu kocsi is fog közlekedni. Indulás Budapest déli vasutról délután öt órakor, érkezés Meránba délután egy órakor; indulás Meránból délután 3 óra 35 perczkor, érkezés Budapest déli vasutra délelőtt 10 óra 15 perczkor.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE Gabonatőzsde.

Budapest, október 24.

A készáru piaczon ma lanyha volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, keveset vásároltak és rossz árakat ígértek. Mivel másrészt az eladók sem nagyon erőltették a dolgot, nagyobbarányu forgalom nem fejlődött ki, Mindössze mintegy 23.000 métermázsza buza kelt el, kezdetben a tegnapi áraknál 5 fillérrel olcsóbban, később pedig változatlan árakon. A legdrágább eladási ár 11.60 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.20 korona 76 kilós felsőmagyarországi úszkös buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 25 fillérrel olcsóbb, a zab csendes, a tengeri és az árpa változatlan. Forgalomba került 1600 q rozs 9.60—9.85 koronás árakon, 600 q zab 11—11.60 koronás árakon, 300 q tengeri 10.50 koronás áron és 200 q löhere 74—77.— koronás árakon. A határidőpiaczon egyrészt a kedvezőre fordult időjárásra, másrészt pedig, mivel az értéktőzsdén 6—7 koronával emelkedtek az árfolyamok, igen lanyhán és a tegnapi zárlatnál jóval alacsonyabb jegyzésekkel indult meg a mai üzlet. A forgalom folyamán, amely ma sem volt tulélénk, lanyha alapirányzat mellett szük keretben ingadoztak az árfolyamok. Aránylag jól tartva maradt az októberi zab, ellenben kifejezetten lanyha és erősen csökkenő volt az októberi rozs. Az utóbbi czikk ugyanis 10.45 koronán indulva, 10.08 koronáig hanyatlott, mert sürgős realizálásokat eszközöltek benne. Az októberi buza 11.06 koronáról 11.10-ig emelkedett, aztán 11.05-re gyengült, forgalom azonban csak szórványosan fordult ejsz benne. Az áprilisi buza 9 fillérrel a tegnapi zárlaton alul, 11.82 koronán indult, 11.79 és 11.84 között változtatta a jegyzését és zárlatkor 11.79 koronán maradt. Az októberi zab 11.93-ról 11.95-re javult és 11.90 koronán zárult, míg az áprilisi zab 11.23 koronán indulva, 11.33-ig emelkedett és 11.28 koronán zárult. A májusi tengeri 801 koronás kezdő kurzusa 7.98-ig gyengült és így is zárult. Az októberi ügyletekre ma — csütörtöki nap lévén — csak 1000 q buzát, 9000 q rozst és 7000 q zabot mondtak fel.

A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza 6 fillérrel, az áprilisi buza 12 fillérrel, az októberi rozs 37 fillérrel, az áprilisi rozs 11 fillérrel, az októberi zab 1 fillérrel, az áprilisi zab 5 fillérrel, a májusi tengeri 7 fillérrel csökkent.

Közlötték:

Buza. Tiszavidéki: 200 q 80 k 23.10 K, 500 q 80 k 22.98 K, 300 q 79 k 23.20 K, 1000 q 79 k 22.80 K.

Felsőtiszavidéki: 300 q 80 k 22.70 K, 500 q 79 k 22.65 K, 200 q 79 k 22.60 K.

Fejérmegyei: 500 q 78.5 k 22.40 K, 150 q 77.8 k 22.80 K.

Pestmegyei: 200 q 81 k 23.— K, 400 q 79 k 23.— K, 200 q 80 k 23.10 K.

Felsőmagyarországi: 200 q 79 k 22.60 K, 100 q 79 k 22.45 K.

Bácskai: 2000 q 76 k 22.30 K

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

**JEGYGYÜRÜK
NÁSZAJÁNDÉK
TÁRGYAK**

**A LEGELÖNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN**

ékszerész- és műorás-üzletében szerezhetők be,

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÜRUT 5. SZ., I. EM.

Vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.
Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

Bánsági: 3100 q 77.3 k 22.20 K, 3000 q 76.3 k 22.20 K.
 Rezs: 700 q 19.70 K, 100 q 19.60 K, 700 q 19.40 K.
 Zab: 200 q 22.— K, 200 q 23.— K.
 Tengeri: 300 q 21.— K.
 Lóhere: 120 q 148.— K, 75 q 154.— K.
 Az árak korona értékben 100 kilogrammonként értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	híllós	ára 100 kg.	híllós	ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	21.35—22.65
"	76	21.55—21.85	80	22.55—22.75
"	77	21.75—22.05	81	22.55—22.85
"	78	22.05—22.35	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	22.05—22.45
"	76	—	80	22.25—22.55
"	77	21.45—21.85	81	22.35—22.65
"	78	21.85—22.15	—	—
Pestvidéki uj	75	—	79	22.5—22.55
"	76	21.45—21.75	80	22.35—22.65
"	77	21.55—21.95	81	22.45—22.75
"	78	21.95—22.25	—	—
Bánsági uj	75	—	79	—
"	76	21.45—21.75	80	—
"	77	21.55—21.95	81	—
"	78	21.95—22.25	82	—
Bácskai uj	75	—	79	—
"	76	21.45—21.75	80	—
"	77	21.55—21.95	81	—
"	78	21.95—22.25	82	—
Rozs I. rendű uj	—	—	—	20.—20.30
" II.	—	—	—	—
" középminőségű uj	—	—	—	19.80—19.90
Arpa takarmány I. rendű	—	—	—	18.80—19.30
Zab I. rendű	—	—	—	23.20—23.60
" II.	—	—	—	22.70—23.—
Tengeri belföldi uj	—	—	—	20.80—21.—
Köles	—	—	—	—

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 Fg.-kint) 1912-re.

Buza 1913 áprilisra	11.82—79—84—79—84—80
Buza októberre	11.06—10—05—06—05
Rozs áprilisra	10.52—51—54—47—54—47
Rozs októberre	10.45—15
Zab áprilisra	11.23—22—33—27—31—28
Zab októberre	11.23—95—90
Tengeri 1913 májusra	8.01—02—7.99—8.03—7.98

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza 1913. áprilisra	11.79—11.80
Buza októberre	11.05—11.06
Rozs áprilisra	10.47—10.48
Rozs októberre	10.08—10.09
Zab áprilisra	11.28—11.29
Zab októberre	11.90—11.91
Tengeri 1913. májusra	7.98—7.99

Budapesti gabonaforgalom:

1912. október 22-től 1912. október 23-ig.

	Erkezett méter mázsá	Elszállított méter mázsá
Buza	9785	6937
Rozs	3021	—
Arpa	1006	—
Zab	6587	10461
Tengeri	—	—
Liszt	—	23532
Korpa	—	8632

Értéktőzsde.

Az orosz külügyminiszter békés nyilatkozata jó hatást tett a mai előtőzsdén. A helybeli spekuláció visszavásárolta kötéseit, mire a forgalom megelégnült, az árnívó úgy a nemzetközi, mint a helyi piacon tetemesen javult. A zárlat szilárd volt. A készárupiacon is drágább áron folyt a vásár. A déli tőzsdén megcsappant az üzlet, a spekuláció akciókedve lelohadt, mert a berlini jelentés nem elégitett ki és attól tartottak, hogy a német birodalmi bank fölemeli ma a tétjét, ami később tényleg be is következett. Ennek folytán az értékek ára lemorzsolódott. A zárlat esőndes maradt. A járadékpiac kissé javult.

Az előtőzsdén köttetett: Osztrák hitel 602—605.50, Magyar hitel 785.50—789.50, Leszámitolóbank 511, Jelzálogbank 417—419, Rimamurányi 718—723.50, Államvasút 675—675.50, Városi villamos 375—376, Közüti vasút 654—650.50, Hazai bank 285—286.50, Magyar bank 531—533, Agrárbank 482—485, Kereskedelmi bank 3710—3725, Mercureur 265.50—266, Perekellőzobank 300, Általános kőszén 928—938, Salgószén 710—719,

Ujlaki 289—292, Ganz 3250—3270, Budapesti villamos-sági 510, Esztergom-szászvári 345—348, Atlantica 308, Hazai sorsjegy 105.50—107.

A déli tőzsdén köttetett: Osztrák hitel 603.50—605.50, Magyar hitel 787—789, Magyar koronajáradék 81.50—84.65, Leszámitolóbank 511, Jelzálogbank 417.50—419, Rimamurányi 721—724.50, Államvasút 673—674, Városi villamosvasút 372—376.25, Közüti vasút 648—653.50, Déli vasút 106, Hazai bank 285, Magyar bank 530.25—534.75, Agrárbank 487—488, Kereskedelmi bank 3715, Fabank 224, Iparbank 370, Belvárosi takarékpénztár 624—630, Lipótvárosi takarékpénztár 427, Általános takarékpénztár 635, Czement I. 220, Esztergom-szászvári 343—348, Általános kőszén 942—950, Salgószén 716—722, Ujlaki 290, Uríkányi 344—348, Magyar cukor 2765—2770, Adria 501—514, Atlantica 310—313, Szanatórium sorsjegy 10.05, Hazai sorsjegy 167—108.

Utőtőzsde: Osztrák hitel 602.50, Magyar hitel 790, Leszámitolóbank 510, Jelzálogbank 417.50, Rimamurányi 721, Államvasút 673, Városi villamos 372, Közüti vasút 648, Magyar bank 532.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, október 24. (Saját tudósítónktól.) Sem gabonaneműek, sem takarmányárak iránt nem mutatkozott érdeklődés, a forgalom jelentéktelen volt és az árfolyamok névlegesen változatlanok.

Jegyzetett buza: uj tiszavidéki 11.70—12.40, bánáti és bácskai 11.40—11.80, mosoni és győri 10.90—11.35, felsőmagyarországi és csepeli 10.90—11.40, déli vasuti 10.80—11.30, alsóausztriai 10.40—11.

Rozs: Felsőmagyarországi 9.95—10.25, csepeli 9.90—10.30, pestmegyei 10.25—10.45, déli vasuti 10—10.20, ausztriai 10—10.35, különféle magyarországi 9.90—10.20.

Árpa: Különféle állomásokról: Morvaországi 9.40 11, marchfeldi 9.25—10.20, bécsvidéki 9.30—10.15, felsőmagyarországi 8.70—10.20, csepeli 8.70—9.50, mosoni és győri 8.70—9.75, déli vasuti 9—10.50, északmagyarországi 9.25—10.25, maláta 9.25—9.60, takarmány 8.30—8.80 K.

Magyar tengeri: 10.50—10.75, Cinquantin 11.75—12.15 K.

Magyar zab: uj válogatott 11.70—11.95, elsőrendű 11.50—11.75, közepes 11.10—11.50, selejtes 10.90—11.15, alsóausztriai 10.50—10.90.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, október 24. A jelentések állítólagos török sikerekről a csataterén és az egybehangzó táviratok, hogy Szasonov helyzete szilárd, kedvezően befolyásolták az értékpiacon, noha Newyork alacsonyabb árfolyamokat jelentett és a berlini kamatlábemelés a spekulációt tartózkodásra készítette. A vezetőértékek általában javultak. Tekintettel a német birodalmi bank kamatlábemelésére, a déli tőzsde valamivel gyengébb. Az utőtőzsde helyi vásárlások által ösztönözve, élénk irányzattal nyílt meg, sőt később arra a hírre, hogy a balkáni helyzetben a békefel fogás kerekedik felül, még jobban szilárdult az irányzat. Később azonban meg nem felelő berlini és londoni hírekre kedvetlen lett a hangulat és az irányzatban némi gyengülés volt észlelhető, de zárlatkor újból megszilárdult az irányzat, különösen párisi kedvező hírekre s mindvégig tartott maradt a forgalom, amire még a berlini kamatlábemelés sem gyakorolt befolyást.

10 óra 30 perczkor köttetett: Osztrák hitel 603, Magyar hitel 781, Laenderbank 480, Államvasút 671.50, Déli vasút 105, Alpési bányá 948, Rimamurányi 717, Skoda 729, Török sorsjegy 214.75.

1 óra 30 perczkor köttetett: Osztrák hitel 604, Magyar hitel 789, Anglobank 313, Laenderbank 480, Bankverein 504, Unióbank 579, Államvasút 674, Déli vasút 105.75, Dunagőzhajózási 1151, Alpési bányá 953, Májusi járadék 84.85, Magyar koronajáradék 84.90, Török sorsjegy 216, Márka 117.95, Skoda 732.

Utőtőzsde: Osztrák hitel 603, Magyar hitel 789, Anglo 316.25, Bankverein 503, Union 571, Laenderbank 481, Államvasút 673, Déli vasút 105.50, Skoda 730, Dohányrészevény 280, Rimamurányi 721, Alpési 950, Májusi járadék 84.85, Magyar kor. 84.10, Török sorsjegy 215.50, Márka 117.81—95 tartott.

Bécs, október 24. (Magyar értékek zárlata), 4 százalékos arany-járadék 104.10 Tiszul és szegedi kölesön sorsjegy 285.25 Magyar hitelbank részvény 890.50 Magyar leszámitoló és váltó részvény —, Rimamurányi 710.60, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 496—, Magyar koronajáradék 84.40, 4 százalékos magyar földtőzserm. kötvény —

Magy. nyerem.-köles. sorsjegy —, Kassa-Oderbergi Vasutársas. —, Magyar jelzálogbank 419.—, Magy. kereskedelmi bank 3200.

Bécs, október 24. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 százalékos papír-járadék 84.85, 4 százalékos osztrák arany járadék 108.30 1860-as sorsjegy —, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol osztrák bankrészvény 311.—, Bécsi Bankverein 502.50 Osztrák-magyar bank 2044, Déli vasút 105.25 Dunagőzhajózási r.-t. 1137, Dohány részv. 280.— Cs. k. arany (vort) 11.46, Német bankv. 117.91, Osztr. Lloyd 537.— 4.2 száz. ezüst jár. 84.85—88.15 Osztr. koronajáradék 84.90, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 602.— Union-Bank 570.50 Osztrák Laenderbank 489.50 Osztrák-magyar államvasút 671.— Elbevölgyi vasút —, Alpési részvény 949.50 20 frankos 19.20, Londoni váltóár 24.18 Lipótkohé 831.— Török sorsjegy 215.—

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 24. (Értéktőzsde.) Ellentétben a tegnapi nyugati tőzsdék bágyadságával, ma itt a bécsi előtőzsde kedvező hangulatára általános ellentálló képesség mutatkozott, bár, tekintettel az általános pénzügyi viszonyok bizonytalanságára, nagyobb forgalom nem volt. Futólag egyes bányá- és bankértékek iránt kereslet volt, de rövidesen kedvetlenség állott be. Mindazonáltal Kanada-Pacific 2 százalékos esőkenésüket a további folyamatban pótolták, sőt erőteljesen javultak és keleti vasutak is Bécs hatása alatt jelentékeny emelkedést értek el. Bankok közül a német értékek szilárdak voltak, az oroszok ellenben bágyadtak. A tőzsde általában tartott árfolyamokon zárult. A készárupiacon ipari értékei nem voltak egységesek. Napii pénz 2 1/2—2 3/4, ultimó pénz 5—4 1/2, magánkamatláb 4 1/4.

Berlin, október 24. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák arany-járadék 92.— osztr. hitelrészvény 189.— Déli vasút 18.70 orosz bankjegyek 216.—, 4 százalékos uj orosz kölesön 92.20, Discontó Commandit 181.—, Dinamitruszt 174.—, Harpeni 187.70 Unifikált török járadék 80.30, 4.2 százalékos ezüst já. 84.60, 4 százalékos magyar arany-járadék 87.60, Magya koronajáradék 84.10 Osztrák-magyar államvasút —, Bécsi váltóár 847.85 Olasz járadék —, Alt. villamos sági Edison 253.— Gelsenkircheni 189.—, Laurakohó 166.70.

Frankfurt, október 24. Zárlat. 4.2% papír-járadék —, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 91.85 Magy. ar.-jár. 87.70 Osztr. hitelint. részv. 189.— Osztrák-magyar államvasút 143.50 Északnyugati vasút —, Bústliel radi vasút —, Londoni váltóár 204.80, Bécsi Bank verein 125.— Villamos részvény —, 3 százaléko magyar aranykölesön 72.50, 4.2 százalékos ezüstjárdék 88.10, Osztrák koronajáradék 84.25, Magyar koron. járadék 84.50 Osztrák-magyar bank —, Déli vasút részvény 18.87 Elbevölgyi vasút —, Bécsi váltóár 847.16, Párisi váltóár 812.83, Union bankrészv. —

Hamburg, október 24. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst-járadék 89.50 1860. sorsjegy —, Déli vasút 18.80 4 százalékos arany-járadék 92.10, Osztrák hitelrészvény 188.75, Osztrák-magyar államvasút —, Olasz járadék 96.50, 4 százalékos Magyar arany-járadék 87.40

London, október 24. Angol consol 73 1/4.

Páris, október 24. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 89.75 Osztr. arany-járadék 92.—, Magyar arany járadék 89.80, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 474.— 3/4 százalékos Olasz járadék 96.65 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 255.—, 5 százalékos marokkói járadék 517.— 4 százalékos 1890. román köles —, 4 százalékos amort. román jár. —, 5 százalékos orosz járadék 103.65, 4 és fél százalékos 1900. orosz járadék 97.50, 4 százalékos spanyol jár. 90.90 4 százalékos unifikált török jár. 78.10 Török sorsjegy 182.50 Török dohányrészevény 303.— Osztrák földhitelintézet 1425, Osztrák Laenderbank —, Magyar jelzálog bank 455.— Banque de Paris 16.18, Banque Ottomane 630.—, Osztrák-magyar államvasút —, Déli vasút 110.— Meridionalvasút 583.— Hartman gepgyár 691.— Rio Tinto 18.30, Sucrerie d'Égypte 72.—, Tula 1062, Uríkányi kőszén —, Chartered 3.—, De Beers 491.— East Rand 68.—, Jagersfontein 159.— Trans. Land Compan 34.25 Váltó Amsterdamra (rövid) 208.62, Váltó német piacokra (rövid) 123.—, Váltó Bécsre (rövid) 104.25 Váltó Belgiumra (rövid) 3/8 Olasz arany váltó (rövid) 75 Váltó Svájcra (rövid) 3/8 Csekk Londonra 252.20 Magánkamatláb 3 1/2.

Felölös szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

Magyar Ujságkiadó Vállalat.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

H e t i m ű s o r :

Oktober hó	Magy. Kir. Operaház	Nemzeti Színház	Várszínház	Népepera	Vígyszínház	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Kövessy Színpad	Uránia
26 Szombai	Hamupipóke	Sappho	—	Tengerész Kató	Az O rom	Nebán sv.rag	A miniszterek	A molnár és gyerekek	Görbe-görbe	AZ ORSZÁGI színháztudományi akadémia előadása
27 Déli an: Vasárnap	A rózsaszalag	Venecziakutató	—	A piros bugyelleris	Élős tancok	Lamona e ezredes	A miniszterek	A molnár és gyerekek	Görbe-görbe	—
	Esti	Sappho	—	Carmen	Az O trom	Eva	A miniszterek	Rogger tásznata	Görbe-görbe	—

Üzleti tudósítások.

Table with columns for 'Buzakorpa', 'Finom korpa azonnali szállításra', 'Durva korpa azonnali szállításra' and dates.

Zsiradékok.

Table with columns for 'Disznózsír budapesti', 'Szalonna', 'Városi 3 drbos' and prices.

Budapesti vágómarhavasár.

Oktober 24. Felhajtott: Magyar bika 306 drb, magyar ökör 879 drb, magyar tehén 708 drb, magyar bivaly 131 drb.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 24. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter Braun Soma adóhivatali ellenőrt a szepesfalvi adóhivatalnál, jelen állomáshelyén és a IX. fizetési osztályban való meghagyása mellett, adóhivatali pénztárnokká és Hrenesik Kálmán adóhivatali főtisztet a gödöllői adóhivatalnál, a IX. fizetési osztályban való meghagyása mellett, adóhivatali ellenőrré a szepesfalvi adóhivatalhoz; László Gyula adóhivatali főtisztet a nagykanizsai adó-

hivatalnál, a IX. fizetési osztályban való meghagyása mellett, adóhivatali ellenőrré a szinerváralajai adóhivatalhoz. Sojanovics Dusan gyakorlatnokot a zimonyi fővámhivatalnál, a XI. fizetési osztályba ellenőrré a karlopagói mellékvámhivatalhoz; dr. Albert Oszkár erzsébetvárosi lakos, ügyvédültelet a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű áll. végrehajtóvá a zilahi pénzügyigazgatóságához; Borosnyay Árpád adóhivatali gyakorlatnokot a temesvári adóhivatalnál, a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tisztte a fehértemplomi adóhivatalhoz; Nikolevics György adóhivatali gyakorlatnokot a karánsebesi adóhivatalnál, jelen állomáshelyén való meghagyása mellett, a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tisztte;

Áthelyezések. A szabadtörvényes elnöke Laki Imre szabadtörvényes elnöke és Kéri Lajos bajai járási bírósági hivatalnokokat saját kérelmükre kölesúson át helyezte.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for 'méter', 'méter', 'méter', 'méter' and various locations like 'Schárding', 'Passau', 'Linz', 'Bécs', 'Pozsony', 'Komárom', 'Budapest', 'Paks', 'Móhács', 'Gömbös', 'Ujvárad', 'Pancsova', 'Orsova', 'Morva', 'Zsolna', 'Trencsén', 'Szered', 'Rába', 'Győr', 'Dráva', 'Várasd', 'Zákány', 'Bárcs', 'Eszék', 'M. Szerdah.', 'Száva', 'Zágráb', 'Sziget', 'Mitrovicza', 'Szatmár', 'Kraszna N.-Majtény', 'Latorcza Munkács', 'Latorcz Homonna', 'Ung', 'Tisza', 'M.-Sziget', 'Télekháza', 'V.-Nameny', 'Tokaj', 'Tiszafüred', 'Szolnok', 'Csongrád', 'Szeged', 'T.-Becse', 'Titel', 'Hód', 'Bártfa', 'Ladócza', 'Sajó', 'Zsolca', 'Hernád H.-Nemetti', 'Gerettyó Margitta', 'B.-Ujfalú', 'Csusza', 'N.-Várad', 'Belényes', 'Tenke', 'Gurabony', 'Borosjenő', 'Békés', 'Gyoma', 'Gy.-Fehérvár', 'Branyicska', 'Soborsin', 'Aral', 'Makó', 'K.-Kostély', 'Tiszetó', 'Temesvár', 'Beckerek'.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap a Dunántul délkeleti felől nek kivételével országsszerte esős idő uralkodott. Legtöbb eső esett Erdélyben, a Nagy-Alföld ti. ezántuli felében (10—300 mm.), meg az Északi Felföldön. (10—20 mm.). A hőmérséklet normális értékére süllyedt; a maximum 16 C. fok volt Ungvárott, a minimum pedig —0 C. fok Malaczkán.

Prognózis a következő 24 órára:

Hűvös idő várható elvettve esapadékkal. (Sürgönyprognózis: Hűvös, elvettve esapadékok.)

Table with columns for 'Állomás', 'Légnyomás', 'Hőmérséklet', 'Szélirány és erője', 'Felhőzet', 'Csapadék mm.', 'Hőmérséklet'.

BELATINY PEZSGÓ

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

ÁLARCZ ALATT

— FRANCZIA REGÉNY. —

47

Az olvasó emlékezni fog, hogy a Venise-utczai lebujsban lefolyt jelenet után de Gocry mint óvatos német, öltönyt cserélt és meghagyta Augusztának, hogy még ugyanazon este tíz és tizenegy óra közt sietve küldje el ezimboráját a „Nagy szarvas”-utca.

Egynegyed tizenegyor ezen uton egy fekete kabátos férfi, kék selyem nyakkendővel, puha nemezkalappal fején, fel s alá sétált és mint valami csavargó megállt a kirakatok előtt. Még nem ütötte el a féltizenegyet, midőn egy halvány arcú, spanyolosan a vállára vetett barna köpenybe burkolt férfi eléje jött. A köpenyes férfi gyorsan elhaladt mellette, azután vissza fordult.

— „Szempillantás” — szólt a porosz, midőn a kirakat elé jutott, mely felette érdekelni látszott a kék nyakkendő férfi.

Ez utóbbi egy mozdulatot tett és így felelt:

— Leon.

Ezenkívül semmit sem szóltak egymásnak, de együtt távoztak és a Sebastopol boulevardra értek. Midőn azt hitték, hogy némileg el vannak szigetelve az alkalmatlan tömegtől, a spanyolos kinézésű férfi így szólt:

— A „Selyemszál” elárult, tudat te ezt?

— Tudtam, — felelé a kék nyakkendő férfi.

— Mióta?

— A gyermek elrablásának estéje óta?

— Akarsz-e velem tartani?

— Igen.

— Az eset komoly, bőrödbe kerülhet!

— Ez ugy sem sokat ér; ezenfelül nem kell kétségbe esni, ön mindig talál kibuvót.

— Te felöltözöl hordárnak és e levelet a Montaigne-utczába viszed a 34-dik számú házba. Azon légy, hogy a levelet rögtön kézbesítsd. Ha megbízásodnak eleget tettél, szem-

mel tartod a ház kijáratát. Ha a gróf kimegy, — ezzel leirta Uxelles grófot — követni fog. Azon este, ha kocsit vesz, te is bérkocsiba ugrasz és üzöbe veszed. Jegyezd meg jól a házszámokat és különösen ne hagyj el a grófot, míg haza nem megy. Ha elküldi a kocsit, ezt valószínűleg azért teendű csak, mert bevégezte napi teendőit. És akkor te megvársz engem a Tuillériakkal szemben, az új utcában, mely átmettszi a keretet; cserélj öltönyt és menj vissza az illetőt szemmel tartani. Felette fontos, hogy a Venise-utczában ne lássanak; de jöjj el tíz és tizenegy közt holnap az Eylau-utczába; eszimatizáló leszszesz a Tözsde-utczában.

A két férfi elvált. A figyelmeztetés, mely berítékban küldetett Uxelles grófnak, így hangzott:

„A grófné gyermeke, kit holtnak hittek, él, gyermekesere történt. A bölcsőben halva talált gyermek vett gyermek. A grófné leánya, kit Lockeren Hector gróf rabolt el, jelenleg a Beaune-utczában az öreg Chatenay urnőnél lakik. Ha ezen állítás valóságáról meg akar győződni Uxelles gróf, a kijelölt helyre vagy pedig a rendőr-préfethez menjen. Egy ismeretlen jó barát.”

E levélke elolvásása mint a villámsapás érte Uxelles grófot, több izben átolvasta, hogy megértse. A képzelődés játékszere volt-e? Sebe, mely még nem hegedt be, hanem csak enyhült az idő folyamán, újra feltört. Ezután hirtelen valóságosság gyúlt agyában. E levél igazat is mondhat; ezenfelül e levél világosan mondá, hogy gyermeke él! Az emberi fájdalommal nem szokás így ok nélkül játszani. A fájdalmas multat nem élesztjük fel hatalmas és nagy érdek nélkül. Vagy talán ellenségei tették? De ő nem ismert ilyeneket. Micsoda rejtély lehet ez?

Egyedül rajta állt ezt felderíteni. Ezért nem is közölte e sajtáságos felfedezést sem

nejével, sem nővérével. Ezen új seb egyedül őt érte. Miért gyötörné az egyetlen lényeket, kik kedvesek neki. Ah, ha e hír való volna, ha végre feltalálná a gyermeket, kit mint halottat megsirattak, akkor mily öröm lesz közölni velök e jó hírt. De mindez kétségkívül egy borzasztó titkot takart!

Kiment, bérkocsiba ugrott és a kocsisnak oda kiáltá Chatenay grófné lakását. Leánya ott volt, mindenekelőtt őt akarta viszontlátni. Azután ha szükséges, elmehet a rendőr-főnökhöz. Nem kísértjük meg leírni, mily kínzó gondolatok gyötörték a boldogtalan atya szívét utközben, míg a Baune-utczába ért.

Midőn átadta névjegyét Chatenay asszony komornyikjának, úgy remegett, mint egy bűnös. Várakozott. Iszonyu aggodalmak gyötörték és szinte kinpadra feszítve érzte magát. Szívesen azt mondta volna, mint az elítelt a hóhér kezei közt: „Rajta gyorsan, de legyen vége!”

Végre megjelent a grófné. Egészen ősz, élénk, de jó szemű kis hölgyecske volt. Megpillantá Uxelles grófot, ki sápadt volt és remegett. Egy szánakozó és jóakaró mozdulattal leülésre kérte.

— Asszonyom! — suttogá a gróf. De többet nem mondhatott, a szó elhalt ajkain; átadta az imént vett névtelen levelet. A grófné elolvasta ezt, szintén nagyon izgatottnak látszott. Néhány pillanat lefolyása után, mely a grófnak végtelen hosszúnak tetszett, visszaadva a levélkét, a grófné így szólt:

— Mindebben egy sajtáságos rejtély van, melyet nem tudok magamnak megmagyarázni; de annyit állíthatok, hogy Lockeren Hector gróf nem követett el büntetett, midőn elrabolta vagy elraboltatta e gyermeket. Én és fiam jótállunk a gróf becsületéért, kit szintén láthatlan ellenségek vesznek körül.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1912. október 25-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Előszór:

Sappho.

Színmű 5 felvonásban. Irta: Dandell Alfonz. Főrl. Alfrányi E.

Személyek:

Le rónó Fanny	P. Mikus
Jean Goussin	Odry
Gézar Goussin	Gál
Dionne, felesége	Rákosi Sz.
Irén, hűga	Rákosi A.
Déschelle, mérnök felesége	Márai E.
Doré Alice	Márai E.
Gudul, szolnász	Hirvath
De Potter	Hajdu
Sinchez Roa is	Kiss I.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

A tévedt nő.

(LA TRAVIATA)

Dalmű 4 felvonásban. Szövegét Ifj. Dumas Sándor, a kamélias bolgy című színműve után írta: Pave F. M. Fordította: Pataki L. Zenéjét szerzte: Verdi Jozsef.

Személyek:

Valery Violette	Sind r E.
Fóra	N. Fodor K.
Anion	V. V.
Germont Alfréd	Ar nyi
Germont György	Szenecsi
Gaston Letorieres	Pich er
Dounhol baio	Kornai
C'Obigny marquis	Mihályi F.
G envil orvos	Ney B.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Eva.

Operett 3 felvonásban. Irta: Wiener és Bodansky. Főrl. totta: Gábor Andor. Zenéjét szerzte: Lehár Ferencz.

Személyek:

Elaíbert	Kirily
Dagolert	Rákai
Pipsy	Medgyaszay
Lrousse	Németh
Eva	Fedák S.
Máthieu	O ry
Vousin	Szalai
Franelles	Letabér
Jack	Hajnal
Frédý	Nador
Tódy	Criold
Gacr	Araboffy
Gustáv	Földváry
Elly	Somló I.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A napraforgós ölgý.

Velencei álom 3 képmű. Irta: Vojnovich Ivó.

Személyek:

Vitale Malipier	Csirtos
Alvino Candiano	Váso
Gajjukow	Tárai
Kraszemazki	Sebestén
Jekater nagy gróf	Partos
Van der Neot bár	Gers
Lori Abeced	Csuszér
Von der Taube	Kócs
Patali blizros orvos	Denich

Kezdeté 1/2 8 órakor.

KÖVESSY SZINPAD.

Nincs előadás.

URANIA SZÍNHÁZ.

Velence.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

NÉPOPERA.

Labia Maria vendégfelléptével

Carmen.

Opera 4 felvonásban. Szövegét írta: Meilhac és Halévy. Főrl. totta: Pásztor Arpad. Zenéjét szerzte: Georges Bizet.

Személyek:

Carmen	Labia M.
Don José	Pogány
Escamillo	Gábor
Danca rs	Pázmán
Hemendado	Németh
Zuziga	Bíber
Marta's	Róna
Lilias Pastia	Hovessi M.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

VIKSZÍNHÁZ.

Primerose kisasszony

Színmű 3 felvonásban. Irta: F. Crs és Caillavet. Fordította: Góth sándor.

Személyek:

S rmaize (róna V. Harisrthy H.	Góthna
Primerose	Hegedús
Do Méranco	Góth
De Lancray Pierre	Fényvesi
De Pélan gróf	Németh G.
Donatienne	Mészáros G.
Sámuel távíd	Tihanyi
Pélan Hubert	Zatony
Dr. Farlin	B. Jassa
Pélan grófó	Matay M.
Janvryne	Komlós I.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

BUDAPESTI SZÍNHÁZ

A molnár és gyermeke

vagy: a lelkék vándorlása kacsóny ójlelér.

Népdráma 5 felvonásban. Irta: Raupach Ernő. Ford: Szordahelyi Jozsef.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

ROYAL-ORFEUM

VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22.

Ma este 8 órakor

legelsőrangú színházi- és variatő-előadás.

A felülmulhatatlan októberi műsor. — NICK WINTER a világhírű mozi-színész és társulatának rövid vendégszereplése a „Nick Winter apacskezén” című kinema-szkeocsben. Ramsenit. Operett 1 felvonásban. Irta: Boda. Zenéjét szerzte: Ascher Leó.

Játszák: Szalontay Ferike, Mezei Ilonka, Neményi Blanka, Viola Giza, Bársony, Máthé, Heltsi, Virágh, Dezsöffy és a 36 tagú ének- és tánckar.

Alce Carver & Co. amarikai sportlehet. The 3 Renards, a levgő királyai. Mlle Hirondele, gommeuse franciase.

H. Blank, beszélő bábitval. Balzar, modern zsonglór. Az előkelő idegen párisi darab, K. Solti Hermin, Szász I., Virágh Jenő teljesen új szolnászokkal és a többi pompás attrakció.

Jegyek elővételi díj nélkül vált hatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál és a városi jegyárúsi-tó helyeken. Előadás után Royal-Cabaret.

Royal-Cabaret. Vasárnap, október 27-én délután 3/2 órakor mérsékelt helyáru nagy családi előadás Nick Winter és az összes attrakciók felléptével.

FOVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE Igazgató. VI. Nagymező-utca 17.
Jegyvétel 10-1 és 3-6 óráig. Az előadás kezdete 8 órakor.

ELLEN TELLS
TANC-IDYLLEK.
ERNESTO BELLINI
A TELEPATHIKUS FENOMÉN.
TOQUÉ A CSUDAPUDLI
Bemutatja Mr. LOYAL
További 20 attrakció.

ROYAL-ORFEUM
Telefon 110-22 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22

Minden este 8 órakor
a felülmulhatatlan októberi műsor.
NICK WINTER
a világhírű mozi színész és társulatának vendégszereplése a
NICK WINTER APACSKÉZEN
című szenzációs kinema-szkeocsben.
Ramsenit
Acher Leó nagyszerű operette. — Alice Carver & Co., The 3 Renards, H. Blank, Mlle Hirondele, Balzar, Az előkelő idegen párisi darab stb. legelsőrendű attrakció. Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál és a városi jegyárúsi-tó helyeken. Előadás után Royal-Cabaret Vasárnapon, október 27-én, délután 3/2 órakor mérsékelt helyáru családi előadás Nick Winter és az összes attrakciók felléptével.

FERENCZY KABARÉJA
Gyár-utca 21. Telefon 73-27.
Elsőrangú műsorral e hét folyamán
MEGNYILIK !!

DARANYI LEUJABB MODELLO Számoló
ÉS LÁTHATÓ IRASU
összeadógépei
nem szorulnak reklámra.
Díjmentes bemutatás az ország bármely helyén.
Telefon 139-54.
DARANYI MIKSA
Első Magyar Számoló- és Összeadó-gép Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási és Iparbank részvénylársaság Árusztálya
Budapest, VI., Váci-körút 37.

MINDSZENTI KOSZORU KIÁLLÍTÁSUNK MEGNYILT!
Művészileg dolgozott és meglepően szép koszorunk az idén is versenyen kívül állanak és kiállításunk ritka látványosságot nyújt. Worsókeit árunk pedig épen szenzációt fognak kelteni. — Minél :: számossabb látogatást kér a ::
Philanthia Virágcsarnok
IV., Váci-utca 9. Telefon 450.
!! VASÁRNAP egész napon át nyitva !!

PALAIS DE DANSE
(TÁNCPALOTA.)
VI., SZERECSEN-U. 35. TELEFON 120-77.
Nagy művészettel és csodás eleganciával berendezve
megnyilik
november hó 1-én.

STEINHARDT MULATÓ
Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.
Kezdeté 1/2 9 órakor. 9 órakor: Ujdonság!
Ha megszólal a grammofon!
Bohózat. — Irta Cézár.
11 órakor **Oszkár kisasszony** 11 órakor
Bohózat. — Irta Glinger és Taussig.
Továbbá Steinhardt slágerkupiél és remek külföldi számok. Vasárnap 1/24-kor délutáni előadás mérsékelt helyárukkal
Jegyek: délelőtt 10-1 óráig és délután 3-6-ig a mulató pénztáránál, egész nap a Hirsch-féle nagytársaságban Andrássy-ut 19. és a Hungária fürdő pénztáránál kaphatók.

Royal Cabaret
Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22
Ma és minden este pont éjfélkor nagy nemzetközi cabaret-előadás.
40 szenzációs ének- és táncattrakció. Többek közt: Hildegard az Opera Comique szolnátancsodója. Les 3 Soeurs Draffer, Jeanette Fleury, Mlle Hirondele, Dagmar Holengaard, Sonja Orlov, Rose Barry, Hvilász Ferike, Kaethe Orlov, Vágh Zsazsa, Poldy May, Fodor Vima, Szondy Angéla, Mlle Hilda, Abonyi Irén, Mizzi Roland, Fanni Urbach, Kelemen Böske, Nora Nelson, Hedy Eliston, Regina de Matignon, Szabó Józsa, Anny Makenzie, etc. Kukó Vince zenekara. Bal mabille. Keringő verseny reggelg. Uj noták. Uj táncok. Kedélyes raultság.

NAGY Ö. és TÁRSA
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 34. SZÁM.
Gíró-számla az Osztrák-Magyar Banknál.
Magyar kir. postatakarékpenztári számla 26.778.
Cs. k. osztr. postatakarékpenztári számla 105.782.
Császári postacheque-hivatal, Berlin, számla 9789.

Fuvarlevelek felülvizsgálását, kártérítések kiszközlését, áruiányok és határidőkésedelmek kiszközlését jutányos feltételek mellett elvállalja.
Eredménytelenség esetén a felülvizgálás díjtalan.
Telefon: 76-77.

FOLIES CAPRICE
Téli helyisége: Révay-utca 18. szám.
Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/2 9 órakor.
Ma
„Im Hutfutter“
és
„A menyasszony leánya“
továbbá: **FOLIES CAPRICE MUZEUMA**
előadja **R. Türk Berta.** és **A MOZIBAN,**
előadja: **Szöke Szakál.**
Jegyek elővételen: a Folies Caprice nappali pénztáránál d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Hirsch Andrássy-ut 19. Sopronyi Rákóczi-ut 1. és Az Est kiadóban. — 12 óra után az I. ső emeleti „Casino de Parisban a viláig legelső ének- és táncszámának fellépte.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS
(Beregmegeye)
a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is ha vérzések esete forog fenn
Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapesten és a forrás kezelőszégnél Munkácsen.

ZÁLOGBAN
levő arany- és ezüsték-szereket, sorsjegyeket kiváltunk és azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.
MANNHEIM SIMON és FIA
Budapest, IV., Párisi-utca 5. sz.
a főpostával szemben.

középnyert, vagy részletfizetéssel legelőcsöbbsen
Butor EHRENTREU és FUCHS
testvéreknel
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Répes aranyékek ínyen. Telefon 88-89

E hirdetés rovartban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETESEK

E hirdetés rovartban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Akar nősülni?

28 éves csinos, vagyonos orosz hölgy, 22 éves egyedülálló árva 400,000 korona hozományjal, 38 éves gyermektelen özvegy 120,000 kor. vagyonnal és még sok száz vagyonos hűlgy van előjegyzésben. Komoly szándéku urak, ha vagyontalanok is, díjtalan felvilágosítást kapnak. Schlesinger, Berlin 18.

Házasságokat

díszkrémen, minden igénynek megfelelően közvetít Nagy Jenő elismerten legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 86. I/1. Czeg-nélküli levelezés.

Akar Ön

szellemes lenni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartsák? Akar a társaságban tekintélyhez jutni. Divassa el a „Társalgás Művésze” érdekes könyvet. (Ellenállhatatlanság titka, stb.) Olcsón megszerzheti. Megadja ebből, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót, fel-lebbvalót egyaránt meghódítson. A könyv korrekt műtatája lesz az élet minden helyzetében, bálon, bankettekben, esküvőn színházban és mindenütt, ahol kisebb-nagyobb társaság van jelen. Tartalomjegyzékét ingyen küldi Deák, Budapest, Rákóczi-ut 80. szám.

Szszellészölő

mézdes, mázsánként 54.- K. postakosaránként 3.50, őszibarack, táblakörte, magvalószilva, csemegealma vegyesen 3.60. Turkesztándinye, ugorka, paprika 1.60. Paradicsomnak mázsáját 16.- koronáért szállítja Szabó Géza, Budapest, Mátyás-u. 9.

Gyorsírás és gépirás. A Gyorsíró Társaság szakfolyómatát lényegesen megnagyobbított modern higiénikus új helyiségben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalaposabb kiképzés gépirás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponként. Tándíj igen mérsékelt. Díjmentes tanfolyamok: magyar-német helyesírás, „Kortárs” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számlógépek kezelése. Párhuzamosan eszt. tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk Glogowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

A világhírű THE ROYAL

Gramofonokat minden reszerés vagy utózáj nélkül megvásárolható hanggal, szigorúan az eredeti, nagyban gyári árakon és minden árföl-emelés nélkül napi 6-10 kor. részletfizetésre szállítjuk a vidékre is. Pótlókére is. Pótlókére is. Pótlókére is.

Láng Jakab és Fia gramofon-nagykereskedők, Budapest, József-körút 41. Fióküzletek VIII., Baross-tér 4. Buda, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kitünő zamatu

csemegeemézet 9.-, akadémézet 9.50 koronáért öt kilós edényben szállít **Jakab Antal, Taksaharkány.**

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

50 éves fűszerüzlet,

5000 lakossal bíró mezővárosban, 2 órára Budapesttől, elköltözés miatt eladó. Budapest környékbeli ingyen telefonnal, villanyvilágítás, artézi kut, vasutés-hajóállomás. Értekezni lehet a tulajdonosnál: Nagy Ödönél, Budapest, V. ker., Váci-ut 34. szám.

Soványág

Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartly tanár amerikai orvótap-pora. Soványak tartós, szép testidomokat nyernek — Hölgyek remek keblot. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jut állást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kintintetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 forint 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., Isván-ut 11. II/1. Telefon 156-80.

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon

Budapest, Ferenciek-tere 3 telemelet. Vétel és eladása használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uriszobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett és mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. Telefon 82-13. 28698

Kitünő fegyverek

öröknek. önvédelemre, vadászatra és szobadísznek. Wernli gyalogsgági fegyver 5 kor. szurony hüvelyivel 1 K Wernli lovassági karabély 16 korona. Kropatschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szuronyral 25 K. fegyverszija 1 korona, éles tölteny darabja 10 fill., vaktöltény 2 fillér. Katonai puskaműves által kipróbált jó fegyverek. Tiller Mór és Társa ndv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver-árjegyzék kívánatra díjmentesen.

Csinosban butorozott

utcai szoba, magános urnó vagy hivatalnok ur részére kiadó Budán, I. Kékgolyó-utca 15-a, I. em., 8. ajtó.

Juniperus

(nemes borovicska) 4/4 H-teres postafaltály bérmentve K 12.20. Felkai Konzervgyár Barta József Szepesmegye.

Veresátonya

befőtt 5 kilós postakosár K 8.50. Felkai Konzervgyár Barta József Szepesmegye.

Szólóoltványok

szőlővesszők és kitünő érmelléki hegyi borokról tessék azonnal egy levelezőlapon ingyen kérni a most megjelent legújabb nagy képes fűrjegyzéket, melyet bárkinek is azonnal megküldik a legnagyobb és a legjobb hírnek örvendő Ermelléki szőlőoltványok és vesszőszaporító telepek tulajdonosai. Cim: Györgyevich és Lakatos, szőlő-nagybirtokok, Székelyhid, Biharm.

Csemegeeszőlő,

muskotály, szszella mázsánként 50 kor., postakosaránként 3.50, táblakörte, őszibarack, magbaváló szilva, csemegealma vegyesen 3.50, ananász-dinnye, ugorka, paprika 1.60. Szabó Csongrádról.

Soha nem létezett

rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butordarabokat részletfizetésre.

Modern lakberendezési vállalat

Budapest, IV. ker., Gerliczy-utca 7. sz. Dízses butor-album 1 kor.

Parlamenti

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás különféle gépeken és magyar-német fogalmazásoktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémián rendez tanárok által oktatótt szaktanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egylet miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű-egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a Gabelsberger Szakiskola (kizárólag Hege-dus Sándor-utca 7. előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyösülötnök más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtévesztés céljából utánózzák. Telefon 64-68.

Réthy

név látható a valódi pometefü cukorka minden egyes darabkáján.

Saját termésű

finom fajalmát ingyenesomaggalással, itteni állomásra utányét mellett 24 koronáért 100 kg.-köt szállítok. Ferenc Mihály, Felsőbánya.

Gyakornok,

kereskedelmi iroda részére, fizetéssel felvételik. Jelentkezni lehet: Nagy Ö. és Társa, Budapest, V., Váci-ut 34. szám.

Boroshordók

új és keveset használtak, minden nagyságban, erős szlavonai tölgyfából, bor-szivattyúk, „para” hordtömlők, borsajtók, szőlő-zuzók, pincefelszerelési cikkek olcsóbban, mint bárhol Klein Arnold, Budapest, VII., Rombach-utca 8. sz. Telefon 57-72. Árjegyzék ingyen.

Ajtók, Ablakok

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÖLLÖI-UT 123. Telefon: 62-89. Alapított 1886-ban

Acetylén-kézipilámpa

A legnagyobb sötétségben is 250-300 lúpsényi területet nappali fényben bevilágító acetylén-lámpa. Nélkülözhetetlen minden vidéki házában. — Gyári ára 100 mm.-es reflektorral K 4.- 110 mm.-es reflektorral K 6.- 118 mm.-es reflektorral K 8.- massív kiállításban K 12.- 1 kg. Calc. Carbide 70 órai égésre K 1.-50

LÁNG JAKAB és FIA

Bpest, VIII., József-körút 41. Árjegyzék ingyen.

„Hungária” beszélő-gépek

tölcsermélküliek is kizárólag eredeti első-rangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kérjen árjegyzéket.

Remek

téli almát, saját termésűt, nettó 100 kilót 24 koronáért ingyen csomagolással, bérmentlenül szállít ntányvétel Dacsek, Felsőbánya.

Feltalálókna

díjtalanul küld szabadtalmi tanácsadót találmányokat minden államban értekesít Réval és Társa szabadtalmi és értekesítési osztálya Budapest József-körút 21.

Zálogcédulát,

briliántot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségeskereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövök

Nappali

kereskedelmi szakfolyam (Engedélyezett 40988-1910. sz. min. szervezett alapján.) A tanfolyam fenntartója a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete és célja kereskedelmi tisztviselők kiképzése. A tanfolyamra oly nők és férfiak léphetnek, akik a polgári iskola 2-4-ik osztályát elvégezték és 14-ik életévüket betöltötték. Kezdő és haladó csoportok. Időtartam 6 hó. Állásközvetítés. Tájékoztató. Telefon 79-45. Beiratkozásokat elfogad az igazgatóság, Andrássy-ut 67. (bejárat a Vörösmarthy-utcaról.) Elnök dr. Vázsonyi Vilmos orsz. képviselő, igazgató: Aranyosi Miksa felsőker. isk. igazgató

AZ ATHENAEUM A KÖNYVTÁR

legújabb kötete:

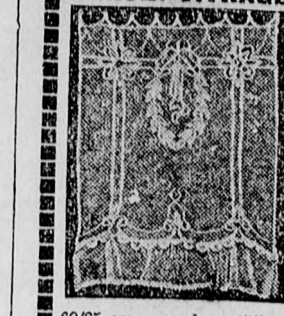
A magyar szövegpróza halhatatlan mostarének egytlen elbeszélő munkája: TÓTH BÉLA: A boldog-asszony dervisze 384 old. ... Ára 190

Eddig megjelentek:

- KÓBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.)
- BIRÓ LAJOS: Glória Novellák (448 old.)
- BALZAC: A számbőr. Regény (387 old.) Fordította Barsányi K.
- ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A.
- DICKENS: Két város. Reg. Ford. Sallint M. (448 o.)
- ANATOLE FRANCE: A Pinguin szifete. Regény. Ford. Bölyny Gy. (320 o.)
- CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal)
- BÜLSCHÉ: Szerellem az élek világában. (1152 oldal). Két kötet.
- TOLSZTOJ: Hadasi-hírát. Regény. Az ördög. Elbeszélés. (374 old.)
- VOSS RICHÁRD: A költő és az asszony. (A Falcsoner-villa), Regény. (384 oldal)

Minden kötet ára ... Kapható minden könyvtárban, kint az Athenaeum irod. és nyomdai r-társ.

BÉRCZI-VITRAGE

60/85 cm. nagy borsotülre Point-Lace szalag munka r-randdal és gyűrűkkel darabja 1 kor. 50 fill.

Bérczi D. Sándor

BUDAPEST Főúlet: Dessewffy-u. 5. szám. — Pótküzet: VIII., Üllői-ut 4. szám

Fényképező

bérménte, felszerelve 3 korona. — Schwarz József Torontál-Antalfalva.

Illusztrált korrajz a párisi kommunéről

RÁKOSI VIKTOR A PÁRISI GYUJTOGATÓK

(A kommun története) Regényes korrajz

Ára 11/2ve 6 korona, vászonkötésben 8 korona.

Kapható LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Rekedtség

biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle cukorka, 60 filléért mindenütt kapható.

LEFKOVITS A.

Saját gyártmányú fűrdőkádak 14 kor.-tól feljebb; fűthető kádak 60 kor.-tól feljebb. Kiválóak mindenféle kútszivattyúnak és házi vízvezeték-berendezések legolcsóbb árán. LEFKOVITS ADOLF Budapest, VII., Wesselenyi-u. 51/E. Telefon 113-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részenként

vagy hitelképes egyéneknek kedvező feltételek mellett szállítunk teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosítom, hogy ilyen

olcsón

sehol nem kap modern haló, ebédlő, úri és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg: zsufolt raktárakat, itt jutányosan vehet

BUTORT

Nagy Imre lakberendezési vállalkozó és

BUDAPEST, VI., Lázár-utca 7. sz. Árjegyzék ingyen. Al-bum 1 korona.